

**SYD
SVERIGE
LIVE!**

FRAMTIDENS SYDSVENSKA NÄRINGS LIV
FÖR INSIKT OCH RÄTT BESLUT!

2017

Innehåll

FÖRORD	4
SAMMANFATTNING (rapporten i punktform)	8
EN REGIONAL ANALYS UTIFRÅN NÄRINGSLIVETS PERSPEKTIV	8
OM REGIONEN	14
Växande befolkning	16
Regional urbanisering och tillväxtmotorer	18
Regionens geografiska läge	20
Sydsvensk konkurrenskraft stark i ett internationellt perspektiv	22
Goda institutionella och makroekonomiska förutsättningar	26
SYDSVENSK EKONOMI	28
Dämpad tillväxt i näringslivet sedan 2008	30
Näringslivsstrukturen liknar Sveriges	34
Flera internationellt stora bolag	36
Relativt låg internationell varuhandel	40
FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR EN KONKURRENSKRAFTIG REGION	44
INFRASTRUKTUR	46
Flyg	48
Vägnät och kollektivtrafik	50
Godstrafik: Hamnar och vägtransportstråk	52
Företagens syn på infrastruktur	54
Investeringar i sydsvensk infrastruktur	56
Framtidens behov	58

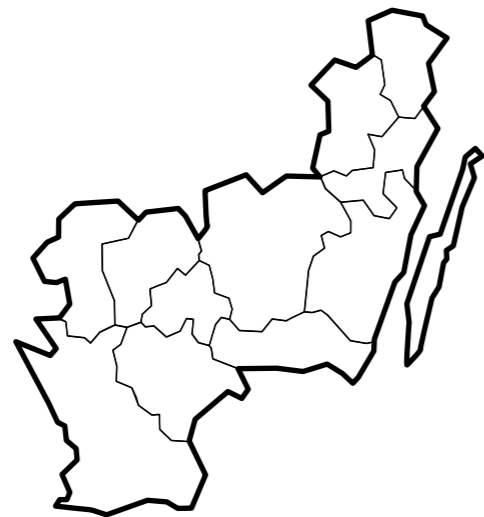
KOMPETENS	60
Universitet och högskolor	64
Yrkehögskolan	72
Utbildningsnivå	74
Teknisk kompetens	76
Internationell kompetens	78
Företagens syn på att rekrytera rätt kompetens	80
Framtida behov	82
INNOVATION OCH ENTREPRENÖRSKAP	84
Utgifter för FoU	86
Forskning vid universitet och forskningsinstitut	88
Inkubatorer och Science Parks	92
FoU-chefer och patentansökningar	98
Företagens syn på FoU	102
Nystartade företag	104
Framtidens behov	112
INVESTERINGAR	114
Företagens syn på kapitaltillgång	116
Riskkapital	118
Investeringar kopplade till digitalisering	122
Bygginvesteringar	126
Fastighetsmarknaden: Avkastning och exempel på försäljningar	134
REGIONENS FRAMTID	138

Foto omslag: Lina Arvidsson / Mickael Tannus

Personerna på omslagsbilden är:
Pernilla Johansson, chefekonom, Sydsvenska Handelskammaren
Magnus Johansson, projektledare, Industrifakta

Välkommen till Sydsverige Live!

FRAMTIDENS SYDSVENSKA NÄRINGS LIV
FÖR INSIKT OCH RÄTT BESLUT!

Sydsverige är en viktig storregion för Sveriges tillväxt, konkurrenskraft och attraktionskraft. Ur ett internationellt perspektiv placerar sig regionen glädjande högt, när det gäller innovationsförmåga och tillväxt. I Sydsverige finns världsledande företag som verkar på en global marknad och när vi träffar företagsledare utstrålar de optimism och framtidstro kring nya affärsmöjligheter. Samtidigt upplever vi också en stor osäkerhet kring det geopolitiska läget – där det finns oro över vart världen är på väg. Man lyfter också fram utmaningar kring kompetensförsörjning och tillgänglighet.

Vi har själva saknat en rapport som tar fasta på vårt perspektiv – det sydsvenska – och som tar tag i inte bara de ekonomiska förutsättningarna, utan också går på djupet kring affärsklimatet i vårt sydsvenska näringsliv. En rapport som förutom en analys av siffror som tittar bakåt, även för en dialog med beslutsfattare om nuläge och framtid.

Sydsverige Live – har involverat drygt 150 beslutsfattare som ger sin syn på näringslivets mest brännande frågor. Intervjuerna har kombinerats med ett omfattande datamaterial.

Målsättningen med *Sydsverige Live* är att ge dig ett kvalificerat djuplodande underlag som bas för att göra bättre affärer. *Sydsverige Live* ska också fungera som underlag för centrala påverkansfrågor - Det är vårt mål med rapporten. Den skall vara så detaljerad och så relevant att den kan vägleda till handling. Därför avslutas rapporten med vår syn på regionens framtid som kan ses som våra centrala slutsatser och reflektioner.

I år har vi valt att belysa områdena infrastruktur, kompetens, innovation & entreprenörskap och investeringar – nästföljande år kommer vi återkomma med fördjupningar och dialog kring aktuella områden. Världen står aldrig still, så inte heller Sydsverige och dess dynamiska näringsliv.

Vi ser framemot en fortsatt dialog om Sydsverige under året.

Trevlig läsning!

Per Trydning
PER TRYDNING, VICE VD
SYDSVENSKA HANDELSKAMMAREN

Patrik Wikman
PATRIK WIKMAN, VD
INDUSTRIFAKTA

Så har vi arbetat

Underlaget till rapportens analys består av 150 intervjuer och ytterligare 19 djupintervjuer med beslutsfattare från näringsliv och akademi, genomförda under hösten 2017 samt ett omfattande datamaterial som har bearbetats genom egna kvantitativa och kvalitativa analyser.

Arbetet med *Sydsverige Live* har letts av en redaktion bestående av:

// **Göran Hellström**, vd, Navet AB

// **Magnus Johansson**, projektledare, Industrifakta AB

// **Pernilla Johansson**, fil.dr., chefekonom, Sydsvenska Handelskammaren

// **Bodil Rosvall-Jönsson**, senior advisor, Navet AB

// **Per Tryding**, fil.dr., vice vd, Sydsvenska Handelskammaren

// **Patrik Wikman**, vd Industrifakta AB

Intervjuer har genomförts av Industrifakta.

För analys av ekonomisk data har Pernilla Johansson svarat. För dataanalys i avsnittet investeringar har Industrifakta svarat.

Bakom den samlade rapporten står redaktionen som helhet.

Sammanfattning

Frågan om vad som ger en region goda förutsättningar för företag är delvis omdebatterad. Men från de drygt 150 företagsledarna i vår rapport finns ett tydligt svar - Det handlar om regionens tillgångar i form av kompetens, tillgänglighet och innovation. Nedan följer ett axplock av rapportens slutsatser och en framtidsutblick.

Internationell jämförelse

- Sydsverige hävdar sig mycket väl och ses som en konkurrenskraftig region, i synnerhet avseende innovation.
- Tillgängligheten inom EU är den bästa i Norden för Öresundsregionen, men sämre för Småland.
- De makroekonomiska och institutionella villkoren betraktas som goda, dvs förutsättningarna för att bedriva affärer.

Sydsveriges ekonomi

- Sydsverige drabbades hårdare av finanskrisen än övriga Sverige, tillväxten har varit dämpad.
- Delvis ligger förklaringen i en påskyndning av strukturomvandlingen och högteknologiska bolag som dragit ner på verksamheten eller helt lämnat regionen.
- Näringslivsstrukturen liknar riket som helhet.
- Tjänstebanscher dominerar kring de stora städerna och i Älmhult-Osby.
- Det finns flera internationellt stora bolag i Sydsverige.
- Internationell handel är viktig. Relativt låg direktexport i Sydsverige som helhet, men hög varuexport i Kronoberg.

Infrastruktur

- Infrastruktur är en avgörande fråga för näringslivets utveckling, vilket bekräftas med stort eftertryck i intervjuerna med drygt 150 företagsledare.
- Tillgång till flera flygplatser är en styrka för Öresundsregionen, men en svaghet i Småland.
- Regionen gör 7,5 miljoner flygningar varav merparten till utlandet.
- Prognoser från Trafikverket pekar på stor ökning av trafik drivet av godsvolym och befolkningstillväxt. Vart tredje företag ser redan nu dagens flaskhalsar för pendling som ett tillväxthinder.
- Arbetsmarknaden Malmö/Lund/Helsingborg riskeras att delas upp på grund av brister i tillgänglighet mellan Helsingborg och Malmö på E6 och pendeltåg.
- Uteblivna investeringar i vägnätet i Småland kan komma att skapa strukturproblem som blir mycket kostbara att återställa.
- Staten håller tillbaka investeringar i Sydsverige i förhållande till andra delar i Sverige.
- Fehmarnbältprojektet kommer spå på scenariot ytterligare med potential att rita om varudistributionen i hela norra Europa.
- Sydsveriges hamnar hanterar 44 miljoner ton gods årligen. Volymen i Öresundsregionen är i paritet med Göteborgs hamn.

Kompetensförsörjning

- Tillgången till kompetens är avgörande för näringslivets tillväxt, frågan är starkt kopplad till tillgänglighet och pendling.
- Universitet och högskolor är näringslivets viktigaste externa rekryteringskälla. Sydsverige har 7 universitet och högskolor med 67 000 helårsstudenter.
- Var femtionde medarbetare rekryteras internationellt. I dessa rekryteringar upplever företagen ofta utmaningar i sina kontakter med myndigheter. För att öka andelen rekryterade krävs bland annat utbyggnad av internationella skolor.
- Sydsverige har flest internationella nya studenter i Sverige. Studenterna kommer från våra stora strategiska handelsländer som Tyskland, Indien och Kina.
- Lokal rekrytering står för 9 av 10 anställningar. Det visar betydelsen av fungerande pendling.
- Stora behov av tekniskt inriktade utbildningar samt praktisk yrkeskompetens föreligger. Utbudet står inte i relation till efterfrågan och arbetssättet behöver effektiviseras.

Innovation och entreprenörskap

- Företagsledarna uppfattar förutsättningarna för innovation och entreprenörskap som goda i regionen. Denna positiva bild stöds av internationella studier som rankar Sydsverige högt.
- Riskkapitalinvesteringar i innovativa bolag har ökat påtagligt de senaste åren.
- Näringslivet satsar 15 miljarder på forskning och utveckling. Men nivån sjunker totalt för Sydsverige även om investeringarna ökar i Kronoberg.
- Minskningen av investeringar från näringslivet vägs inte upp av ökade statliga satsningar på FoU.
- Sydsverige har flera globalt starka forskningsområden. För närvarande etableras nya världsledande forskningsanläggningar genom ESS och MAX IV.

- Ljungby visar att även mindre regioner kan driva innovativa processer.
- I Kalmar och Halmstad växer nyföretagandet snabbast.
- Utväxlingen i termer av exempelvis 10-10-10 bolag borde ligga högre.

Investeringar

- Företagen bedömer tillgången till kapital som god.
- Riskkapital (buy-out) söker sig till nya storlekssegment och branscher, flera fonder har rest nytt kapital som kommer leda till företagsuppköp.
- Investeringar kopplade till digitalisering är påtagliga, med både uppköp av innovationsbolag såväl som industriella satsningar i automation.
- Få företag uppger att de ännu inte börjat arbeta alls med digitalisering, men sammantaget är uppgifterna motstridiga när det gäller hur långt företagen har kommit.
- Rekordstort byggande av bostäder och kontor.
- I Växjö planeras det enskilt största bostadsprojektet 2018.
- Tillgång till bostäder ses som ett tillväxthinder för vart fjärde företag.

Regionens framtid

- Sydsveriges attraktionskraft som region blir avgörande i konkurrensen om talanger som kan välja världen som arbetsfält.
- Sydsverige ska fortsatt arbeta för att stärka och behålla sin position som innovativ region, med spets inom flera forskningsområden.
- Sydsverige behöver arbeta på internationalisering och verka för ökade statliga investeringar i infrastruktur och tillgänglighet.
- Pass-it-forward mentaliteten – att alltid värna affärs- och samverkansklimatet – det är bra för våra affärer

En regional analys utifrån näringslivets perspektiv.

Med *Sydsverige Live* försöker vi skapa en produkt som är enkel att relatera till för sydsvenska företag. Syftet är att skapa en rapport som gör det lite lättare att relatera egna beslut till omvärldens och att få en blick för utvecklingen i den miljö man själv verkar inom.

Men det är inte alltid enkelt att dra slutsatser från dessa analyser som underlättar beslut i den egna organisationen. Dels skall man orientera sig och hitta rätt i den massiva rapportfloran, dels finns ofta en vinkling av analysen i en viss riktning.

Med *Sydsverige Live* försöker vi skapa en produkt som är enklare att relatera till för just sydsvenska företag. Vi gör det genom ett antal grepp

- Fokusera innehållet och analysen på det som företagen beslutar om – kompetens, innovation/entreprenörskap och investeringar
- Relatera analysen till företagens egen geografiska hemmaplan – Sydsverige och dess funktionella regioner.

När det gäller informationskällor försöker vi också hämta data som är relevant för dessa beslut.

- Kombinera redan kända informationskällor med nya
- Använda både hårda sifferdata och kvalitativa intervjuer med ett stort antal sydsvenska beslutsfattare

Syftet är att skapa en rapport som gör det lite lättare att relatera egna beslut med omvärldens och att få en blick för utvecklingen i den miljö man själv verkar inom.

I den första delen går vi igenom Sydsverige som näringsregion och dess ekonomi. Här beskrivs regionens strukturella förutsättningar. Man kan säga att detta är fenomen som rör sig med stor kraft men i ganska långsam takt. Företag kan påverka, men genomslaget tar tid.

I den andra delen tittar vi på det som näringslivets ledare behöver ta ställning till löpande. Kompetensförsörjning, förnyelse genom entreprenörskap och innovation och nya investeringar. Här är både siffror och fakta om hur marknaden agerar totalt sett och de bedömningar som andra enskilda företag gör väldigt viktig input. Här äger företagen ofta problemet och kan påverka direkt.

Analysenheten är de funktionella arbetsmarknadsregioner som i praktiken är företagens huvudsakliga rekryteringsbas för anställda och lokala affärspartners – det finns 11 sådana lokala marknader i Sydsverige. Och trenden är att de slås samman och blir mer effektiva. Men det är också relevant att tala om Sydsverige som helhet. Många distrikt för indelning av regionen för syften som inköp av avancerade tjänster, försäljning, ledning har påfallande ofta en struktur som grovt sett liknar den vi presenterar i den här analysen. Ser vi exempelvis till hur studenter söker sig till högre utbildning stärker det intrycket av en sydsvensk regional samhörighet.

Sydsverige Live är ett samarbetsprojekt mellan Industrifakta och Handelskammaren under åtminstone tre år framöver.

I rapporten försöker vi ibland låta data tala och ibland försöker vi tolka. Allt i syfte att underlätta förståelse. Rapporten kommer att vara tillgänglig via Industrifakta och Handelskammaren och presenteras årligen på *Bättre affärer-dagen*.

Till slut är det alltid den egna analysen som varje beslutsfattare måste ta och stå för som avgör. Vi hoppas att detta arbete gör det jobbet lite lättare.

Statistik om sydsvenska arbetsmarknadsregioner

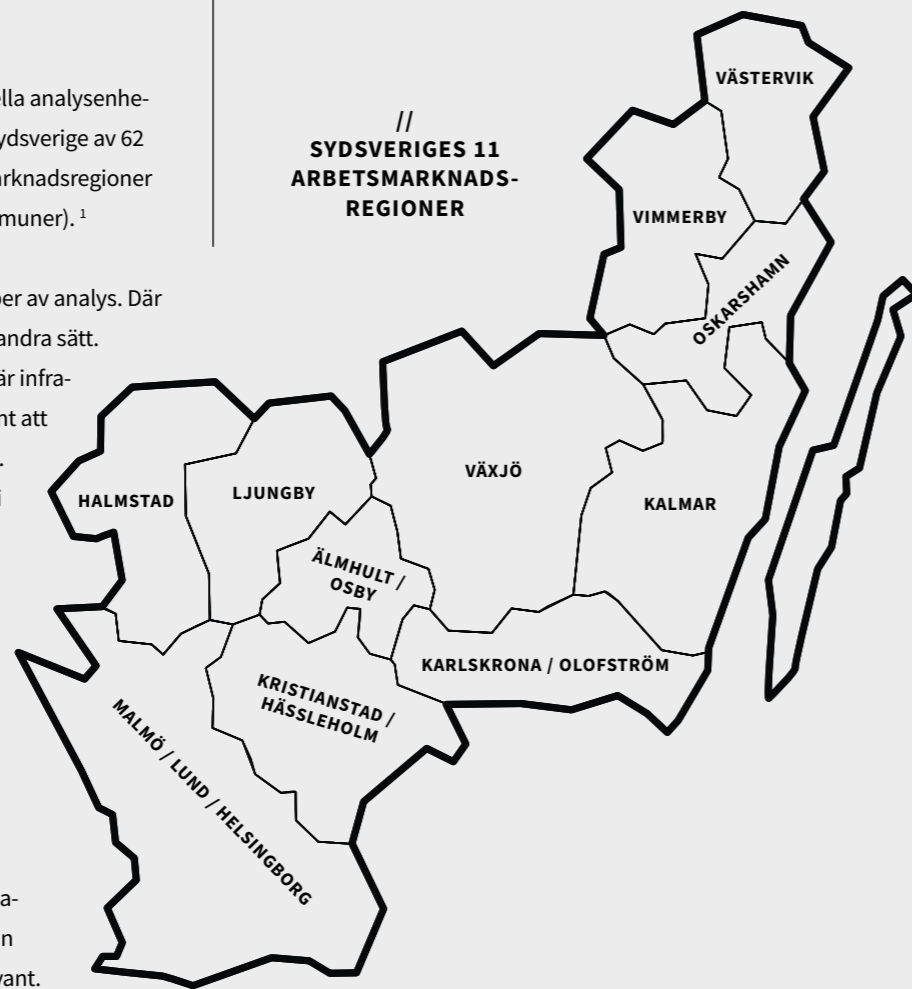
Den faktabaserade analysen bygger på statistik från källor såsom Statistiska Centralbyrån, Tillväxtanalys, Universitetskanslersämbetet, Myndigheten för Yrkehögskolan.

Analysenheten är arbetsmarknadsregioner, vilket är en region inom vilken människor kan bo och arbeta utan att behöva göra alltför tidsödande resor. Ur ett företags perspektiv innebär det den region som företaget kan rekrytera ifrån utan att arbetstagare behöver flytta. Regionerna består vanligtvis av en eller flera kommuner och för att statistiskt definiera dem utgår klassificeringen ifrån arbetspendlingen över kommungränser.

Enligt Tillväxtverkets indelning i funktionella analysenheter/arbetsmarknadsregioner (FA) består Sydsverige av 62 kommuner som organiseras i 11 arbetsmarknadsregioner (se karta samt bilaga för inkluderade kommuner).¹

Ingen indelning är helt optimal för alla typer av analys. Där det är relevant bryter vi ibland ut data på andra sätt. Exempelvis är det relevant att zooma ut när infrastrukturen kartläggs, medan det är relevant att undersöka mer lokala regioner i andra fall. Data sätter också sina begränsningar och i vissa fall analyseras sydsvenska län.

Storstadsregionen Malmö-Lund-Helsingborg täcker ett stort område. I de fall det är relevant att tänka sig att arbetsmarknaden är något mer lokal analyseras regionens tre olika delar: Malmö-Lund och omkringliggande kommuner, Skåne Nordväst och Österlen. På motsvarande sätt analyseras Karlskrona-regionens två delar – Olofström/Karlskrona och Karlskrona/Ronneby – när det är relevant.

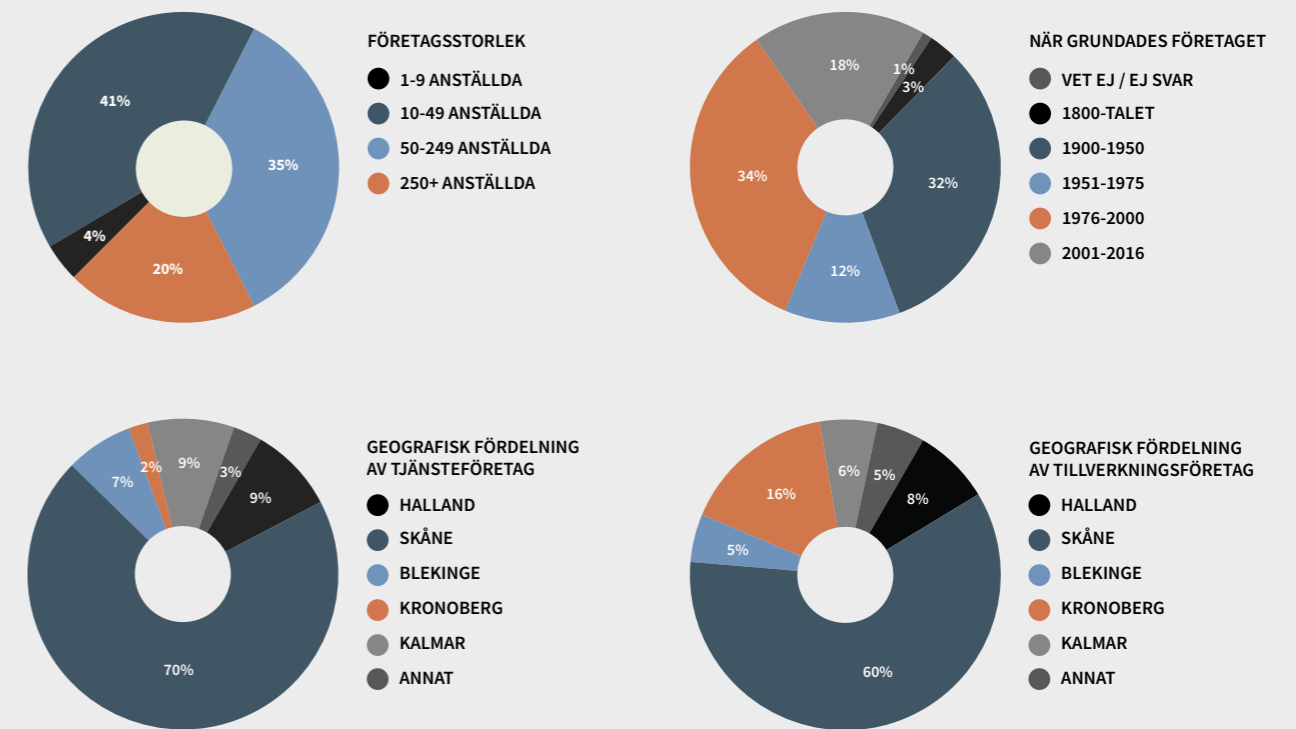

¹ Falkenberg ingår i Göteborgs arbetsmarknadsregion och omfattas därför inte av statistiken.

Intervjuundersökning med 150 beslutsfattare samt djupintervjuer

Analysen bygger även på intervjuer med beslutsfattande personer i 150 företag i Sydsverige. Intervjuerna genomfördes via telefon i september 2017. De intervjuade företagen varierar i storlek, bransch, lokalisering och ålder. Majoriteten av företagen som intervjuats har fler än 10 anställda. Fördelningen mellan tillverknings- och tjänsteföretag är jämn, med en viss övervikt mot tjänsteföretag (54 procent). Omkring 65 procent av företagen har sin verksamhet

förlagd till Skåne. Sett till olika branscher ligger en större andel av tjänsteföretagen i Skåne medan de intervjuade företagen i Kronobergs län har en tydlig övervikt mot tillverkande företag. En tredjedel av företagen grundades under första hälften av 1900-talet och en lika stor andel under perioden 1976–2000. Knappt 20 procent grundades 2000 eller senare.

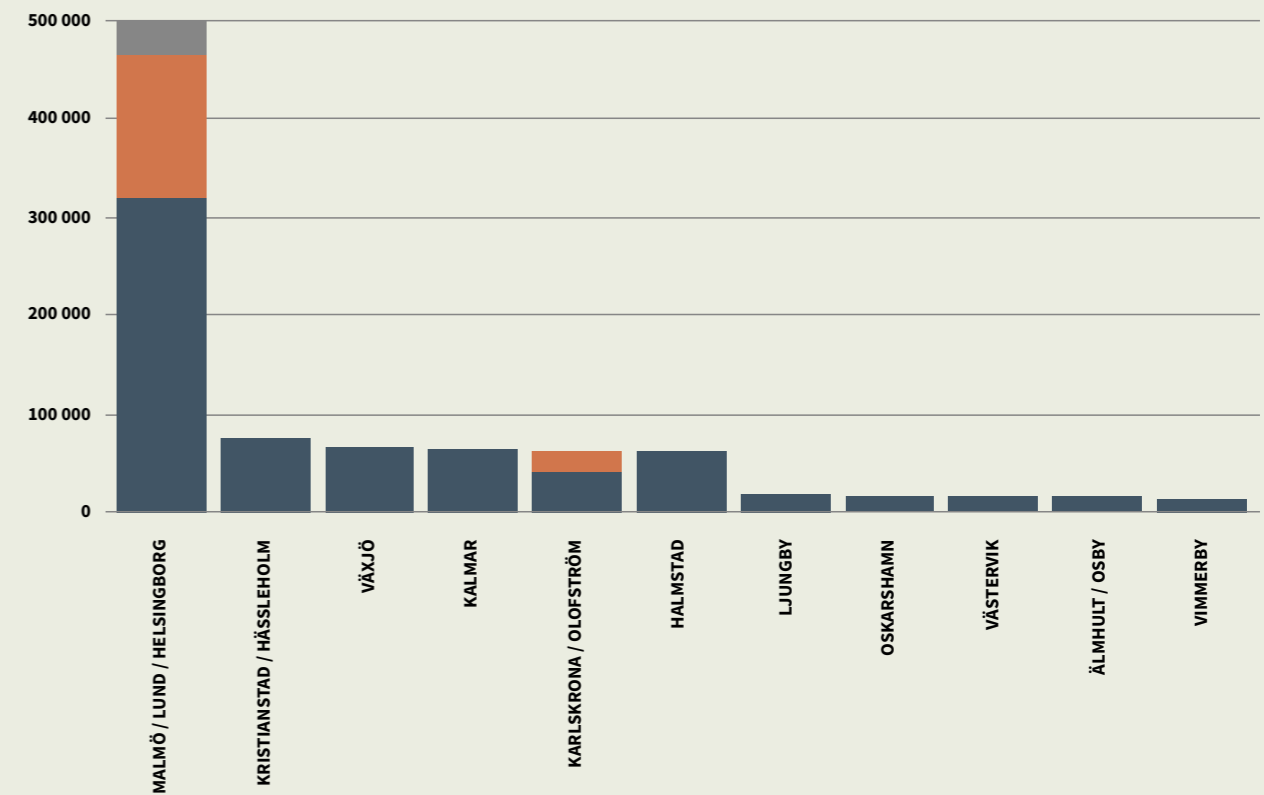
Som komplement har vi också genomfört djupintervjuer med 19 av regionens ledande beslutsfattare och företagsledare. Alla intervjuade representerar viktiga och centrala företag och organisationer för regionens fortsatta utveckling och dessa besitter unik kunskap och insikt som har varit mycket värdefull för rapporten.

Följande personer har djupintervjuats:

Anders Jarl, Vd Wihlborgs Fastigheter / Anders Yllfors, Vd Boxon / Charlotte Lorentz Hjorth, Vd Krinova Incubator & Science Park / Dan Pettersson, Senior Vice President Kalmar Global Equipment / Daniel de Sousa, Vd Visma Spcs / Jesper Göransson, Vd Peab / Joel Eklund, Vd TePe Munhygienprodukter / Johan Röstin, Vd Scandlines / Jonas Hansson, Vd Helsingborgshem / Jonas Knutsson, Kommunikationschef Volvo Car Body Components / Kenneth Nilsson, Vd Resurs Holding / Kerstin Tham, Rektor Malmö högskola / Linus Wiebe, Innovationsdirektör Lunds universitet / Mari Kadowaki, Vd Saft / Mats Leifland, Vd Medicon Village / Mats Olsson, Vd Karlskrona Hamn / Peter Ankerst, Partner Polaris / Pia Kinhult, Head of Host States Relations, ESS / Ulf Vanselius, Vd Pyramid Communication

// ANTAL SYSSELSÄTTA I SYDSVERIGES ARBETSMARKNADSREGIONER

Källa: SCB

Anm.: Malmö-Lund-Helsingborg delas in i tre områden: Malmö-Lund (blå), Skåne Nordväst (orange) och Österlen (grå). På motsvarande sätt delas Karlskrona-Olofström in i Karlskrona (blå) och Olofström (orange).

Regionerna i Sydsverige skiljer sig alltså betydligt åt i termer av storlek. Ett sätt att fånga att förutsättningar skiljer sig åt mellan olika regioner innebär att utgå ifrån regiontyper. Tillväxtanalys delar in FA-regioner i tre regiontyper: storstadsregioner, täta regioner och landsbygdsregioner. Typerna utgår utöver befolkningsmängd från befolkningstäthet och speglar att regionernas förutsättningar för utveckling skiljer sig åt.³ Sydsverige består av samtliga regiontyper. Medan Malmö-Lund-Helsingborg klassificeras som en storstadsregion är Vimmerby och Ljungby landsbygdsregioner och övriga sydsvenska regioner klassificeras som täta regioner.

Om regionen

SYD-SVERIGE I SIFFROR

- 2 MILJONER MÄNNISKOR = 20 % AV SVERIGES BEFOLKNING
- OMKRING 1 MILJON SYSSELSÄTTA
- 5 TÄTORTER MED FLER ÄN 50 000 INVÅNARE
- 7 TILLVÄXTMOTORER OCH 12 REGIONALA KÄRNOR

Sydsverige sträcker sig från Trelleborg i söder till Västervik i norr. Regionen omfattar Skåne, Blekinge, Kronoberg, Kalmar och delar av Hallands län och har mer än 2 miljoner invånare. Malmö är regionens största tätort med över 300 000 invånare. Regionen har ytterligare fyra tätorter med fler än 50 000 invånare: Helsingborg (106 000), Lund (89 000), Halmstad (67 000) och Växjö (66 000).²

Sydsverige består av 11 arbetsmarknadsregioner som uppstår utifrån hur människor och företag organiserar sig. I dessa arbetar knappt 1 miljon. Storstadsregionen Malmö-Lund-Helsingborg sysselsätter drygt hälften. Merparten av dessa arbetar i Malmö-Lund som sysselsätter 320 000 personer medan Skåne Nordväst sysselsätter omkring 150 000 och Österlen 40 000 personer.

I övrigt består Sydsverige av arbetsmarknadsregioner i två olika storleksgrupper. 5 regioner med 60–75 000 sysselsatta: Kristianstad-Hässleholm, Växjö, Kalmar, Karlskrona och Halmstad och 5 regioner med 10–20 000 sysselsatta: Ljungby, Oskarshamn, Västervik, Älmhult-Osby och Vimmerby. Uppdelat i två regioner sysselsätter Karlskrona drygt 40 000 och Olofström cirka 20 000.

² / Avser folkmängd 2016. Källa: SCB.

³ / www.tillvaxtanalys.se/download/18.1d7fbce414d2f83fc769ee8b/1431501592888/WP_PM_2011_47.pdf

Befolkningen i Sydsverige har växt med 250 000 personer sedan år 2000, vilket motsvarar ett genomsnitt på knappt 1 procent per år.

Men det råder stora skillnader inom regionen.

Växande befolkning

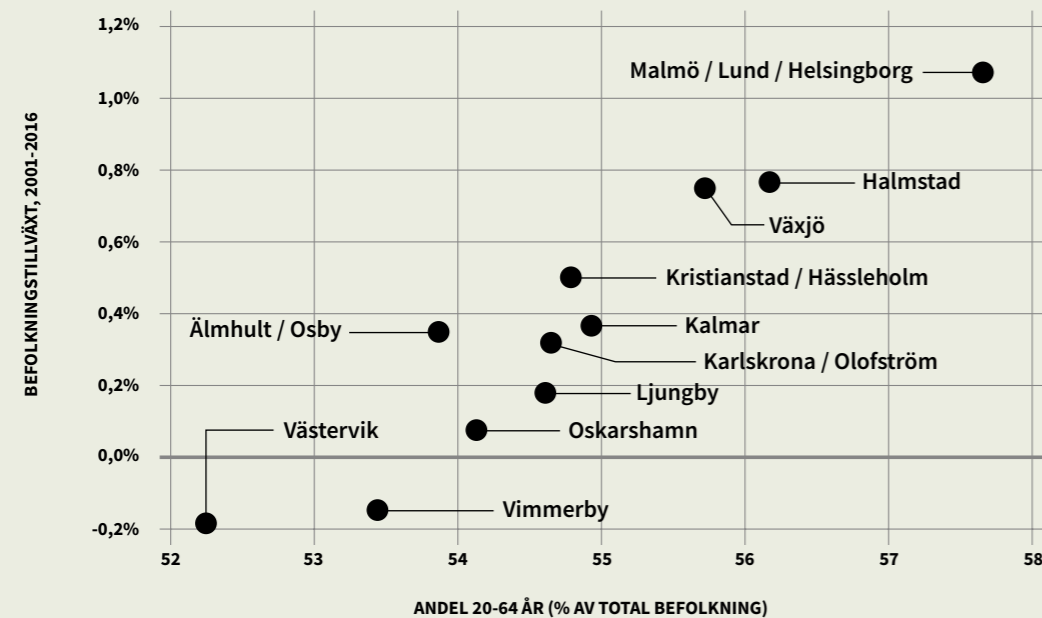
Malmö-Lund-Helsingborg-regionen växer snabbast, med cirka 1,1 procent årligen, vilket innebär en ökad koncentration till storstadsregionen. I Västervik och Vimmerby har befolkningen istället minskat under samma period.

Även sammansättningen av befolkningen skiljer sig i de olika delarna av Sydsverige. Andelen av befolkningen som är i arbetsför ålder är högst i Malmö-Lund-Helsingborg där åldersgruppen 20-64 år utgör omkring 58 procent av total befolkning. I Västervik utgör den arbetsföra befolkningen istället drygt 52 procent.

Något som präglar samtliga regioner är en stor ökning i befolkningstillväxten de senaste två åren i samband med att ett stort antal flyktingar kom till Sverige. Även regioner som Västervik och Vimmerby, som haft en minskande befolkning i genomsnitt över perioden som helhet, hade en kraftig tillväxt de senaste två åren.

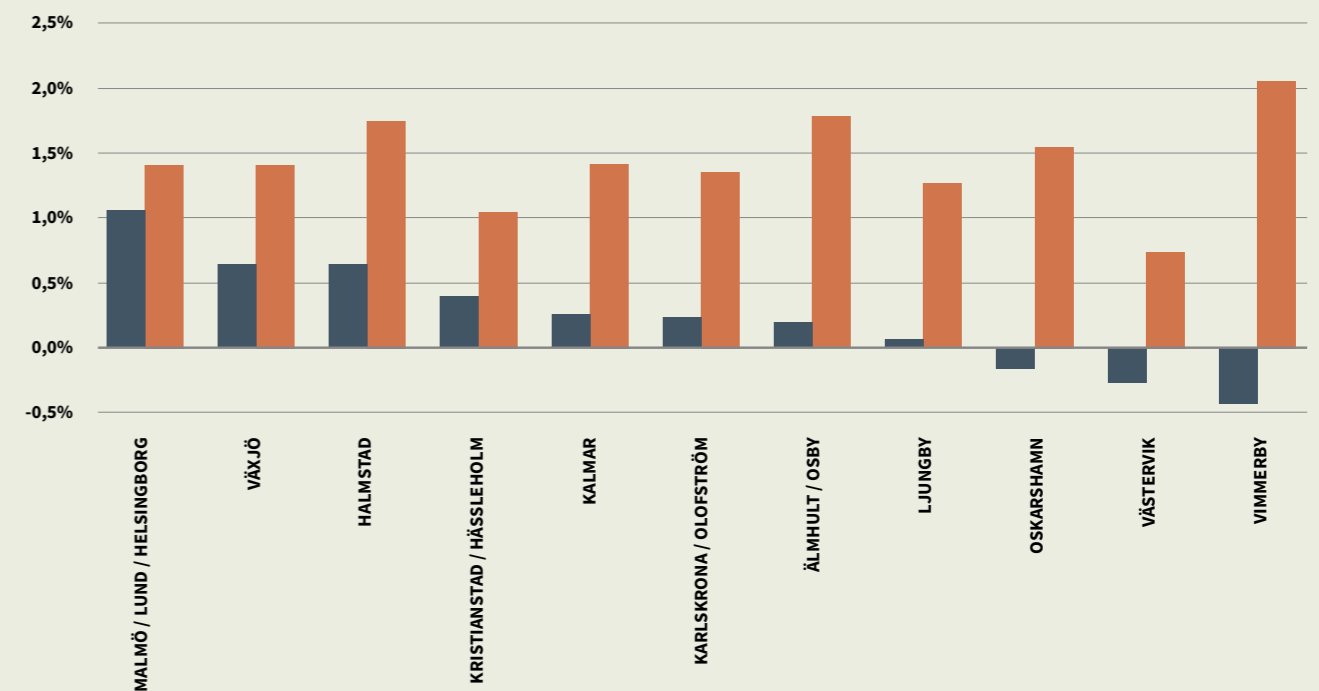
// BEFOLKNINGSTILLVÄXT OCH ÅLDERSSTRUKTUR

Källa: SCB

// BEFOLKNINGSTILLVÄXT

● 2000-2014
● 2015-2016

Regional urbanisering och tillväxtmotorer

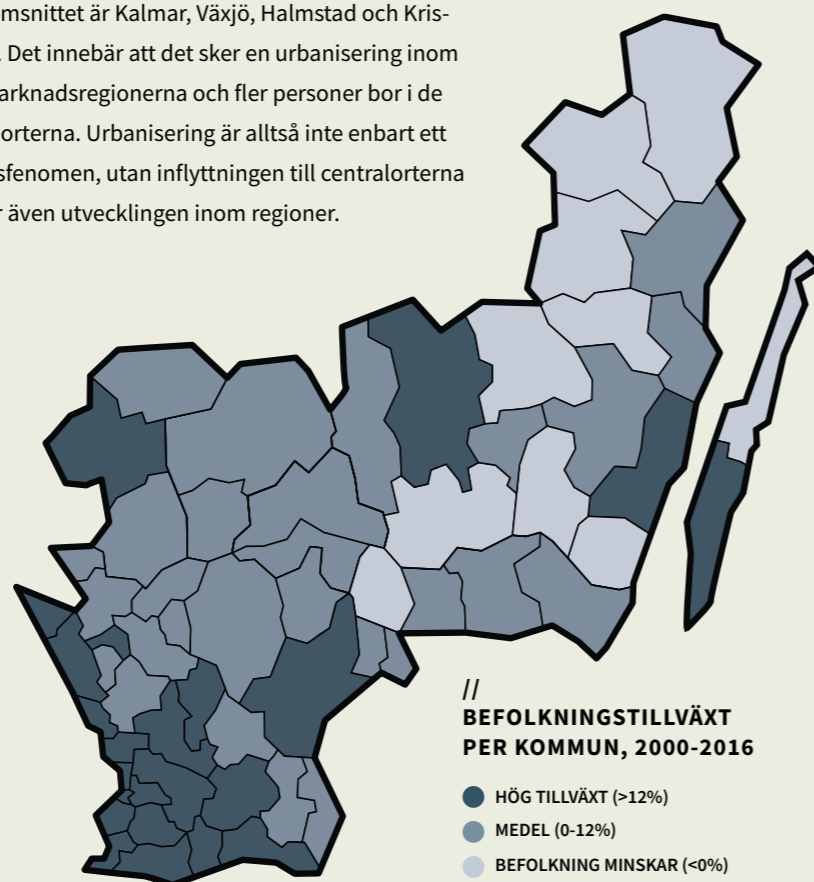

”När det går bra för Malmö går det bra för oss i Helsingborg.”

ULF VANSELIUS, VD PYRAMID COMMUNICATIONS

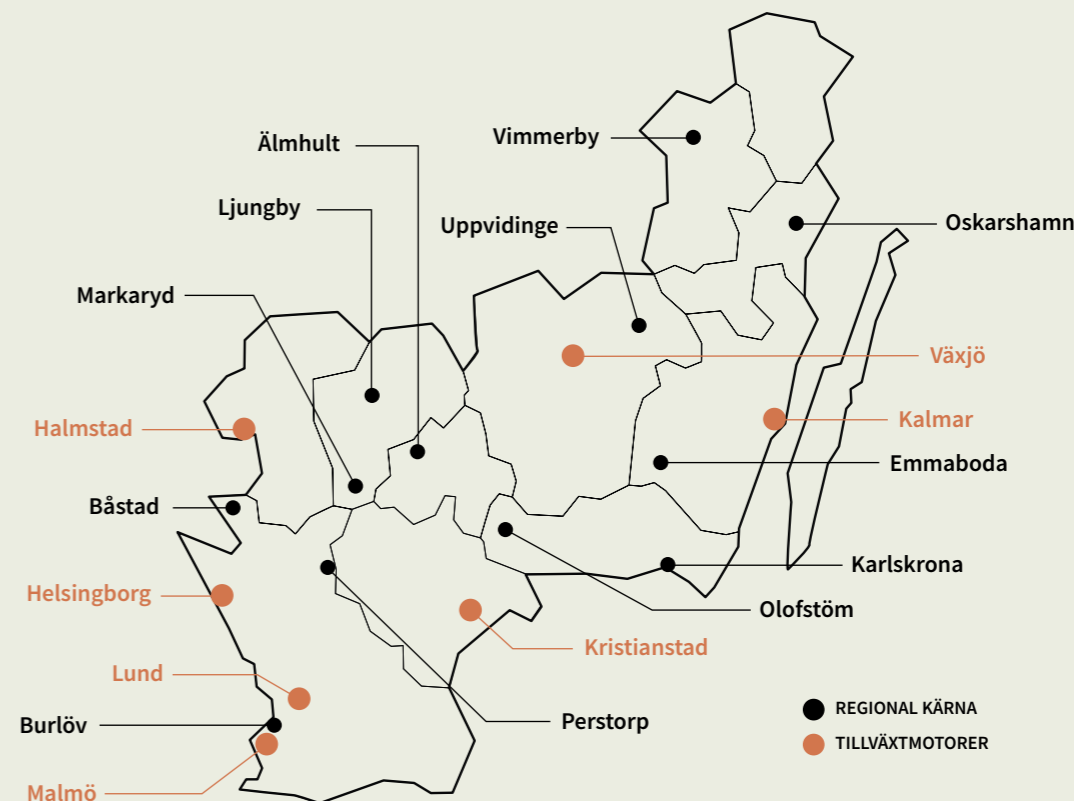
Flertalet kommuner i Malmö-Lund-Helsingborg-regionen har haft en högre befolkningstillväxt än riksgenomsnittet sedan år 2000. I Malmö, Lund och Helsingborg har befolkningen ökat med 110 000 personer, men flera kommuner i storstadsregionen växer även de snabbt.

Övriga kommuner som har en befolkningstillväxt över riksgenomsnittet är Kalmar, Växjö, Halmstad och Kristianstad. Det innebär att det sker en urbanisering inom arbetsmarknadsregionerna och fler personer bor i de centrala orterna. Urbanisering är alltså inte enbart ett storstadsfenomen, utan inflyttningen till centralorterna påverkar även utvecklingen inom regioner.

”Samarbete och samverkan är totalt avgörande för tillväxt i regionen.”

MATS LEIFLAND,
VD MEDICON VILLAGE

Samtidigt koncentreras företag och därmed arbetskraft till specifika kommuner inom arbetsmarknadsregionerna. Medan vissa kommuner är arbetsintensiva i bemärkelsen att dagbefolkningen är större än nattbefolkningen (s.k. inpendlingskommuner) kännetecknas andra kommuner av att de är boendeintensiva (s.k. utpendlingskommuner). Sydsverige består av 19 arbetsintensiva kommuner, vilket innebär att övriga 43 kommuner är boendeintensiva.

Genom att utgå ifrån de arbetsintensiva kommunerna och hur befolkningen utvecklas i dessa kan tillväxtmotorer och regionala kärnor identifieras. Här definieras en tillväxt-

motor som en arbetsintensiv kommun som har högre befolkningstillväxt än riket under perioden 2000–2016 och har fler sysselsatta än 20 000. Övriga arbetsintensiva kommuner definieras som regionala kärnor. Det innebär att Sydsverige har 7 tillväxtmotorer och 12 regionala kärnor. Värt att notera är att Västervik som utgör en egen arbetsmarknadsregion, trots detta inte är någon arbetsintensiv kommun.

Malmö, Lund, Kristianstad, Helsingborg, Halmstad, Växjö, Kalmar, som är Sydsveriges största kommuner, utgör alltså också Sydsveriges tillväxtmotorer.

Regionens geografiska läge

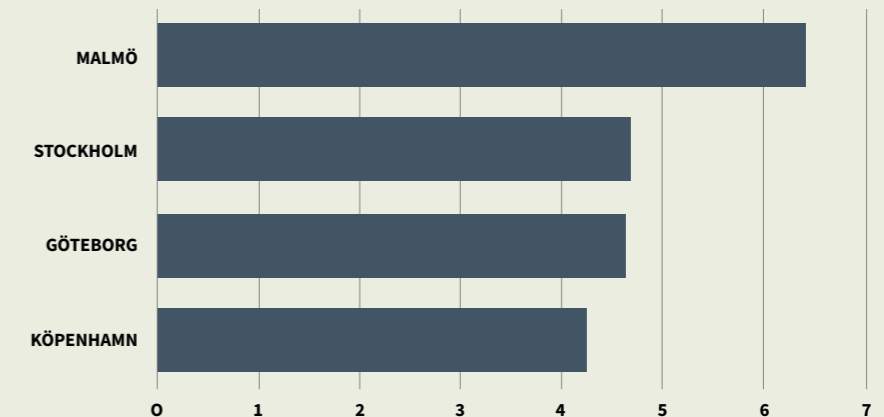
Sydsverige har ett gynnsamt geografiskt läge med närhet till flera stora marknader kring Östersjön. I de västra delarna är närheten till Danmark påtaglig genom integrationen i Öresundsregionen, vilket märks genom att Köpenhamns flygplats har ett stort upptagningsområde i Sydsverige samt att cirka 15 000 arbetspendlar dagligen över Öresund. De östra delarna har genom färjetrafik tätare koppling till Östeuropa med bland annat Polen och Litauen.

Sett till storstäderna i regionens närhet och Malmö är det utvecklingen i Malmö som har störst inverkan på företagen enligt de 150 intervjuade företagsledarna. De som svarat på frågan har på en tiogradig skala fått gradera hur viktigt respektive storstadsområde är för verksamheten.

En jämförelse mellan de intervjuade företagen uppdelat på tillverkande företag och tjänstesektorn visar att man graderar orterna i samma ordning men att Malmö får ett avsevärt högre värde hos tjänstesektorn, vilket visar att denna sektor är mer lokalt förankrad än tillverkningssektorn.

//
HUR VIKTIG ÄR UTVECKLINGEN I FÖLJANDE
STORSTADSOMRÅDEN FÖR DITT FÖRETAG?

Anm.: Avser medelvärde utifrån en tiogradig skala.

”Det finns stora möjligheter i regionen om vi kan koppla upp oss med Köpenhamn och Hamburg. De är två jättedrakar som kan lyfta vår region.”

JONAS HANSSON, VD HELSINGBORGSHEM

Sydsvensk konkurrenskraft stark i ett internationellt perspektiv

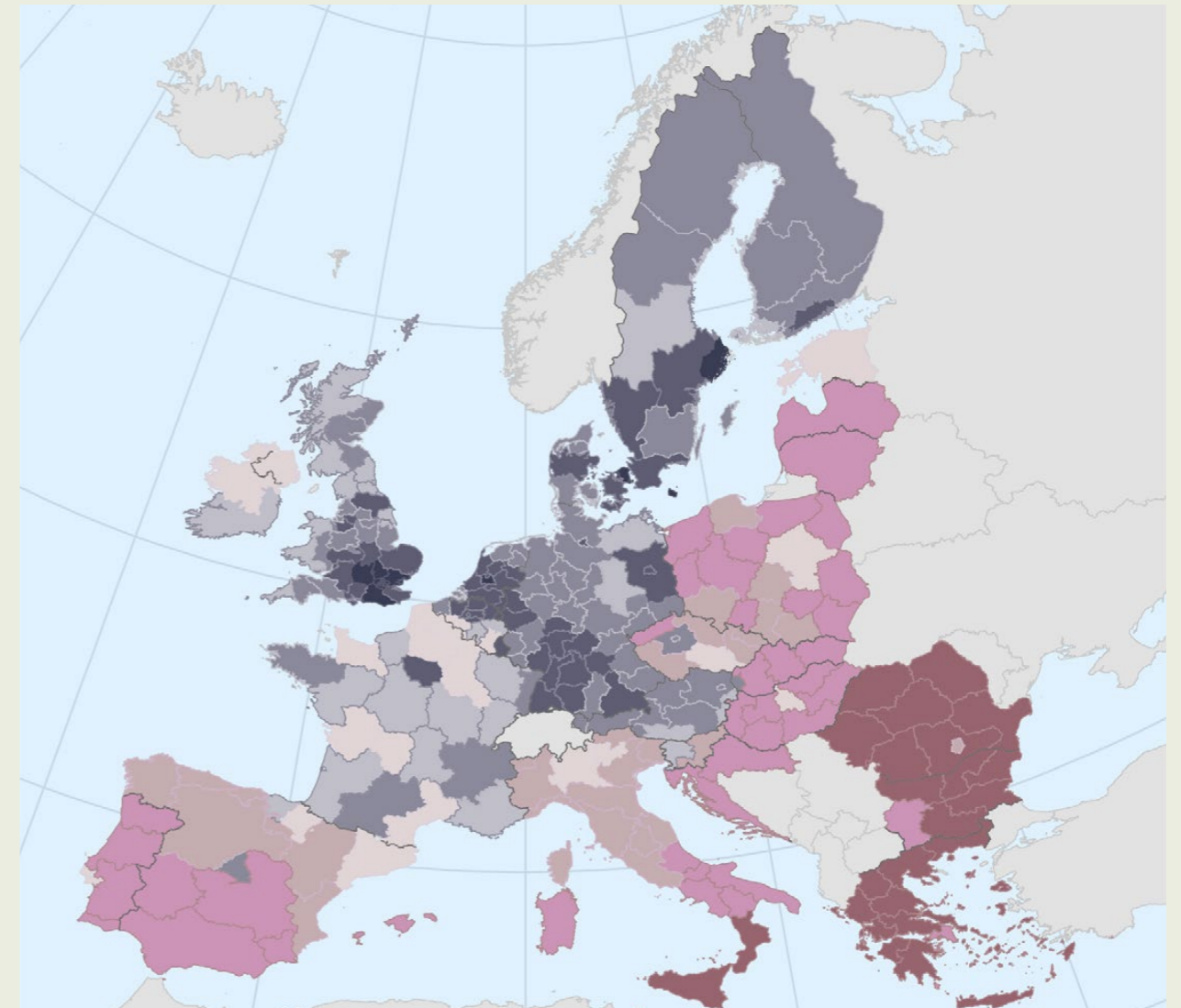
Inom den europeiska unionen analyseras den regionala konkurrenskraften regelbundet och EU-kommissionens senaste Regional Competitiveness Index (RCI) publicerades i början på året. RCI bygger på det nationella Global Competitiveness Index från World Economic Forum och fångar faktorer såsom infrastruktur, kompetens, näringslivets struktur och innovation.

Analysen görs på NUTS 2-regioner vilket innebär att Sydsverige är indelat i två riksområden: Skåne/Blekinge samt Småland med öarna.

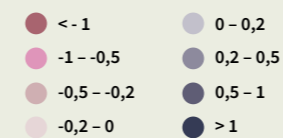
RCI 2016, som främst bygger på data för perioden 2012–2014, visar att samtliga svenska regioner är konkurrenskraftiga i ett europeiskt perspektiv. Både Skåne/Blekinge samt Småland med öarna ligger klart över EU-genomsnittet. Skåne/Blekinge rankas som den 24:e mest konkurrenskraftiga regionen medan Småland med öarna rankas som nummer 79 jämfört med EU:s 263 regioner.

// REGIONALT KONKURRENSKRAFTSINDEX I EU:S REGIONER, 2016

Källa: EU Regional Competitiveness Index 2016

STANDARDISERADE Z-VÄRDEN FRÅN LÅG (NEGATIV) TILL HÖG (POSITIV)

EU-GENOMSNIITT = 0

Goda institutionella förutsättningar

Sverige och därmed Sydsverige hamnar högt när institutionella förutsättningar jämförs internationellt. En sådan internationell jämförelse är Världsbankens Doing Business, som mäter regleringar som påverkar elva områden inom företagande. De utvalda områdena används som indikatorer för att analysera ekonomiska utfall och identifiera vilka reformer av affärsreglering som har fungerat, var de fungerat och varför. Tio av dessa områden är inkluderade i årets undersökning: nyföretagande, bygglov, elektricitet, lagfart, finansiering, investerarskydd, skatter, handelshinder, kontrakt och konkursförfarande. 190 ekonomier medverkar i rapporten och resultaten möjliggör en ranking av länderna.

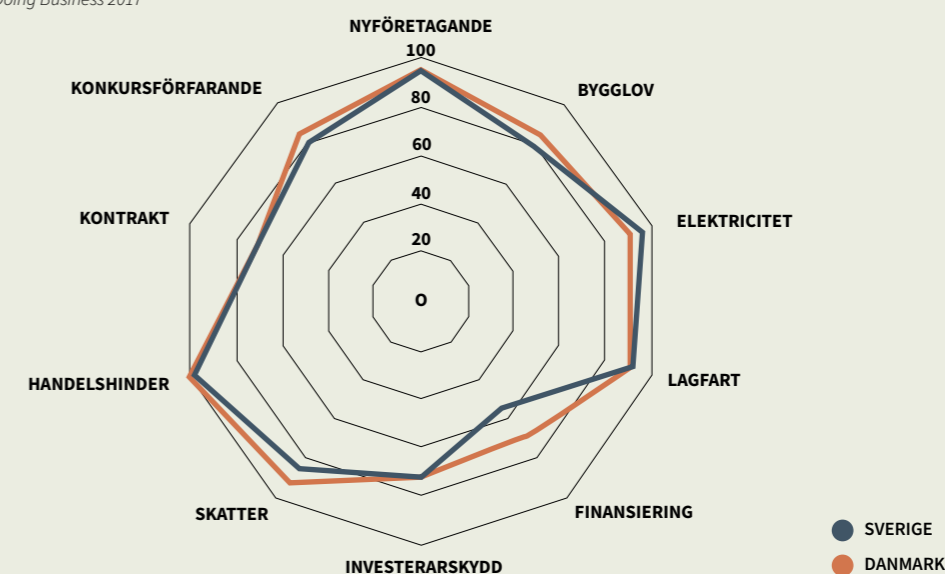
Danmark och Sverige – lika men ändå olika

Sverige rankas enligt 2017 års Doing Business som nummer nio i världen. Det innebär att de institutionella förutsättningarna för att göra affärer i Sverige är goda men jämfört med Danmark är förutsättningarna något sämre. Danmark är Europas lättaste marknad att göra affärer i, av 190 länder i världen rankas Danmark som nummer tre.

Danmark har något bättre förutsättningar jämfört med Sverige på följande områden: bygglov, finansiering, skatter, handelshinder och konkursförfarande. Den största skillnaden gäller finansiering. Sverige kommer på 75:e plats, medan Danmark hamnar på 32:a plats. På ett område har Sverige en tydligt bättre ranking än Danmark, nämligen tillgången till elektricitet. Sverige hamnar på sjätte plats medan Danmark kommer på 14:e plats.

// FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR ATT DRIVA FÖRETAG I SVERIGE OCH DANMARK

Källa: Världsbankens Doing Business 2017

Anm: Indikatorerna är standardiserade så att 100 motsvarar landet med högst värde och 0 motsvarar landet med lägst värde

Goda makroekonomiska förutsättningar

Sverige rankas som fjärde land i världen vad gäller makroekonomiska förutsättningar i World Economic Forums senaste globala konkurrenskraftsindex.

Av de nordiska länderna rankas Norge högre med bäst förutsättningar av 137 inkluderade länder medan Danmark rankas som nummer tio. De makroekonomiska förutsättningarna är alltså goda i Sverige och Sydsverige.

Högkonjunktur i svensk ekonomi

Konjunkturmässigt befinner sig den svenska ekonomin i högkonjunktur. Konjunkturinstitutet menar i sin senaste bedömning att den svenska ekonomin är inne i en uppåtgående spiral där stigande efterfrågan och produktion förstärker varandra.⁴ Institutet gör också bedömningen att högkonjunkturen förstärks ytterligare nästa år till följd av en starkare tillväxt i omvärlden och en expansiv finanspolitik i Sverige. Exporttillväxten utvecklas positivt och exporten förväntas bli den viktigaste drivkraften för svensk tillväxt nästa år. Även investeringar väntas bidra till en hög tillväxt till följd av ljusa utsikter för industrin och ett redan högt kapacitetsutnyttjande.

Trots högkonjunkturen är räntenivån historiskt låg till följd av att Riksbanken har hållit reporäntan oförändrad på -0,50 procent i över ett och ett halvt års tid. KPIF-inflationen har stigit snabbt det senaste året och är nu något högre än 2 procent men uppgången beror till stora delar på tillfälliga faktorer. Relativt låga löneökningar och en försvagning av importpriserna förväntas dämpa inflationen framöver, vilket innebär att kostnadstrycket i näringslivet är fortsatt lågt nästa år.

⁴/ Konjunkturläget oktober 2017.

Sydsvensk ekonomi

SYD-SVERIGE I SIFFROR

19 % AV SVENSK BNP

17 % AV SVENSK VARUEXPORT

115 000 SYSSELSATTA INOM TILLVERKNINGSINDUSTRIN

150 000 SYSSELSATTA I KUNSKAPSINTENSIVA TJÄNSTEBRANSCHER

SLUTSATSER

- Sydsverige drabbades hårdare av finanskrisen än övriga Sverige, tillväxten har varit dämpad.
- Delvis ligger förklaringen i en påskyndning av strukturomvandlingen och högteknologiska bolag som dragit ner på verksamheten eller helt lämnat regionen.
- Näringslivsstrukturen liknar riket som helhet.
- Tjänstebanscher dominerar kring de stora städerna och i Älmhult-Osby.
- Det finns flera internationellt stora bolag i Sydsverige.
- Internationell handel är viktig. Relativt låg direktexport i Sydsverige som helhet, men hög varuexport i Kronoberg.

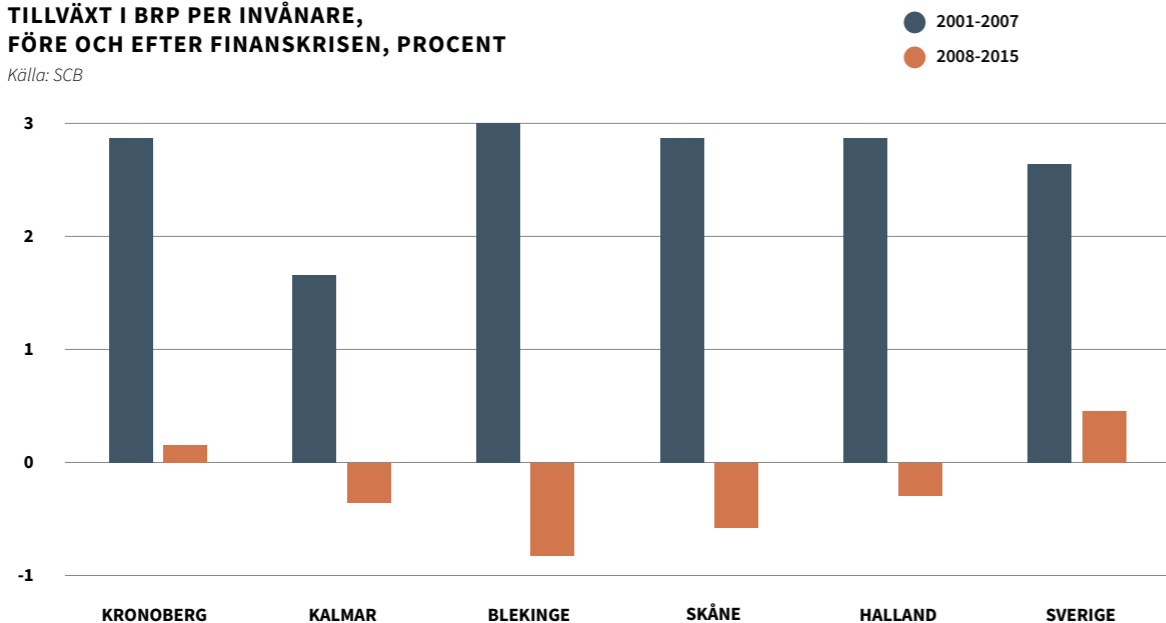
Dämpad tillväxt i näringslivet sedan 2008

Sydsvensk ekonomi står för 19 procent av svensk BNP, vilket är något lägre än befolkningsandelen och något lägre än 2007.

Med undantag för Kalmar län växte Sydsverige i linje med Sverige som helhet under perioden 2001–2007. Därefter har de sydsvenska länen haft en sämre utveckling. Under krisåren 2008–2012 föll BRP kraftigt och återhämtningen fram till och med 2015 har inte varit stark nog att motverka detta. Det innebär att BRP per invånare 2015 var lägre jämfört med 2007 i flera sydsvenska län.

// TILLVÄXT I BRP PER INVÅNARE, FÖRE OCH EFTER FINANSKRISEN, PROCENT

Källa: SCB

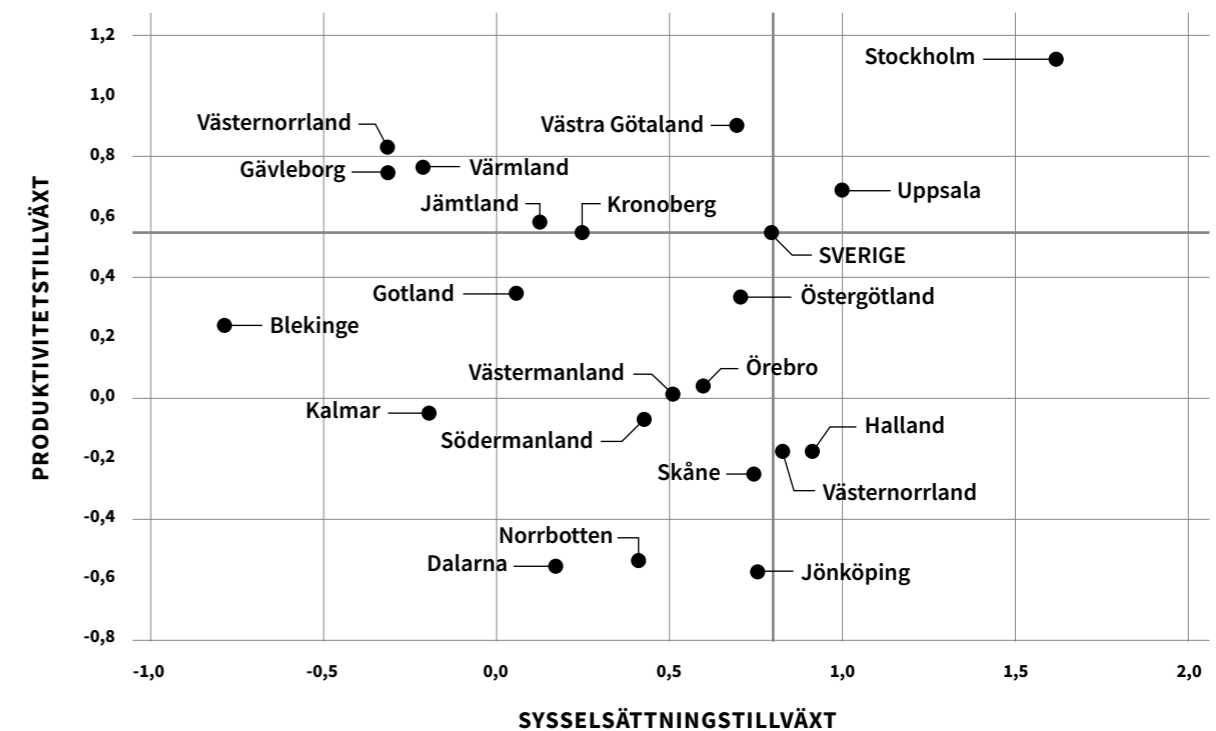
Det finns flera förklaringar till utvecklingen

Det första man kan konstatera är att riksgenomsnittet i viss utsträckning speglar utvecklingen i Stockholm. Stockholmsregionen hade en fortsatt hög sysselsättningstillväxt genom finanskrisen, vilket till stor del berodde på att tjänstebranscherna växte. Om jämförelsen istället görs med Sverige exklusive Stockholm har Kronobergs län haft en tillväxt under perioden 2008–2015 som var i linje med riksgenomsnittet.

Men faktum kvarstår att övriga Sydsvenska län drabbades hårdare av finanskrisen. I Skåne och Halland beror den låga tillväxten på en låg produktivitetstillväxt, medan i Blekinge och Kalmar har även sysselsättningstillväxten varit klart lägre än riksgenomsnittet.

// TILLVÄXT I PRODUKTIVITET OCH SYSSELSÄTTNING 2008-2015, PROCENT

Källa: SCB

Finanskrisen skyndade på strukturomvandlingen från tillverkningsindustrin till mer tjänster, vilket har påverkat framför allt Blekinge och Kalmar. I båda länen har sysselsättningen sjunkit jämfört med 2008 i takt med att tillverkningsindustrin i stort har minskat och tjänstebranscherna inte har växt i samma utsträckning. Detta innebär att en motsvarande tillväxtrekyll tillbaka inte går att förutsätta. Hur näringslivsstrukturen utvecklas framöver och hur tillverkningsindustrin och relaterade tjänster kan samspela är därför en viktig fråga för regionens framtida utveckling. Ett lysande exempel är utvecklingen på Volvo i Olofström.

” De senaste fem åren har Volvo Cars investerat miljardbelopp årligen i verksamheten i Olofström. Antalet anställda har sedan finanskrisen ökat med omkring 1000 personer till de drygt 2600 som sysselsätts idag.”

JONAS KNUTSSON, KOMMUNIKATIONSCHEF,
VOLVO CAR BODY COMPONENTS

I Skåne vet vi från Produktivitetskommissionens arbete att den låga produktivitetstillväxten beror på att produktivetsbidraget från de högteknologiska och forskningsintensiva branscherna har minskat. En förklaring till detta är att forskningsanläggningen AstraZeneca lämnade regionen 2012 och att Sony Mobile Communications har minskat sin verksamhet betydligt i Lund sedan 2008. Men mycket av kompetensen finns kvar i regionen och flera nya företag växer fram bland annat i Medicon Village. På kort sikt är det svårt att se att dessa företag kan kompensera fullt ut för ett företag i AstraZenecas omfattning men på längre sikt finns här en oerhörd potential.

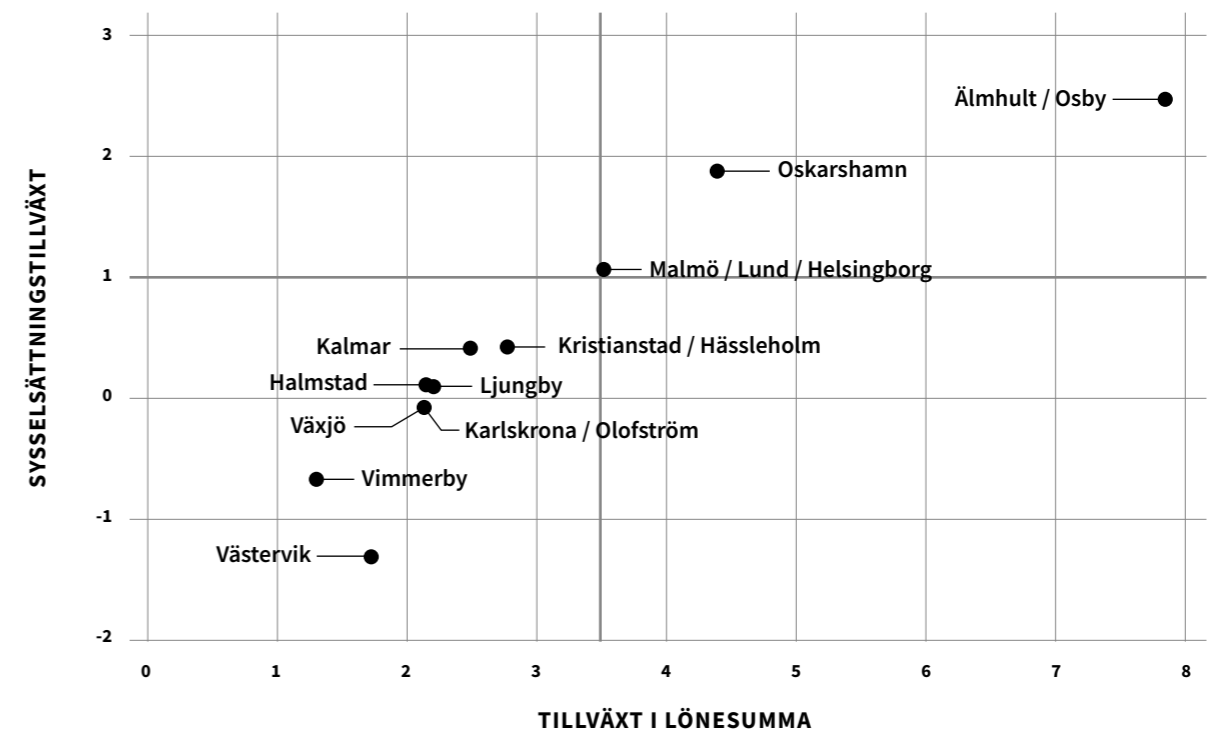
Återhämtningen inledd i några arbetsmarknadsregioner

Tillväxten i Sydsveriges arbetsmarknadsregioner visar på en stor variation. Till och med 2015, som är senast tillgängliga statistik, har Oskarshamn och Älmhult-Osby haft en tydlig återhämtning i privata näringslivet. Båda regionerna hade under perioden 2013–2015 en högre tillväxt i både sysselsättning och lönesumma jämfört med Sverige som helhet. Det privata näringslivet i Malmö-Lund-Helsingborg växte i linje med Sverige, medan övriga sydsvenska arbetsmarknadsregioner har haft en fortsatt lägre tillväxt.

Konjunkturindikatorer pekar på en tilltagande tillväxt sen dess i samtliga sydsvenska regioner.

// TILLVÄXT I PRIVATA NÄRINGSLIVET, 2013-2015, PROCENT

Källa: SCB

Anm.: Markerade streck avser riksgenomsnitt

Näringslivsstrukturen liknar Sveriges

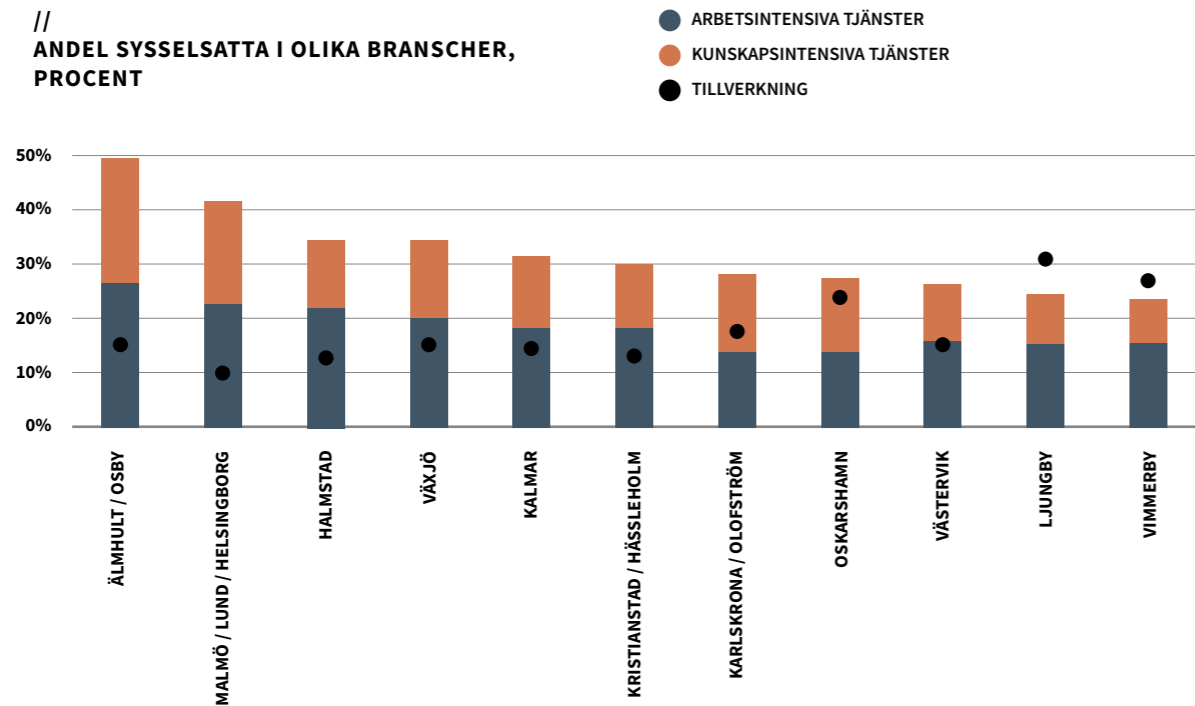
Det privata näringslivet utgör cirka 70 procent av totalt antal sysselsatta i Sydsverige. Andelen sträcker sig från 60 procent i Västervik till 80 procent i Älmhult-Osby. Det är alltså betydande skillnader mellan arbetsmarknadsregionerna i vilken utsträckning det privata näringslivet präglar utvecklingen. Kalmar läns landsting och Kriminalvården bidrar till hög offentlig sysselsättning i Västervik och i Karlskronaregionen bidrar Försvarsmakten till hög offentlig sysselsättning i de östra delarna.

Sydsverige som helhet har en näringslivsstruktur som liknar Sverige. Tillverkningsindustrin sysselsätter 13 procent och jordbruket 4 procent medan kunskaps- respektive arbetsintensiva tjänster sysselsätter

17 respektive 20 procent. Jämfört med Sverige som helhet innebär det en något större andel som är sysselsatta inom tillverkning och jordbruk medan andelen sysselsatta inom kunskapsintensiva tjänster är något mindre. Sett till yrkeskategorier är därmed Sydsverige specialiserad inom yrken såsom maskinoperatörer, svetsare, drifttekniker, växtodlare och livsmedelsförädlare.

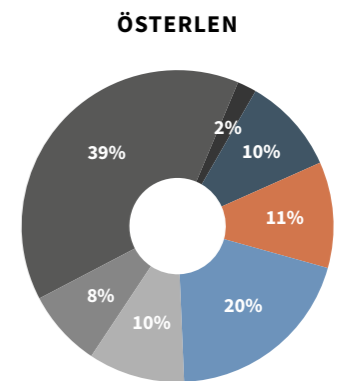
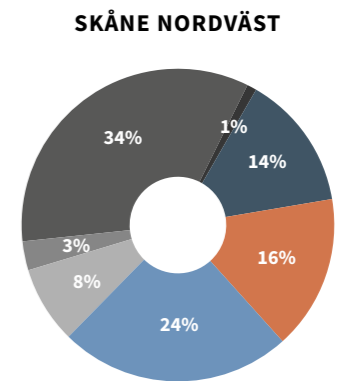
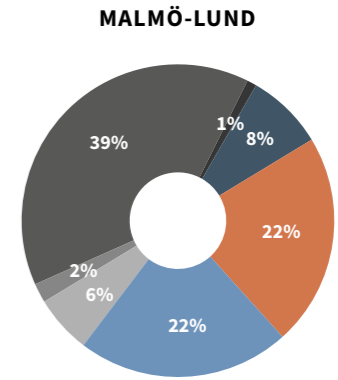
Men skillnaderna är stora inom Sydsverige. I Älmhult-Osby och Malmö-Lund är tjänstebranscher dominerande. Ljungby och Vimmerby däremot har en betydligt större tillverkningsindustri. Även Oskarshamn har en relativt hög andel tillverkning.

// ANDEL SYSSELSATTA I OLIKA BRANSCHER, PROCENT

Inom storstadsregionen Malmö-Lund-Helsingborg skiljer sig näringslivsstrukturen. Medan Malmö-Lund har en högre koncentration av kunskapsintensiva tjänster har Skåne Nordväst en högre koncentration av tillverkningsindustri. Österlen har en lägre andel tjänstebranscher men däremot en större andel sysselsatta inom jordbruk och byggsektorn jämfört med Malmö-Lund och Skåne Nordväst.

I Karlskrona-regionen är tillverkningen koncentrerade till västra delarna medan de kunskapsintensiva tjänstebranscherna utgör en större andel i de östra delarna.

Branscher hänger ihop

Olika branschgrupper är beroende av varandra och det finns vanligtvis länkar mellan olika branscher. Tillverkningsindustrin är i flera fall en förutsättning för framväxten av en tjänstesektor. Den direkta sysselsättningsminskningen i industrin i Sverige har motverkats av en nästan lika snabb ökning av den indirekta industrisysselsättningen i övriga delar av ekonomin. Lind, (2010) "Avindustrialiseringen av Sverige: Myt och verklighet", Ekonomisk Debatt.

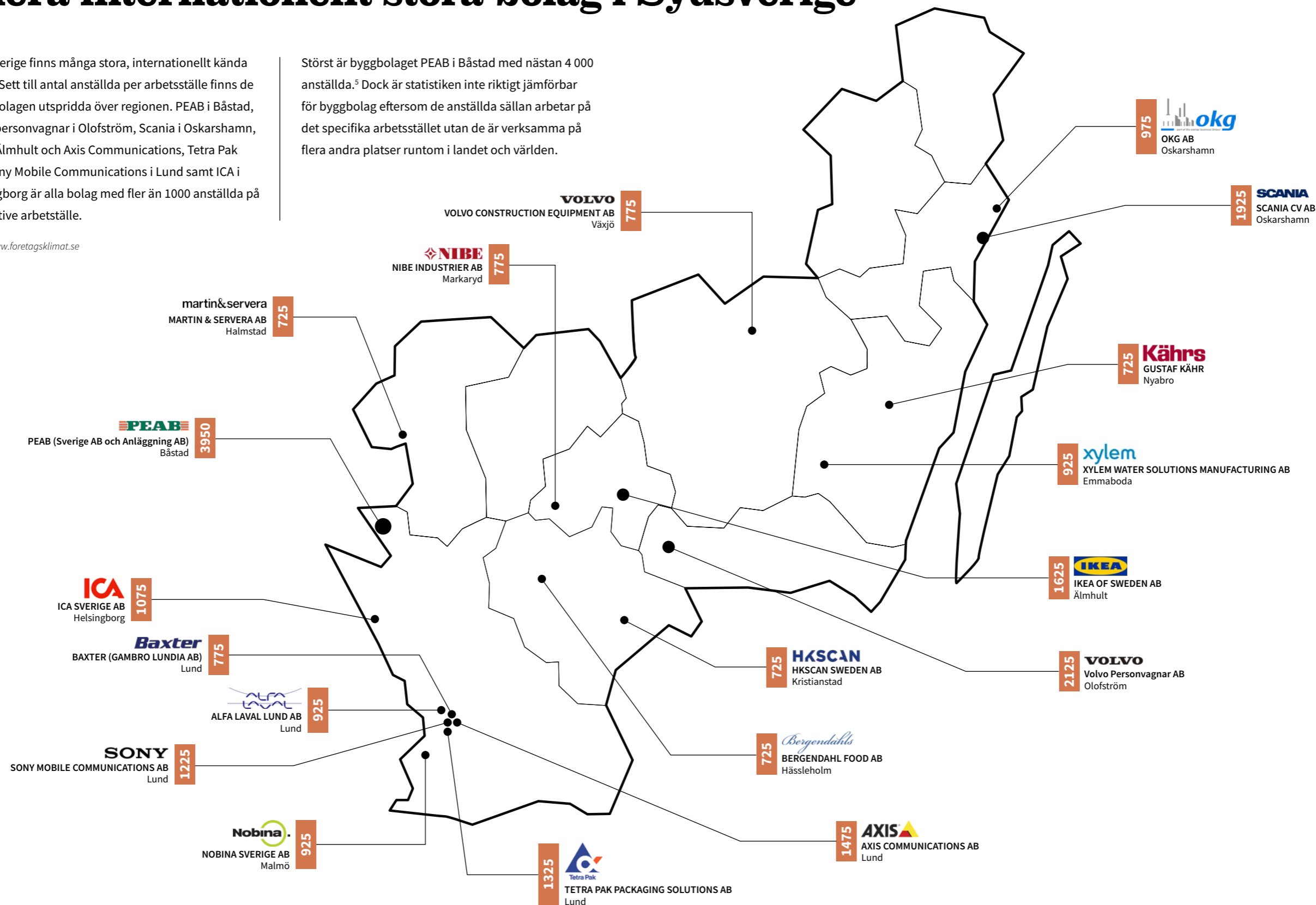
- TILLVERKNING
- KUNSKAPSINTENSIVA TJÄNSTER
- ARBETSINTENSIVA TJÄNSTER
- BYGGVERKSAMHET
- JORDBRUK OCH ENERGI
- VÅLDFÖRSTÄRKTJÄNSTER (offentliga & privata)
- OKÄNT

Flera internationellt stora bolag i Sydsverige

I Sydsverige finns många stora, internationellt kända bolag. Sett till antal anställda per arbetsställe finns de stora bolagen utspridda över regionen. PEAB i Båstad, Volvo personvagnar i Olofström, Scania i Oskarshamn, IKEA i Älmhult och Axis Communications, Tetra Pak och Sony Mobile Communications i Lund samt ICA i Helsingborg är alla bolag med fler än 1000 anställda på respektive arbetsställe.

Källa: www.foretagsklimat.se

Störst är byggbolaget PEAB i Båstad med nästan 4 000 anställda.⁵ Dock är statistiken inte riktigt jämförbar för byggbolag eftersom de anställda sällan arbetar på det specifika arbetsstället utan de är verksamma på flera andra platser runtom i landet och världen.

⁵/ Inkluderar PEAB Sverige AB och PEAB Anläggning AB.

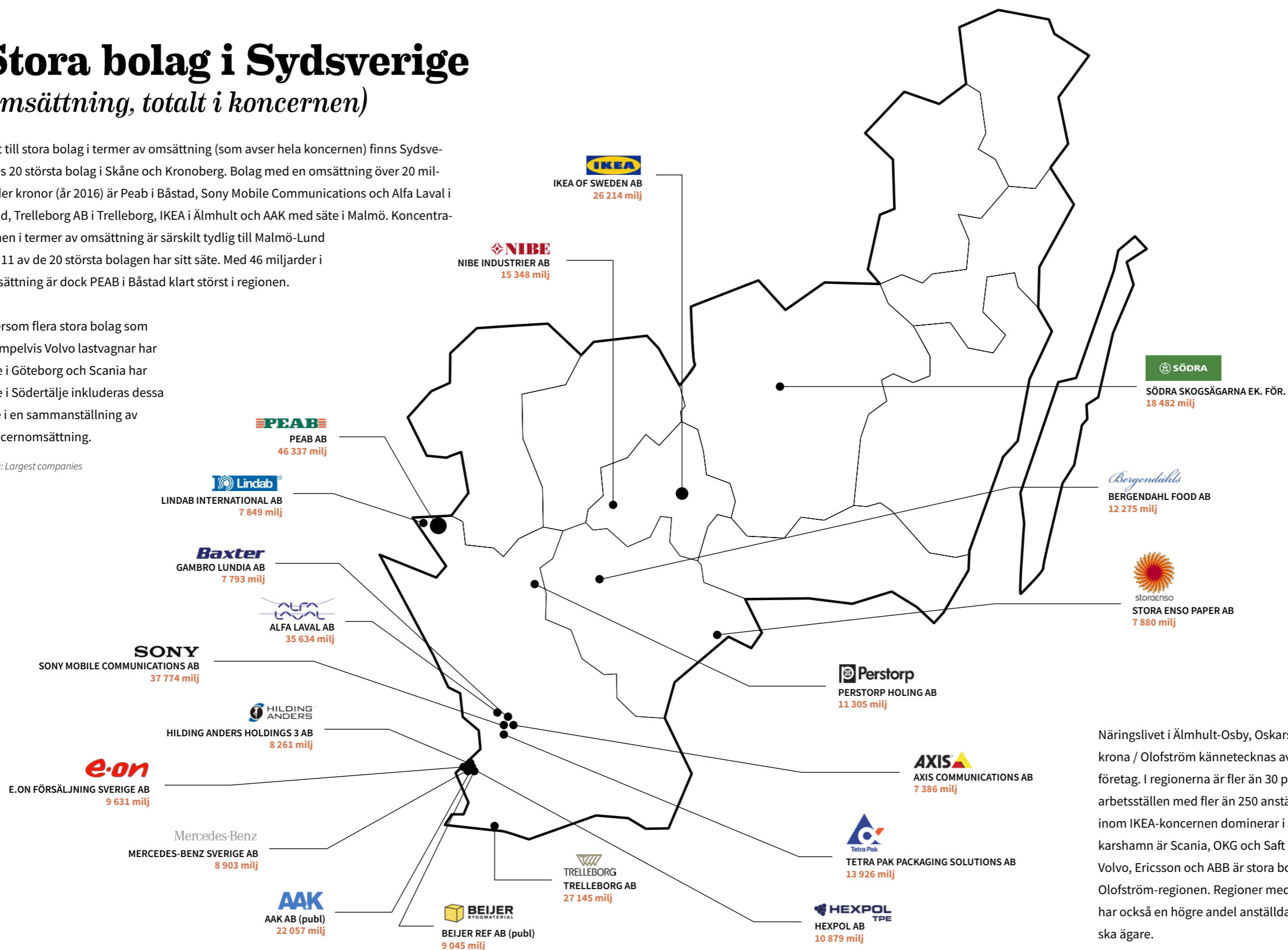
Stora bolag i Sydsverige

(omsättning, totalt i koncernen)

Sett till stora bolag i termer av omsättning (som avser hela koncernen) finns Sydsveriges 20 största bolag i Skåne och Kronoberg. Bolag med en omsättning över 20 miljarder kronor (år 2016) är Peab i Båstad, Sony Mobile Communications och Alfa Laval i Lund, Trelleborg AB i Trelleborg, IKEA i Älmhult och AAK med säte i Malmö. Koncentrationen i termer av omsättning är särskilt tydlig till Malmö-Lund där 11 av de 20 största bolagen har sitt säte. Med 46 miljarder i omsättning är dock PEAB i Båstad klart störst i regionen.

Eftersom flera stora bolag som exempelvis Volvo lastvagnar har säte i Göteborg och Scania har säte i Södertälje inkluderas dessa inte i en sammanställning av koncernomsättning.

Källa: Largest companies

Näringslivet i Älmhult-Osby, Oskarshamn och Karlskrona / Olofström kännetecknas av en hög andel stora företag. I regionerna är fler än 30 procent anställda i arbetsställen med fler än 250 anställda. Olika företag inom IKEA-koncernen dominerar i Älmhult-Osby, i Oskarshamn är Scania, OKG och Saft stora bolag, medan Volvo, Ericsson och ABB är stora bolag i Karlskrona/Olofström-regionen. Regioner med många stora bolag har också en högre andel anställda i bolag med utländska ägare.

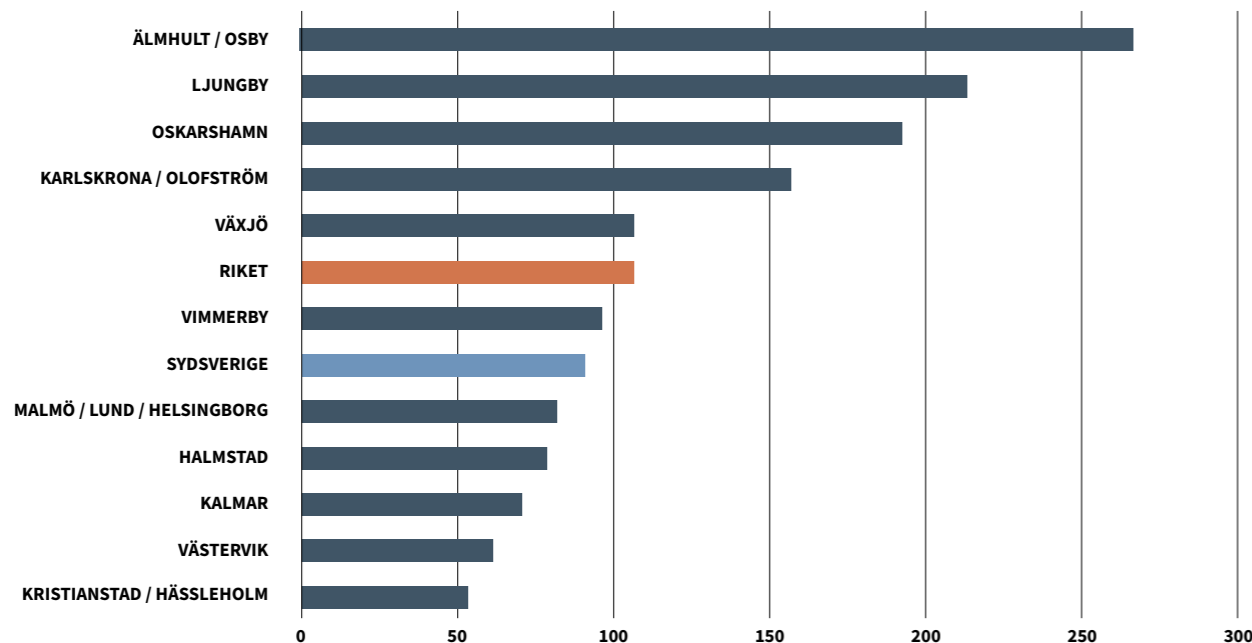
Relativt låg internationell handel

Sydsvenska företag bedriver handel med omvärlden i termer av export och import. Av den samlade direkta varuexporten från Sverige står sydsvenska företag för cirka 17 procent.

Sydsvenska regioner står därmed för en mindre andel av exporten jämfört med befolkningsandelen på 20 procent. Men flera arbetsmarknadsregioner har en hög varuexport jämfört med Sverige. Älmhult-Osby, Ljungby och Växjö i Kronoberg har samtliga en hög varuexport, men även Oskarshamn och Karlskrona-Olofström.

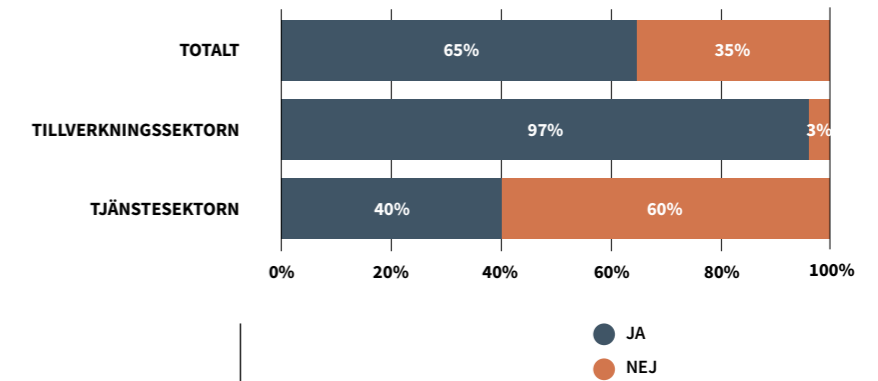
// EXPORTVÄRDE VAROR PER INVÅNARE 2015 (TKR)

Källa: SCB via foretagsklimat.se / Anm.: Exportvärden är fördelade på olika arbetsställen utifrån antal sysselsatta.

Den redovisade statistiken avser endast direkt varuexport och kan alltså vara missvisande om företag i regionen är underleverantörer till exportföretag i andra regioner eller ingår i koncerner och den fångar alltså inte tjänsteexporten. Intervjuerna med de 150 företagsledarna bekräftar bilden att varuexporten är fortsatt viktigast. 97 procent av företagen inom tillverkningssektorn exporterar, vilket kan jämföras med 40 procent bland företagen inom tjänstesektorn.

// BEDRIVER NI EXPORT AV VAROR ELLER TJÄNSTER?

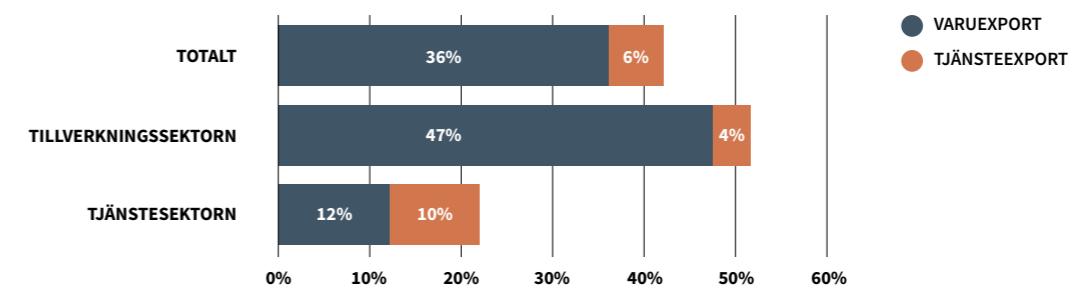

”Vi tittar mindre på dagspolitiken och konjunkturen. När vi går in i en marknad är det ett långsiktigt arbete.”

JOEL EKLUND, VD TEPE MUNHYGIENPRODUKTER

// HUR STOR DEL AV ER OMSÄTTNING KAN HÄRLEDAS TILL EXPORT?

Bas: 97 fbg

De 97 företag som uppger att de exporterar menar att ca 36 procent av deras omsättning kan härledas till varuexport och 6 procent till tjänsteexport i genomsnitt. Uppdelningen per sektor visar att exporten, både varu- och tjänsteexporten, utgör en större andel av omsättningen för företagen inom tillverkningssektorn än för företagen inom tjänstesektorn. Bland de tillverkande företagen utgör varuexporten ca 47 procent av omsättningen, medan tjänsteexporten utgör ca 10 procent av tjänsteföretagens omsättning.

De intervjuade fick också frågan om vilka som är deras viktigaste marknader. Svaren visar tydliga skillnader, där mer än 90 procent av tjänsteföretagen har Sverige som sin viktigaste marknad. Tillverkningsföretagens viktigaste marknader fördelas jämnt mellan Sverige, Norden och Europa. Det innebär att få företag exporterar till länder utanför Europa.

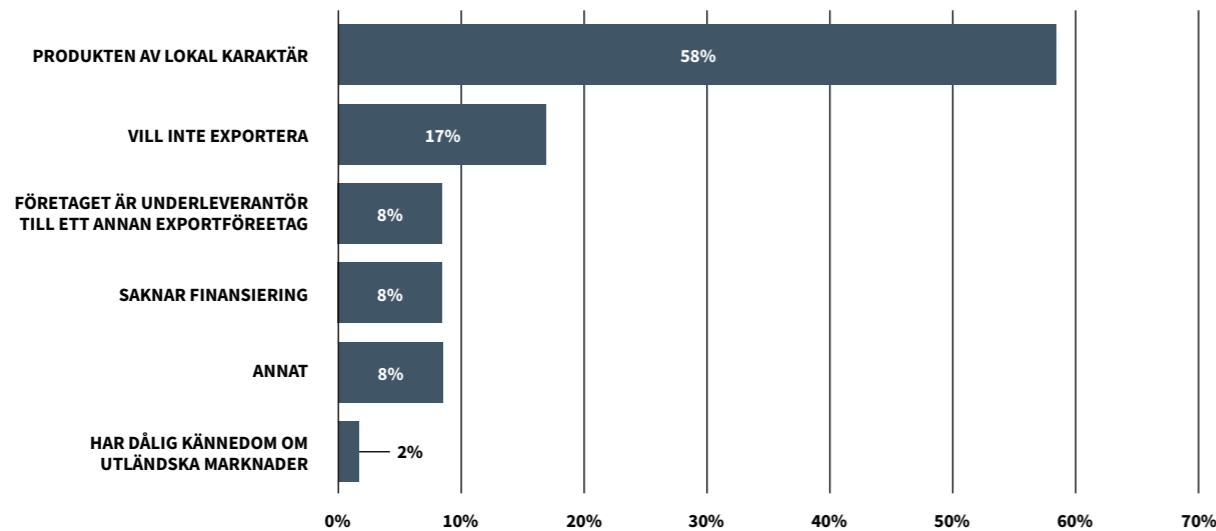
”Vi kan tappa England som marknad om Brexit sker på fel sätt.”

ANDERS YLLFORS, VD BOXON

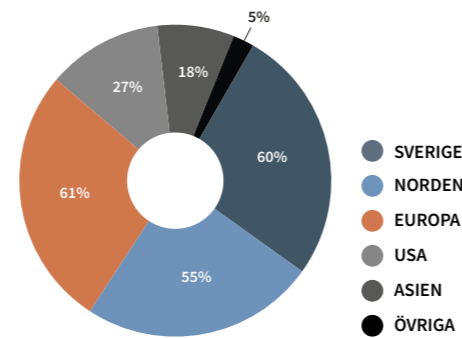
Av de 53 företag som inte exporterar menar en majoritet, 58 procent, att det är för att produkten är av lokal karaktär. 17 procent menar istället att de inte vill exportera.

// **VILKEN ÄR DEN FRÄMSTA ANLEDNINGEN TILL ATT ERT FÖRETAG INTE EXPORTERAR?**

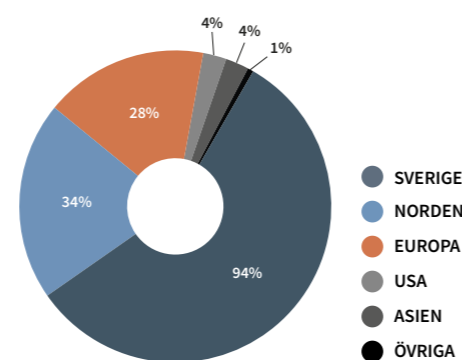
Bas: 53 fbg

// **TILLVERKNINGSSEKTORN VILKA ÄR ERA VIKTIGASTE MARKNADER?**

// **TJÄNSTESEKTORN VILKA ÄR ERA VIKTIGASTE MARKNADER?**

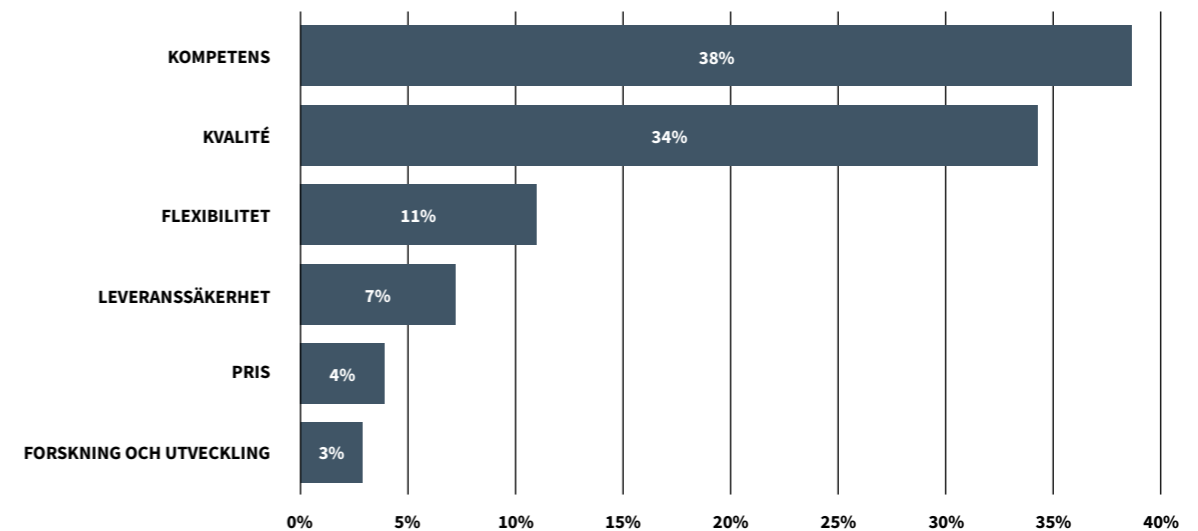

Anm.: Avser företagens tre viktigaste marknader, vilket innebär att de inte summerar till 100.

Sydsvenska företag konkurrerar med kompetens och kvalitet

Konkurrensfördelar kan värderas och beskrivas på många olika sätt. De tillfrågade företagen har fått ta ställning till vilket av ett antal faktorer som är företagets främsta konkurrensfördel.

// **VILKEN AV NEDANSTÅENDE PÅSTÄENDEN ÄR ER FRÄMSTA KONKURRENSFÖRDEL?**

Det är främst två faktorer som sticker ut i sammanhanget och det är kompetens och kvalitet. När det gäller kompetens är det en väsentligt större andel av tjänsteföretagen som lyfter fram denna konkurrensfördel jämfört med tillverkande företag. Man kan även notera att de minsta företagen med 1-9 anställda lyfter fram kvalitet som konkurrensfaktor i avsevärt högre grad än vad de större företagen gör. Flexibilitet hamnar på en tredjeplats i jämförelsen och det är tydligt att det är företag med upp till 50 anställda som särskilt lyfter fram denna konkurrensfördel.

Förutsättningar för en konkurrenskraftig region

Frågan om vad som ger en region goda förutsättningar för företag är delvis omdebatterad. Men från de 150 företagsledarna i vårt underlag finns ett tydligt svar.

Det handlar om regionens tillgångar i form av kompetens, tillgänglighet och innovation. Priser, kvalitet och utbud på dessa tillgångar är mycket viktigt. Och för att skapa ett sådant utbud med tillräcklig kvalitet krävs skolor, högskolor, yrkesskolor, vägar, järnvägar och innovativa miljöer med mera. Det är denna uppfattning som de intervjuade företagen i *Sydsverige Live* ger uttryck för.

Den här bilden kan kompletteras med mer formella analyser baserad på ekonomisk forskning. Ett färskt exempel på detta är Produktivitetskommissionens arbete som blev klart tidigare i år.⁶ I denna analys identifieras faktorer i en region som påverkar produktiviteten i näringslivet.

arbetar) plus produktivitet (hur effektivt arbetet är). Omkring 85 procent av tillväxten skapas genom produktivitet. Och med analytiska modeller kan man beräkna hur olika faktorer i sin tur hänger ihop med varför olika regioner har olika grad av produktivitet. De viktigaste faktorerna är

- Tillgången till högutbildad arbetskraft
- Innovationsgrad (andelen FoU-chefer bland annat)
- Internationell handel
- Närvaro av stora företag
- Närvaro av utländskt ägda företag
- Storlek på arbetsmarknad (pendling)

Dessa variabler förklarar nära 80 procent av skillnaderna mellan svenska regioner.

Mer övergripande ligger detta väl i linje med annan forskning som identifierar

faktorer som humankapital, innovationskapacitet och kvaliteten på den lokala infrastrukturen.⁷

De intervjuade företagen har, med spontana kommentarer, fått svara på, vilka som är de tre viktigaste förutsättningarna för att de ska kunna driva och utveckla sin verksamhet framgångsrikt.

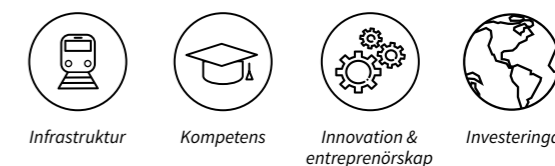
De två absolut viktigaste förutsättningarna, som nämns med mycket hög frekvens i intervjuerna handlar om den regionala kompetensförsörjningen samt kvaliteten på infrastrukturen i närområdet.

Kompetensförsörjningen är en nyckelfråga som avgör företagets möjlighet att möta marknadens nuvarande och förändrade krav. För att underlätta för ett företag att kunna locka till sig personal är det en fördel om kompetensen finns i närregionen.

När det gäller infrastruktur är det många som påpekar hur viktigt det är att arbetspendlingen fungerar på ett effektivt sätt. Dels får inte pendlingstiden bli för lång, dels måste infrastrukturen anpassas så att man skapar en tillräckligt stor arbetsmarknadsregion. Till stor del hänger infrastrukturen ihop med kompetensförsörjningen, eftersom en väl fungerande infrastruktur underlättar pendlingen och därför ökar storleken på arbetsmarknadsregionen, vilket i sin tur skapar större möjligheter för företagen att lyckas locka och behålla kompetens från regionen. Det är inte bara persontrafiken som tas upp i våra intervjuer med företagsledare, utan även varustransporterna måste fungera på ett tillfreds-

ställande sätt, vilket påpekas av många tillverkande företag. Men pendlingen är likafullt det som är mest avgörande. Tillgången på mark är en annan viktig förutsättning för företagets möjlighet att driva och utveckla verksamheten framgångsrikt. Främst handlar det om tillgång till industri- och annan tomtmark för företagets egen expansion, men många menar också att det är viktigt att det är väl försörjt med attraktiv tomtmark för bostäder för att locka boende till regionen. Vissa kommer även in på att det är avgörande för en regions eller en Orts möjlighet till framgångsrik expansion, att det finns tillgänglig mark för alla typer av byggande och infrastrukturinvesteringar.

Den här rapporten fokuserar därför på fyra områden av en regions konkurrenskraft:

Detta är relevant ur två perspektiv. Dels kopplar detta tydligt till den typ av beslut som företagen själva står inför och som starkt påverkar konkurrenskraften, dels är det tydligt förknippat med forskningen kring vad som driver tillväxt i en region.

”För att skapa bra förutsättningar för forskning och utveckling krävs det dels en tydlig och långsiktig finansiering och dels ett nära och givande samarbete med industrin. Det krävs också att infrastrukturen finns på plats i ett globalt perspektiv, allt från närhet till en internationell flygplats och internationell skola.”

LINUS WIEBE, INNOVATIONSDIREKTÖR, LUNDS UNIVERSITET

Ser man till alla svenska regioner så består tillväxten av två komponenter, nämligen sysselsättningen (hur många som

⁶/ Se www.produtivitetsskommissionen.se

⁷/ Se exempelvis Stimson, Stough och Nijkamp (red.) (2011), *Endogenous Regional Development: Perspectives, Measurement and Empirical Investigation*, Cheltenham, UK and Northampton, MA, USA: Edward Elgar Publishing.

Infrastruktur

Infrastruktur skapar tillgänglighet

Syftet med infrastruktur som flyg, hamnar, järnvägar och vägar är att tillhandahålla tillgänglighet. För ett företag handlar det framförallt om personal, affärspartners, kunder, ägare och myndigheter. Ett enkelt sätt att mäta tillgänglighet är att se hur många människor som nås från en region inom en viss tid med de kommunikationsmedel som finns.

När EU genomlyste EU:s regioner på detta sätt för ett antal år sedan var Öresundsregionen den plats som hade bäst tillgänglighet i Norden.⁹ Mycket tack vare Kastrup. Småland hade – trots geografisk närhet till Öresund – tillgänglighet i klass med norra Sverige. Detta beror främst på att infrastrukturen, inklusive flyg, inte "levererar" den tillgänglighet som geografien antyder.

I detta avsnitt sammanfattar vi de viktigaste trafikslagets status och blickar framåt.

SYD-SVERIGE I SIFFROR

7,5 MILJONER FLYGPASSAGERARE (INKLUSIVE CPH)

52 MILJONER TON I GODSVOLYM (INKLUSIVE CMP)

63 MILJARDER KRONOR I PLANERADE INFRASTRUKTURSATSNINGAR I TRAFIKVERKETS NATIONELLA PLAN 2018-2029

SLUTSATSER

- Infrastruktur är en viktig fråga för näringslivets utveckling, vilket bekräftas med stort eftertryck i intervjuerna.
- Tillgång till flera flygplatser är en styrka i Öresundsregionen, men en svaghet i Småland.
- Regionen gör 7,5 miljoner flygpassagerare varav merparten till utlandet.
- Prognoser från Trafikverket pekar på stor ökning av trafik drivet av godsvolym och befolkningstillväxt. Vart tredje företag ser redan nu dagens flaskhalsar för pendling som ett tillväxthinder.
- Arbetsmarknaden Malmö/Lund/Helsingborg riskeras att delas upp på grund av brister i tillgänglighet mellan Helsingborg och Malmö på E6 och pendeltåg.
- Uteblivna investeringar i vägnätet i Småland kan komma att skapa strukturproblem som blir mycket kostbara att återställa.
- Staten håller tillbaka investeringar i Sydsverige i förhållande till andra delar i Sverige.
- Fehmarnbältprojektet kommer spå på scenariot ytterligare med potential att rita om varudistributionen i hela norra Europa.
- Sydsveriges hamnar hanterar 44 miljoner ton gods årligen. Volymen i Öresundsregionen är i paritet med Göteborgs hamn.

⁹/EU Regional Competitiveness Report 2013

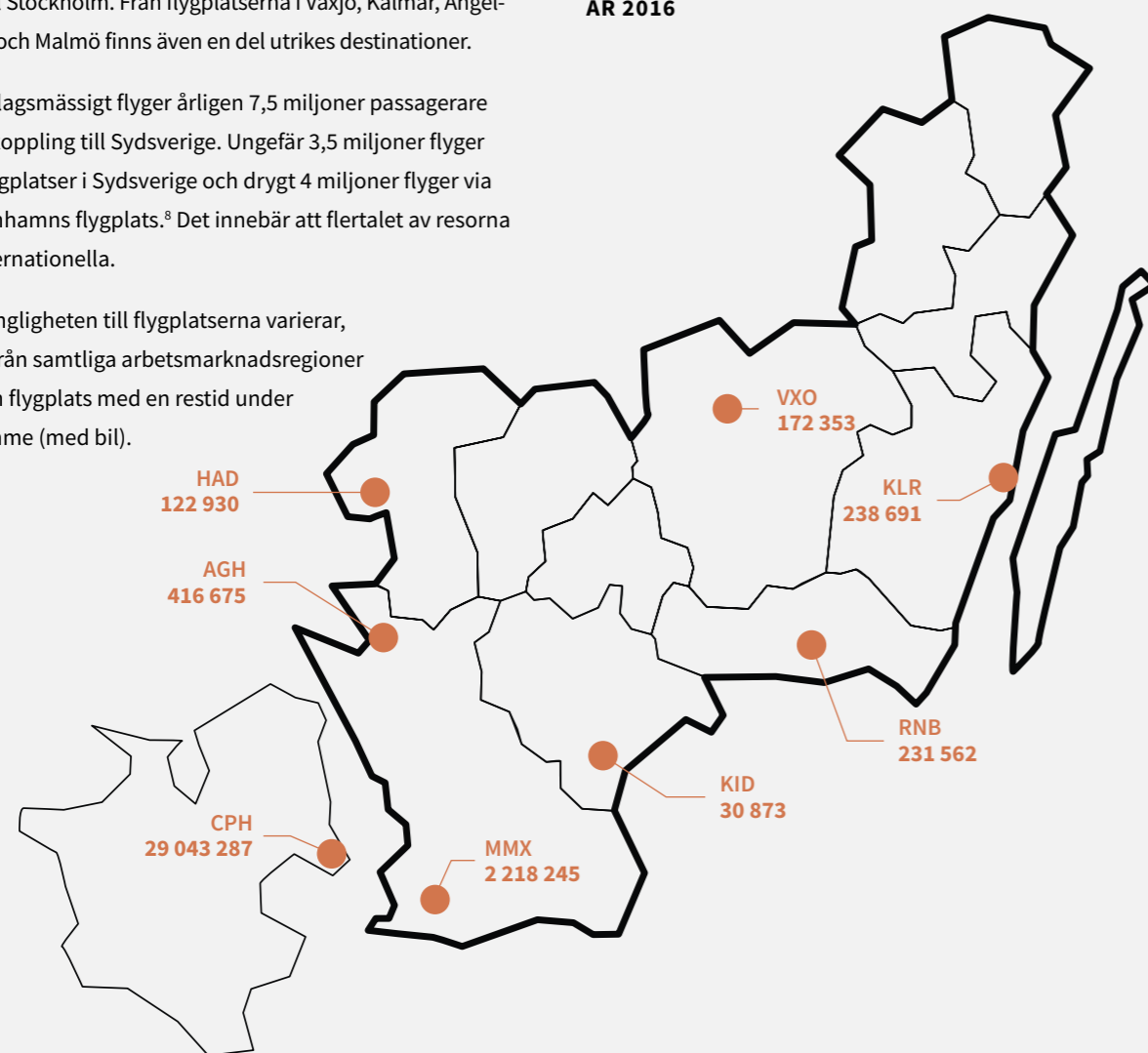
Flyg

I Sydsverige finns 7 flygplatser och det geografiska läget innebär att Nordens största flygplats i Köpenhamn med 29 miljoner passagerare 2016 är en viktig del av regionens infrastruktur.

Över 90 procent av passagerarna till och från flygplatserna i Halmstad, Ängelholm, Kristianstad och Ronneby flyger inrikes till Stockholm. Från flygplatserna i Växjö, Kalmar, Ängelholm och Malmö finns även en del utrikes destinationer.

Överslagsmässigt flyger årligen 7,5 miljoner passagerare med koppling till Sydsverige. Ungefär 3,5 miljoner flyger via flygplatser i Sydsverige och drygt 4 miljoner flyger via Köpenhamns flygplats.⁸ Det innebär att flertalet av resorna är internationella.

Tillgängligheten till flygplatserna varierar, men från samtliga arbetsmarknadsregioner nås en flygplats med en restid under en timme (med bil).

⁸/ Enligt uppgifter från Köpenhamns flygplats ökar cirka 15 procent av flygplatsens passagerare över Öresund.

// RESTID MED TÅG TILL KASTRUP

FRÅN	TILL	TID
Malmö	Köpenhamns flygplats (CPH)	00:20
Helsingborg	Köpenhamns flygplats (CPH)	01:00
Kristianstad	Köpenhamns flygplats (CPH)	01:30
Karlskrona	Köpenhamns flygplats (CPH)	03:15
Älmhult	Köpenhamns flygplats (CPH)	02:00
Ljungby	Köpenhamns flygplats (CPH)	03:00
Halmstad	Köpenhamns flygplats (CPH)	02:00
Växjö	Köpenhamns flygplats (CPH)	02:30
Kalmar	Köpenhamns flygplats (CPH)	04:00
Oskarshamn	Köpenhamns flygplats (CPH)	05:30
Västervik	Köpenhamns flygplats (CPH)	05:30
Vimmerby	Köpenhamns flygplats (CPH)	04:00

// RESTID NÄRMASTE REGIONALA FLYGPLATS MED BIL RESPEKTIVE BUSS

FRÅN	TILL	BIL	FLYGBUSS
Malmö	Malmö Sturup (MMX)	00:30	00:40
Helsingborg	Ängelholm flygplats (AGH)	00:30	00:50
Kristianstad	Kristianstad (KID)	00:20	00:20
Karlskrona	Ronneby (RNB)	00:35	00:50
Älmhult	Växjö (VXO)	00:50	-
Ljungby	Växjö (VXO)	00:40	01:30
Halmstad	Halmstad (HAD)	00:15	00:15
Växjö	Växjö (VXO)	00:15	00:25
Kalmar	Kalmar (KLR)	00:15	00:15
Oskarshamn	Oskarshamn (OSK)	00:15	00:30
Västervik	Västerviks flygplats	00:15	00:40
Vimmerby	Västerviks flygplats	00:45	01:30

Vägnät och Kollektivtrafik

Det övergripande vägnätets största kommunikationsstråk som berör regionen är främst E4 och E6. Viktiga inomregionala stråk är tex E22 och riksväg 23. Dessa har en varierande standard och utbyggnadsplaner finns på flera avsnitt.

”Skånes goda potential för tillväxt bromsas av bilköer.”

ANDERS JARL, VD WIHLBORGS

Ramböll (2015) gör i en systemanalys av sydsvensk infrastruktur bedömningen att det enbart är en liten del av vägnätet som har en hastighetsstandard på 100 km/h eller mer. Det finns också många lokala hastighetsnedsättningar till 50 och 60 km/h genom samhällen.

”I Oskarshamn är det bilburet som gäller. Det är stor skillnad mot storstadsregioner”

MARIE KADOWAKI, VD SAFT AB

Järnvägsnätet i Sverige är till stora delar en gammal struktur som skapades under 1800-talet. Järnvägsinfrastrukturen i Sydsverige har moderniserats och i viss utsträckning kompletterats med helt nya strukturer, tex Västkustbanan, Öresundsbanan, Ostlänken m.fl. Ramböll (2015) konstaterar att järnvägssystemet idag används mycket effektivt och att belastningen är hög.

Kollektivtrafiken har sämre räckvidd än bil och har sitt utbud koncentrerat till stråk och områden med stor befolkning. Större orter där kollektivtrafiken har långa restider till andra större orter jämfört med bilen är Västervik, Karlskrona, Trelleborg, Helsingborg, Ystad, Landskrona och i det nationella sammanhanget Kalmar.

//
RESTID MED TÅG TILL STOCKHOLM

FRÅN	TILL	TID
Malmö	Stockholms Central	04:30
Helsingborg	Stockholms Central	05:00
Kristianstad	Stockholms Central	04:15
Karlskrona	Stockholms Central	05:30
Älmhult	Stockholms Central	03:30
Ljungby	Stockholms Central	05:00
Halmstad	Stockholms Central	05:00
Växjö	Stockholms Central	03:30
Kalmar	Stockholms Central	05:00
Oskarshamn	Stockholms Central	05:00
Västervik	Stockholms Central	04:00
Vimmerby	Stockholms Central	03:30

Godstrafik: Hamnar och vägtransportstråk

Hamnarna har stor betydelse för godstransporter. De sydsvenska hamnarna hanterar årligen över 44 miljoner ton gods över kaj, vilket motsvarar ungefär en tredjedel av Sveriges handel. Inkluderas även hamnen i Köpenhamn som ingår i samma bolag som hamnen i Malmö (Copenhagen Malmö Port, CMP) är hamnkapaciteten i regionen över 52 miljoner ton årligen.

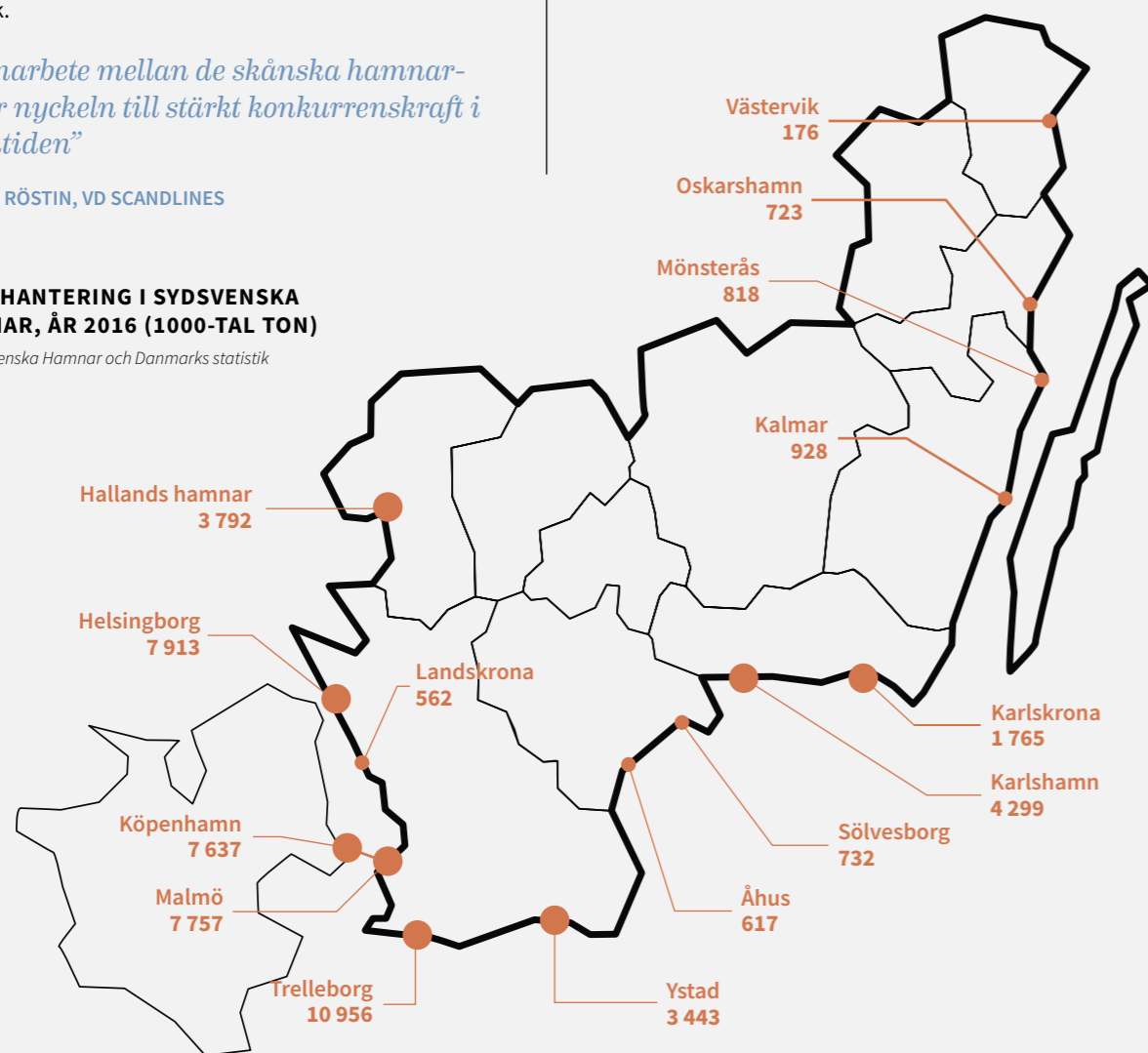
Hamnarna i Sydsverige är i paritet med Göteborgs hamn i storlek.

”Samarbete mellan de skånska hamnarna är nyckeln till stärkt konkurrenskraft i framtiden”

JOHAN RÖSTIN, VD SCANDLINES

// GODSHANTERING I SYDSVENSKA HAMNAR, ÅR 2016 (1000-TAL TON)

Källa: Svenska Hamnar och Danmarks statistik

För transporter mot Tyskland och Centraleuropa används de skånska hamnarna, medan transporter mot östra EU sker via Trelleborg, Ystad, Karlshamn och Karlskrona.

Trelleborg är Sydsveriges största hamn i termer av hanterat gods över kaj. Hamnen i Trelleborg utgör tillsammans med Malmö en viktig nod för korridoren som förbinder Skandinavien/Finland med Medelhavet och övriga Europa. Helsingborg är landets näst största containerhamn.

”Karlshamns hamn har stora möjligheter att bli det skandinaviska navet för godstransporter på den nya Sidenvägen.”

MATS OLSSON, VD KARLSHAMNS HAMN

Karlshamn förbinder Sverige med Klaipeda medan Karlskrona utgör en nod för transporter mot det logistikunga området Gdynia-Sopot-Gdansk. Karlshamn utgör också en betydande hamn för lagring av olja. Hamnarna i Kalmars län hanterar främst skogsprodukter.

Kina satsar för närvarande enorma summor på järnvägsbyggnation från Kina till Europa och en av ändstationerna är Klaipeda i Litauen, något som gör att Karlshamn har möjlighet att bli ett nav för godstransporter till och från östra Asien framöver.

Viktiga områden för logistik i Sydsverige är framför allt västra Skåne men även Halmstad, Ljungby, nordöstra Skåne/Älmhult och Blekinge.

Västra Skåne är en knutpunkt för handeln mellan Sverige/Norge och Kontinentaleuropa. Merparten av all import av frukt och grönt transporteras här via Helsingborg. Ljungby utgör ett centrallager för e-handel medan nordöstra Skåne/Älmhult inkluderar centrallager som till exempel Ikea i

Älmhult och Bergendahls i Hässleholm. Blekinge hyser två av de mest snabbväxande hamnarna i Sverige och knyter ihop Sydsverige med östra Europa.

De största flödena med över 1 000 tunga fordon per dygn belastar E4/E6 genom Sydsverige och vägarna från Karlskrona mot Lund och mot E4 via Hässleholm. I denna kategori ingår även färjelinjerna från Trelleborg, Helsingborg och Öresundsbron.

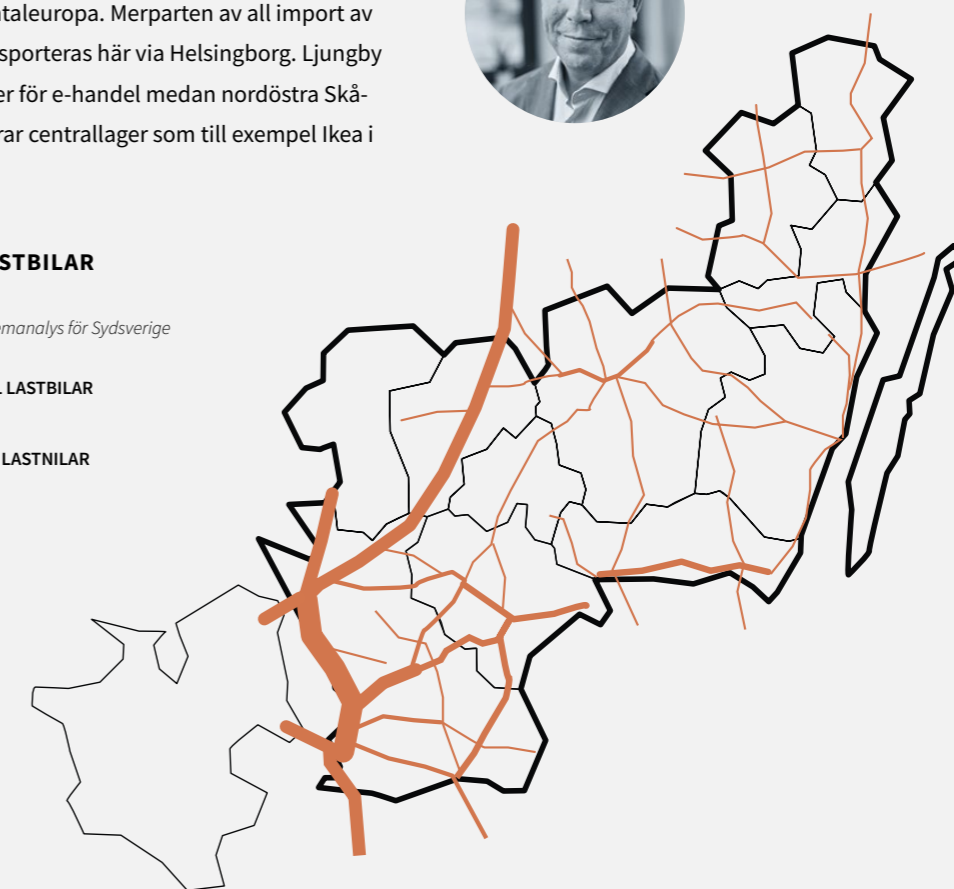
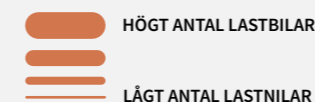
”De skånska hamnarna är framförallt transithamnarna”

JOHAN RÖSTIN, VD SCANDLINES

// ANTAL TUNGA LASTBILAR PER DYGN (ÅDT)

Källa: Ramböll (2015) Systemanalys för Sydsverige

Företagens syn på infrastruktur

När det gäller infrastruktur är det flera företagsledare som påpekar hur viktigt det är att arbetspendlingen fungerar på ett effektivt sätt, men också godstransporter. Bland de intervjuade företagsledarna är det få som upplever infrastrukturen för godstransporter som ett hinder för tillväxt. Vad gäller arbetspendling uppger dock 32 procent att de ser brister i pendlingskapacitet som ett stort eller mycket stort hinder för företagens möjligheter att växa.

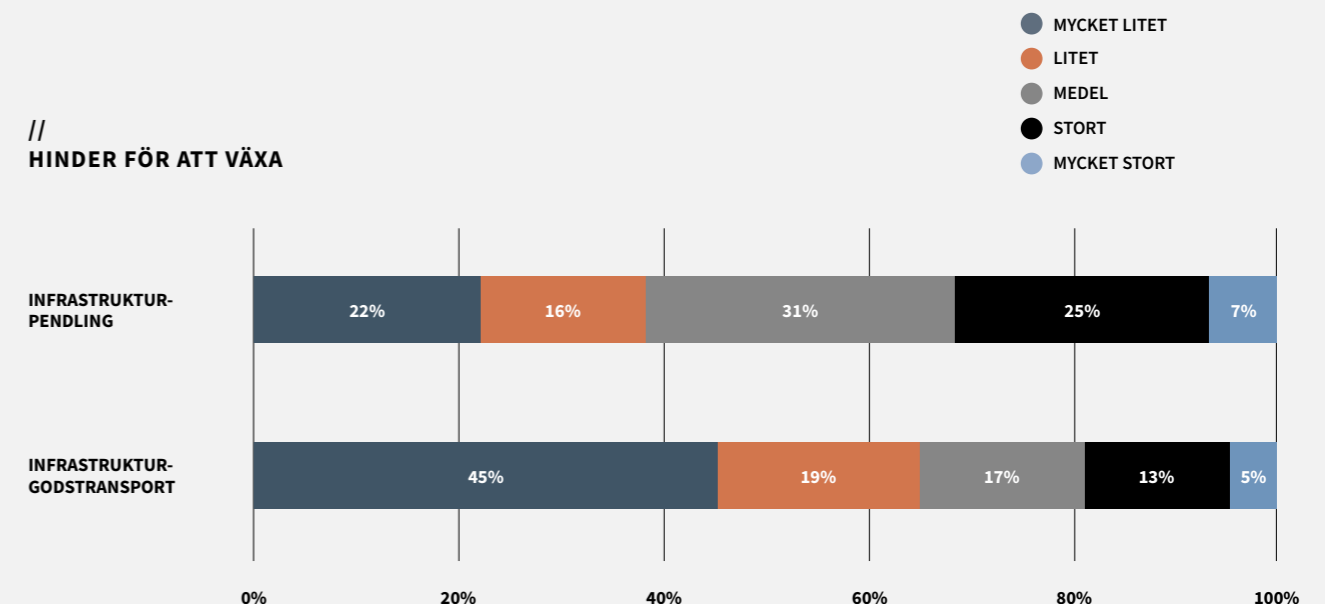
”Tågtrafiken är så opålitlig så den är knappt ett alternativ.”

DANIEL DE SOUSA, VD VISMA SPCS

”Vi tappar medarbetare för att man inte kan lita på kommunikationerna för pendling.”

JONAS HANSSON, VD HELSINGBORGSHEM

//
HINDER FÖR ATT VÄXA

Investeringar i sydsvensk infrastruktur

I Trafikverkets nationella plan för perioden 2018–2029 ingår infrastruktursatsningar på omkring 63 miljarder kronor i Sydsverige.

I Sydsverige finns det flera större planerade infrastrukturprojekt. De mest utmärkande är:⁹

SÖDRA STAMBANAN, UTBYGGNAD TILL 4 SPÅR MELLAN ARLÖV OCH LUND

Detta projekt startar under hösten 2017. Syftet är att öka kapaciteten på sträckan och att trafiken blir mindre känslig för störningar. Delar av sträckan är tänkt att byggas under marknivå.

VÄSTKUSTBANAN, DUBBELSPÅR MELLAN ÄNGELHOLM OCH MARIA STATION I HELSINGBORG

Planerad byggstart är tidigast 2019. Syftet är att öka kapaciteten och minska restiden på hela Väst kustbanan genom att bygga bort flaskhalsen mellan Ängelholm och Helsingborg.

SÖDERÅSBANAN, ÅSTORP-TECKOMATORP

Syftet med projektet är att öka godstrafiken och att införa persontrafik på Söderåsbanan mellan Åstorp och Teckomatorp. Etapp 3 planeras starta 2020 och innefattar både mötesspår och nya stationer i Billesholm, Kågeröd och Svalöv.

E22

På flera håll i regionen planerar Trafikverket att bygga ut E22 till motorväg och mötesfri väg (sk 2+1 väg).

E22 SÄTARÖD-VÄ

Byggstart är planerad till våren 2018. Planen är att bygga om E22 så att den går norr om Tollarp för att förbättra boendesituationen i berörda samhällen och öka framkomligheten.

E22 FJÄLKINGE-GUALÖV

Idag består E22 av mötesfri väg (2+1 väg) på denna sträcka och man ämnar bygga ut sträckningen till motorväg. Motorvägsutbyggnaden planeras att påbörjas 2020.

E22 LÖSEN-JÄMJÖ

Mellan Lösen och Jämsjö planeras ombyggnad till motortrafikled, vilket kräver ny vägplan för E22. Byggstart är planerad till 2020.

E65 SVEDALA-BÖRRINGE

Syftet med utbyggnaden av E65 mellan Svedala och Börringe är att öka trafiksäkerheten och att minska trafiköer. En del av sträckan ska byggas om till motorväg och en del till mötesfri landsväg med 4 körfält. Planerad byggstart är 2020.

Mest relevant strategiskt är dock kanske de investeringar som sker söderut. Fehmarn bält-tunneln mellan Danmark och Tyskland är nu beslutad och kommer att genomföras.

”Vid planering av infrastrukturutbyggnad måste man beakta alla transportmedel.”

JESPER GÖRANSSON, VD PEAB

⁹/Trafikverket

Framtidens behov

Framtida trafik drivs framför allt av den egna regionens befolkningstillväxt och ökningen av godstrafik. Här intar Sydsverige en särställning i Sverige.

// TRAFIKVERKET PROGNOSE

	Befolkning till 2040	Godstrafik till 2030	Godstrafik till 2050
Skåne	148%	156%	219%
Halland	143%	159%	225%
Kronoberg	112%	153%	211%
Blekinge	99%	153%	211%
Kalmar	95%	145%	190%
Västra Götaland	125%	139%	179%
Stockholm	173%	129%	156%
Uppsala	155%	140%	181%

Trafikdrivande prognoser (personresor och gods) källa: Trafikverket nationell plan och underlagsrapporter

Skåne och Halland är de enda länen som växer mycket kraftfullt i båda dimensionerna. Med befolkningsökningar på nära 150 procent och mer därtill avseende gods redan om tjugo år så inser man att dagens kapacitet inte kommer att räcka.

Det gäller även Småland och Blekinge. Även om flera län växer måttligare avseende befolkning, så sker en stark urbanisering och godset ökar kraftigt som i Skåne/Halland och där är vägnätet redan nu märkbart eftersatt.

Realismen i dessa prognoser har bekräftats av andra analyser som Handelskammaren har beställt och av det faktum att Fehmarn bältförbindelsen nu fått klartecken. Kontraktsvärdet bara på förbindelsen är 100 miljarder kronor och till det kommer stora satsningar i omlandet i Tyskland och Danmark. Fasta förbindelser leder till språngvisa ökning- ar av trafik eftersom de tar bort flaskhalsar i ekonomin. Dess påverkan på svenska godsvolymer är dock inte med i Trafikverkets underlag.

Företagen ser pendlingen som en större utmaning än godstrafiken, men båda delar i nuläget samma infrastruktur. Utan att spekulera i de konkreta behoven visar detta att kapaciteten behöver förnyas.

Det är notabelt att hamnarna i Öresundsregionen från Helsingborg till Ystad hanterar godsmängder i paritet med Göteborgs hamn. Detta är underkommunicerat och borde inspirera till samverkan. Behoven i hamnen är ett av Västsveriges starkaste kort i förhandlingar om infrastruktur med Staten.

Ser vi till förslaget på kommande investeringar tyder detta också på stora kapacitetsproblem framåt. Bland storstadsregionerna får både Västra Götaland och Stockholm mer än dubbelt så stora investeringar som Skåne i förslaget till investeringar. I Kalmar satsar Staten omkring en tiondel av vad Stockholms län erhåller. Då är ändå inte de särskilda länspengarna inräknade som vidgar detta gap ytterligare.

En fråga som tas upp ofta i Småland är tillgången till internationellt flyg. Debatten om flyg missar ofta att väldigt mycket av svensk export är helt beroende av affärsflyg. Många viktiga och avancerade anläggningar ligger på de orter där de en gång startades av sina entreprenörer. Att förse dessa med flyg är en billig samhällsinvestering i synnerhet jämfört med annan infrastruktur.

Urbaniseringen av befolkningen till residensstäder i Sydost, det vill säga Kronoberg, Kalmar och Blekinge län, spelar in här eftersom vägnätet är byggt för en mer distribuerad befolkning. Eftersom försummelserna av underhåll redan är stora kan det innebära stora svårigheter att upprätthålla delar av vägnätet framöver. Att efteråt bygga ikapp detta kan bli kostsamt.

I Sydost finns två intressanta observationer. Frakt till Kina kan få ett genombrott genom att man beslutat investera i transporter landvägen på järnväg via Klaipeda. Detta innebär en intressant spelöppning inte minst för Karlshamn.

Linnétråket (som förbinder Linnéuniversitetets Campus i Växjö och Kalmar) har stor strategisk betydelse för möjligheterna att skapa större gemensamma arbetsmarknader i regionen.

SYD- SVERIGE I SIFFROR

7 UNIVERSITET OCH HÖGSKOLOR + SLU I ALNARP

67 000 HELÅRSSTUDENTER OCH 17 200 EXAMINERADE
STUDENTER ÅR 2016

1 200 UTEXAMINERADE INGENJÖRER ÅR 2016

6 000 AV INTERNATIONELLA PROGRAMNYBÖRJARE PÅ
SYDSVENSKA LÄROSÄTEN

12 800 UTBILDNINGSPLATSER PÅ YRKESHÖGSKOLAN MED
AVSLUT DE NÄRMASTE ÅREN

205 000 FÖRVÄRVSARBETANDE MED MINST TREÅRIG
EFTERGYMNASIAL UTBILDNING

1 200 ARBETSTILLSTÅND ÅR 2016

Kompetens

Kompetensen i en region kan dels mätas utifrån vilka förutsättningar som finns i termer av utbildning, men också hur kompetensnivån ser ut i näringslivet.

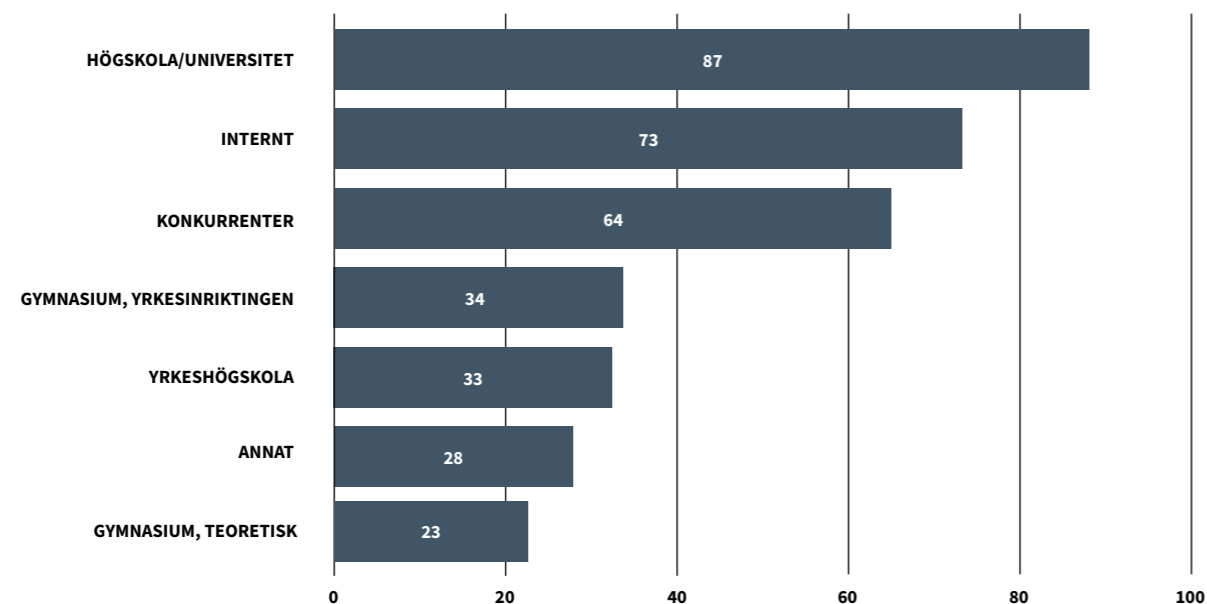
SLUT- SATSER

- Tillgången till kompetens är avgörande för näringslivets tillväxt, frågan är starkt kopplad till tillgänglighet och pendling.
- Universitet och högskolor är näringslivets viktigaste externa rekryteringskälla. Sydsverige har 7 universitet och högskolor med 67 000 helårsstudenter.
- Var femtionde medarbetare rekryteras internationellt. I dessa rekryteringar upplever företagen ofta utmaningar i sina kontakter med myndigheter. För att öka andelen rekryterade krävs bland annat utbyggnad av internationella skolor.
- Sydsverige har flest internationella nya studenter i Sverige. Studenterna kommer från våra stora strategiska handelsländer som Tyskland, Indien och Kina.
- Lokal rekrytering står för 9 av 10 anställningar. Det visar betydelsen av fungerande pendling.
- Stora behov av tekniskt inriktade utbildningar samt praktisk yrkeskompetens föreligger. Utbudet står inte i relation till efterfrågan och arbetssättet behöver effektiviseras.

Universitet och högskolor viktig rekryteringsbas

De intervjuade har fått frågan var rekryteringen av personal i första hand sker ifrån. De presenterade alternativen har rangordnats från 1-3.

//
REKRYTERING AV NY PERSONAL?
ANTAL SVAR 1-3

”Utöver högskolestudier i grunden är de personliga egenskaperna och attityden otroligt viktiga”

KENNETH NILSSON, VD RESURS BANK

Svaren visar att det i första hand är från högskola och universitet som rekryteringen sker. Detta gäller oavsett om det handlar om tillverkande företag eller tjänsteföretag.

Baserat på samtliga svar hamnar internrekrytering på andra plats. Emellertid skiljer sig svaren väsentligt med hänsyn till vilken typ av företag som tillfrågats. För tjänsteföretagen är den näst vanligaste rekryteringsbasen konkurrenterna, medan detta är mindre vanligt hos tillverkningsindustrin, vilket gör att alternativet hamnar på tredje plats totalt. En annan skillnad är att tillverkningsföretagen i avsevärt högre grad än tjänsteföretag rekryterar personal från gymnasium eller yrkesinriktade utbildningar.

Universitet och högskolor

I Sydsverige finns det tre universitet, fyra högskolor samt ett Campus i Alnarp tillhörande Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU).

Lunds universitet och Linnéuniversitet är svenska statliga universitet medan World Maritime University (WMU) i Malmö är ett internationellt universitet grundat av FN:s fackorgan för sjöfartsfrågor.

Högskolor i regionen är Blekinge Tekniska Högskola (BTH), Högskolan i Kristianstad, Högskolan i Halmstad och Malmö högskola. Den 1 januari 2018 blir Malmö högskola universitet och byter namn till Malmö universitet, vilket innebär att regionen kommer att ha fyra universitet.

KERSTIN THAM, REKTOR

Om att Malmö högskola blir universitet

VAD INNEBÄR DET ATT NI BLIR UNIVERSITET ISTÄLLET FÖR HÖGSKOLA?

Vi får en ökad autonomi och blir mer självständiga, vilket innebär att vi själva styr inom vilka områden vi kan och vill forska inom. Vidare får vi ett ökat basanslag samt möjlighet att ha ett holdingbolag så att våra forskare kan få stöd i kommersialisering. Målsättningen är att få till en långsiktig forskning med hög kvalitet som ligger i internationell framkant!

Skiftet från högskola till universitet innebär även att en stor dos av självförtroende tillförs i verksamheten hos både medarbetare och studenter samt att vi får en högre status och blir ännu mer attraktiva för både nationella och internationella studenter. Engagemanget får extra fart helt enkelt.

HUR SÄRSKILJER NI ER FRÅN ANDRA HÖGSKOLOR OCH UNIVERSITET GÄLLANDE FORSKNING OCH UTVECKLING?

Malmö högskola bedriver unik forskning, inom tvärvetenskapliga intressanta ämnen med en tydlig koppling till olika samhällsutmaningar, tex migrationsforskning. Forskningen vi bedriver har hög samhällsrelevans och är originell, vilket uppmärksammas. Framåt behöver vi arbeta för en långsiktig och mer kraftfull forskning genom att bygga upp starka forskningsmiljöer och fler forskningscentrum.

HUR SER DU PÅ SAMVERKAN MELLAN UNIVERSITET, REGION OCH NÄRINGSLIV?

Malmö högskola samverkar i stor utsträckning med företag, offentlig sektor och andra lärosäten och det viktiga blir nu att vårda dessa relationer och skapa långsiktiga partnerskap. Vi behöver göra en del vägval och även satsa på övergripande samarbetspartners där vi får ett positivt utbyte och glädje av varandra. När forskningen växer, vilket den kommer att göra, kommer även vår forskning med andra företag att öka.

Framgång kommer att handla om hur bra man är på att samverka och samarbeta. Jag kommer själv från Karolinska Institutet och kan konstatera att de goda relationerna och samarbetet är unikt för Sydsverige!

Lunds universitet bedriver huvudsakligen verksamhet i Lund men också i Helsingborg, Malmö och Ljungbyhed. Linnéuniversitetet har två campusområden i Växjö och Kalmar, men bedriver också utbildning i Ljungby. BTH har verksamheter i Karlskrona och Karlshamn och övriga lärosäten har sin verksamhet i respektive stad. Det innebär att lärosätenas verksamheter är spridda över regionen.

Sydsvenska lärosäten har cirka 67 000 helårsstudenter och drygt 3 000 doktorander.

Lunds universitet är regionens största lärosäte. 40 procent av antalet helårsstudenter studerar vid Lunds universitet (cirka 27 000) och 80 procent av doktoranderna är verksamma vid universitetet (cirka 2 500). Lunds universitet har näst flest studenter i landet efter Stockholms universitet och flest antal doktorander av alla svenska lärosäten. Av helårsstudenterna vid Lunds universitet studerar cirka 2 500 studenter på Campus Helsingborg med inriktning på strategisk kommunikation, service management, modevetenskap, juridik eller till socionomer och ingenjörer.

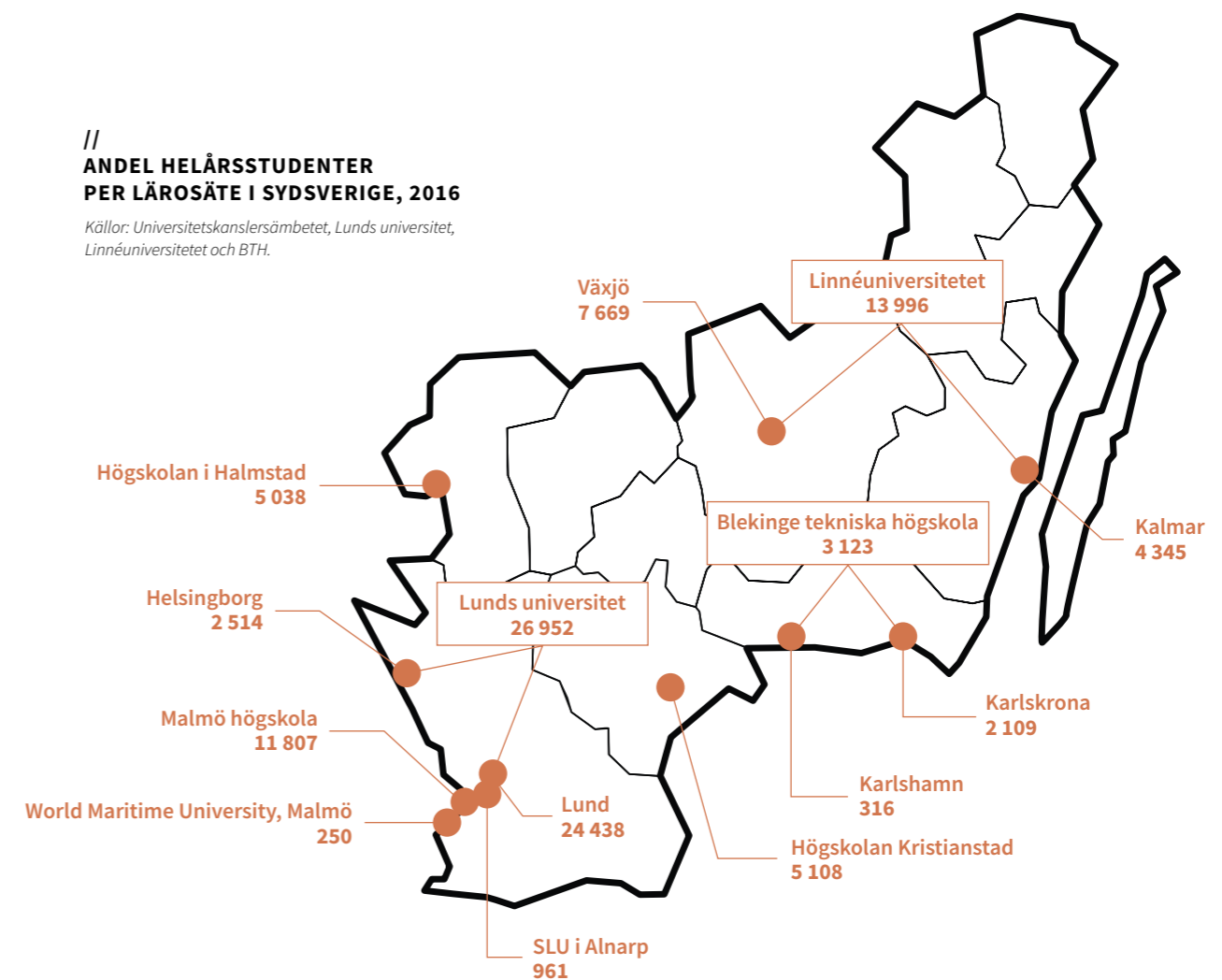
Linnéuniversitetet har cirka 14 000 helårsstudenter, varav merparten studerar i Växjö. Malmö högskola har cirka 12 000.

ANTAL STUDENTER

- 23 procent av alla helårsstudenter i Sverige.
- 17 procent av landets doktorander.

// ANDEL HELÅRSSTUDENTER PER LÄROSÄTE I SYDSVERIGE, 2016

Källor: Universitetskanslersämbetet, Lunds universitet, Linnéuniversitetet och BTH.

Lokala och internationella studenter vid regionens lärosäten

De sydsvenska universiteten och högskolorna lockar studenter lokalt och internationellt. Av de svenska högskolenybörjarna på Sydsvenska lärosäten år 2016 kom 45 procent från Skåne län. Andelen var särskilt hög på Malmö högskola och Högskolan i Kristianstad med 76 respektive 65 procent. Men även Hallands, Kalmar, Kronobergs och Blekinge län är högt representerade. I relation till folkmängden i åldersgruppen 20–29 år är andelen nybörjare från dessa län 3 till 4 gånger högre.

Lärosätena i Sydsverige har också en stor internationell rekryteringsbas. Sett till inresande nybörjare på både grund- och avancerad nivå kom cirka 6 000 utländska studenter till sydsvenska lärosäten höstterminen 2015.

Mer än hälften av personerna med känt ursprung kom från Europa medan 28 procent kommer från Asien. På flera lärosäten utgjorde tyska studenter den största utländska gruppen, men på BTH och Högskolan i Halmstad toppar Indien medan Kina toppar på Högskolan i Kristianstad.

Från övriga Sverige kommer cirka 2 000 högskolenybörjare från Stockholms och Västra Götalands län. Dessa studenter utgör därmed 19 procent av nybörjarna, men de är underrepresenterade i relation till folkmängden i åldersgruppen 20–29 år.

// HÄRIFRÅN KOMMER INRIKES HÖGSKOLENYBÖRJARE VID SYDSVENSKA LÄROSÄTEN, HT 2016

LÄN	ANTAL	ANDEL	I RELATION TILL FOLKMÄNGD
1 Skåne län	4788	45%	4,8
2 Stockholms län	1081	10%	0,6
3 Västra Götalands län	958	9%	0,7
4 Hallands län	664	6%	3,1
5 Kalmar län	635	6%	3,8
6 Kronobergs län	612	6%	4,2
7 Blekinge län	511	5%	4,7
8 Jönköpings län	380	4%	1,5
9 Östergötlands län	240	2%	0,7
10 Södermanlands län	127	1%	0,7

// HÖGSKOLENYBÖRJARE HT 2016 PER LÄROSÄTE I SYDSVERIGE, STÖRSTA LÄN

LÄROSÄTE	LÄN	ANDEL
Blekinge tekniska högskola	Skåne län	26%
Högskolan i Halmstad	Hallands län	35%
Högskolan i Kristianstad	Skåne län	65%
Linnéuniversitetet	Kalmar län	20%
Lunds universitet	Skåne län	55%
Malmö högskola	Skåne län	76%

// UTLÄNDSKA HÖGSKOLENYBÖRJARE PER LÄROSÄTE I SYDSVERIGE, STÖRSTA LAND

LÄROSÄTE	LAND	ANTAL	ANDEL
Blekinge tekniska högskola	Indien	151	54%
Högskolan Kristianstad	Kina	50	30%
Malmö högskola	Tyskland	88	23%
Linnéuniversitetet	Tyskland	171	18%
Högskolan i Halmstad	Indien	49	16%
Lunds universitet	Tyskland	307	12%

// UTLÄNDSKA HÖGSKOLENYBÖRJARE HT 2015 I SYDSVERIGE

VÄRLDSDEL	ANTAL	ANDEL
Europa	2 509	55%
Asien	1 284	28%
Nordamerika	548	12%
Oceanien	159	3%
Sydamerika	73	2%
Afrika	26	1%
Totalt	5 970	

Av sydsvenska studenter är det 30 procent som lämnar regionen för att bedriva högre studier i andra delar av Sverige (exklusive studenter utomlands). Populära lärosäten utanför Sydsverige är Göteborgs och Linköpings universitet samt Chalmers tekniska högskola.

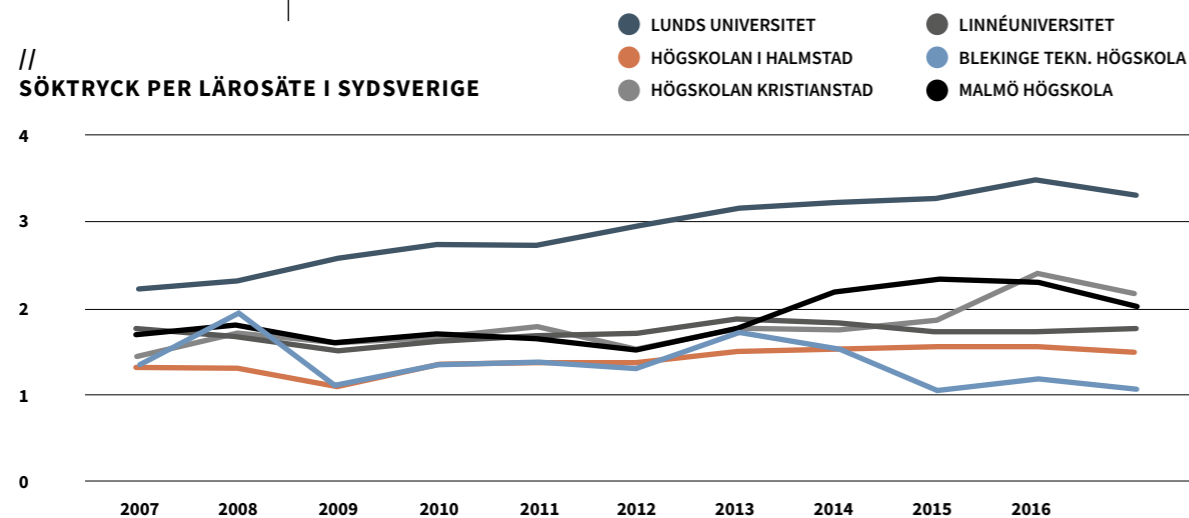
INTERNATIONELLA STUDENTER

- Nästan 30 procent av alla utländska studenter som kom till Sverige 2015 studerar i Sydsverige.

Söktryck, antagna och utexaminerade

Antal antagna till lärosäten i Sydsverige ligger relativt stabilt kring 20 000 personer varje hösttermin. Volymen styrs i första hand genom reglering av staten som ger uppdrag, det vill säga en slags kvoter, till lärosätena. Under ett antal år har antal sökanden ökat och därmed också söktrycket. 2017 sjönk dock antalet sökanden per plats tillbaka till 2,2. Bland de sydsvenska lärosäten är söktrycket högst till Lunds universitet. 2017 hade universitet drygt 3 sökande per plats. Till BTH har däremot söktrycket sjunkit och de senaste tre åren har antal sökande per plats varit strax över 1.

Utöver att spegla ett lärosätes attraktivitet och dess utbildningsinriktning påverkas söktrycket av faktorer som demografi, konjunktur och antal platser.

”Generellt söker vi fastighetsförvaltare. Malmö högskola har en bra utbildning för detta.”

ANDERS JARL, VD WIHLBORGS

År 2016 utexaminerades 17 200 studenter på grund- och avancerad nivå i Sydsverige. Antalet utexaminerade har ökat betydligt under ett antal år, men detta innebär en minskning jämfört med 2015. Studenter vid Lunds universitet, Linnéuniversitet och Malmö högskola stod för cirka 80 procent av de utexaminerade.

SÖKTRYCK

- Söktryck till sydsvenska lärosäten i linje med riket
- Söktryck till Lunds universitet är tredje högst av svenska lärosäten (Handelshögskolan i Stockholm och Karolinska institutet ligger högre)

EXAMINA

- 23 procent av avlagda examina i Sverige på grund- och avancerad nivå.
- 20 procent av utexaminerade civil- och högskoleingenjörer.
- 18 procent av avlagda doktorsexamina

Antal civil- och högskoleingenjörer som utexaminerades i regionen 2016 var drygt 1 200, vilket liksom i övriga Sverige var en minskning jämfört med 2015. Merparten av civilingenjörerna finns vid Lunds universitet men också på BTH. Vad gäller högskoleingenjörer står Högskolan i Halmstad för största andelen med 111 utexaminerade år 2016, men även Malmö högskola, BTH och Campus Helsingborg vid Lunds universitet examinerar högskoleingenjörer med olika profiler.

År 2016 examinerades 530 doktorer vid sydsvenska lärosäten. 87 procent av dessa var verksamma vid Lunds universitet.

Yrkeshögskolan

Av de intervjuade företagsledarna anger var tionde att Yrkeshögskolan (YH) är den viktigaste rekryteringskanalen. YH är en eftergymnasial utbildning som kombinerar teori med praktik och genomförs i samarbete med arbetslivet. I Sydsverige finns det utbildningar inom Yrkeshögskolan i samtliga arbetsmarknadsregioner. Men antal platser och inriktningar skiljer sig åt betydligt.

”Vi arbetar med blended teams, erfarna med oerfarna, universitetsutbildade med yrkesutbildade.”

DANIEL DE SOUSA,
VD VISMA SPCS

Om Yrkeshögskolan

Källa: Myndigheten för yrkeshögskolan

De flesta YH-utbildningar är mellan ett och tre år långa. Det finns två examina: Yrkeshögskoleexamen och Kvalificerad yrkeshögskoleexamen. Innehållet i utbildningarna ändras över tid och beslut om utbildningsplatser tas årligen av Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH). Normalt beviljas två utbildningsstarter innan utbildningen måste sökas om i en ny ansökningsomgång. Bland annat bedöms hur väl utbildningen svarar mot arbetslivets behov av kvalificerad arbetskraft och i vilken utsträckning den finansieras av arbetslivet.

Utbildningar ges inom följande områden:

- Data/IT
- Ekonomi, administration och försäljning
- Friskvård och kroppsvård
- Hotell, restaurang och turism
- Hälso- och sjukvård samt socialt arbete
- Juridik
- Kultur, media och design
- Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske
- Pedagogik och undervisning
- Samhällsbyggnad och byggteknik
- Säkerhetstjänster
- Teknik och tillverkning
- Transporttjänster

Utbildningsanordnare inom Yrkeshögskolan är både privata och offentliga. Som huvudmän är privata aktörer vanligast. Av de pågående utbildningar står privata huvudmän för 66 procent av utbildningarna medan kommunerna står för 31 procent och landstingen/regionerna för 3 procent.

Utbildningarna finansieras i de allra flesta fall av statliga medel, men det finns ett fåtal utbildningar som bedrivs utan sådana medel.

För närvarande finns det 12 800 yrkeshögskoleplatser i regionen med avslut de närmaste åren. Det innebär att antal YH-platser per 10 000 sysselsatt är 140 i Sydsverige, jämfört med 150 i Sverige.

Malmö / Lund / Helsingborg med 9 300 platser och Oskarshamn med 250 platser är de regioner i Sydsverige som har högst antal utbildningsplatser i relation till antal sysselsatta. Av Malmö / Lund / Helsingborgs 9 300 platser ges 6 800 i Malmö / Lund och 2 500 i Skåne Nordväst.

Fler än hälften av utbildningsplatserna med avslut år 2017 är inriktade mot Data/IT, Ekonomi, Administration och Försäljning samt Teknik och tillverkning. Men i både Halmstad och Vimmerby är samtliga utbildningsplatser inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete. I Kalmar är flest antal platser inriktade mot Pedagogik och undervisning, medan över hälften av platserna i Västervik är inriktade mot Kultur, media och design.

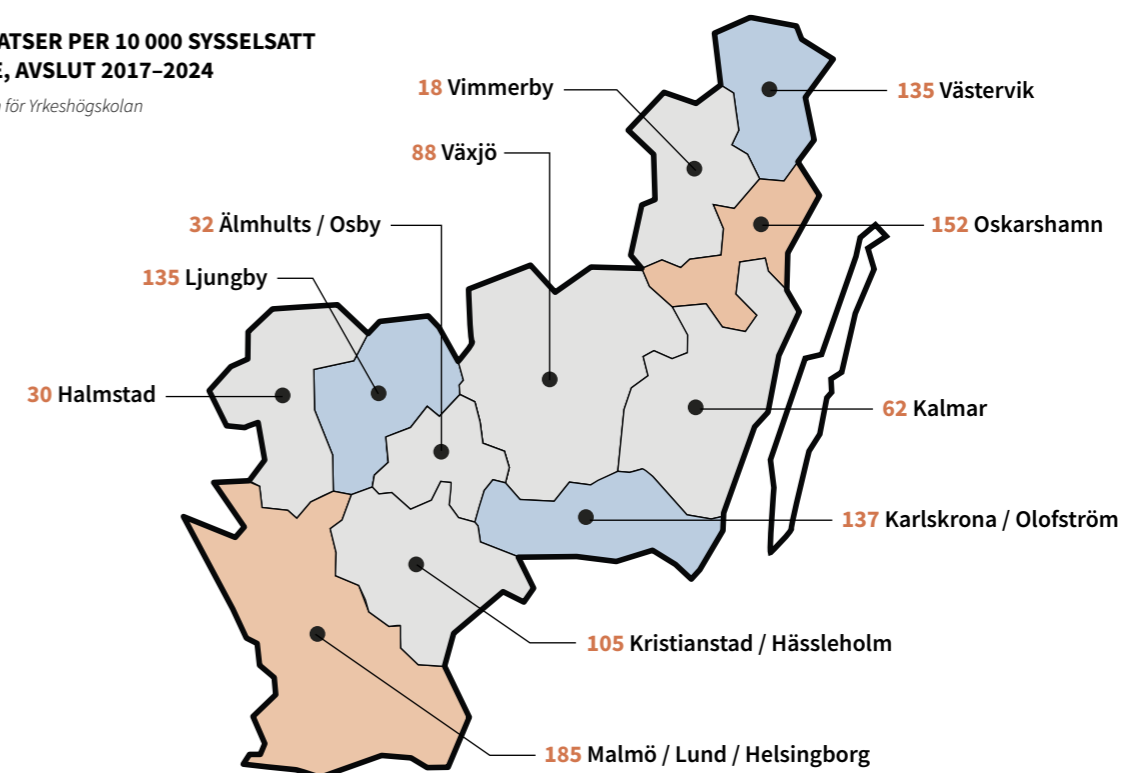
YH-PLATSER

- Antal platser per sysselsatt är lägre än riksgenomsnittet
- Oskarshamn och Malmö-Lund-Helsingborg är enda sydsvenska regioner med fler platser per sysselsatt jämfört med riksgenomsnittet.

// ANTAL YH-PLATSER PER 10 000 SYSSELSATT I SYDSVERIGE, AVSLUT 2017-2024

Källa: Myndigheten för Yrkeshögskolan

- >150
- 110-150
- <110

Utbildningsnivå

Ett sätt att mäta kompetensen i en region är att titta på utbildningsnivån i arbetskraften. Antalet förvärvsarbetande med lång eftergymnasial utbildning ökar och uppgick år 2012 till 205 000 personer i Sydsverige, vilket motsvarar 23 procent av totalt antal förvärvsarbetande.¹⁰ I Sverige som helhet är motsvarande andel 25 procent. Antalet med hög utbildning ökar i samtliga sydsvenska arbetsmarknadsregioner, men variationen är stor inom Sydsverige. Sysselsatta med minst treårig högskoleutbildning varierar från 12 procent av de förvärvsarbetande i Vimmerby till 26 procent i Malmö-Lund (år 2012). På motsvarande sätt varierar andelen förvärvsarbetande med kortare än 3-årigt gymnasium från 33 procent i Malmö-Lund-Helsingborg till 49 procent i Vimmerby.

Metod för jämförelse

Varje sydsvensk arbetsmarknadsregion analyseras ur två aspekter: i relation till Sydsverige som helhet och i relation till regiontyp.

När en region sätts i relation till Sydsverige som helhet jämförs den aktuella variabeln, exempelvis antalet högutbildade, med hur befolkningen är fördelad inom Sydsverige. Exempelvis är befolkningsandelen i Malmö-Lund-Helsingborg 56 procent av totala befolkningen i Sydsverige, medan andelen högutbildade är 62 procent. Det innebär att högutbildade är koncentrerade till arbetsmarknadsregionen och regionens värde i relation till Sydsverige är $62/56=1,1$.

När en region sätts i relation till regiontyp ingår även arbetsmarknadsregioner utanför Sydsverige. Medan Malmö-Lund-Helsingborg klassificeras som en storstadsregion är Vimmerby och Ljungby landsbygdsregioner och övriga sydsvenska regioner är täta regioner. Jämförelsen görs därmed med respektive regionstyps genomsnitt för den aktuella variabeln. Exempelvis i Karlskrona-regionen har 21,3 procent högutbildade medan genomsnittet för täta regioner i Sverige är 20,7 procent. Det innebär att värdet för Karlskrona i relation till regiontypen är $21,3/20,7=1,03$.

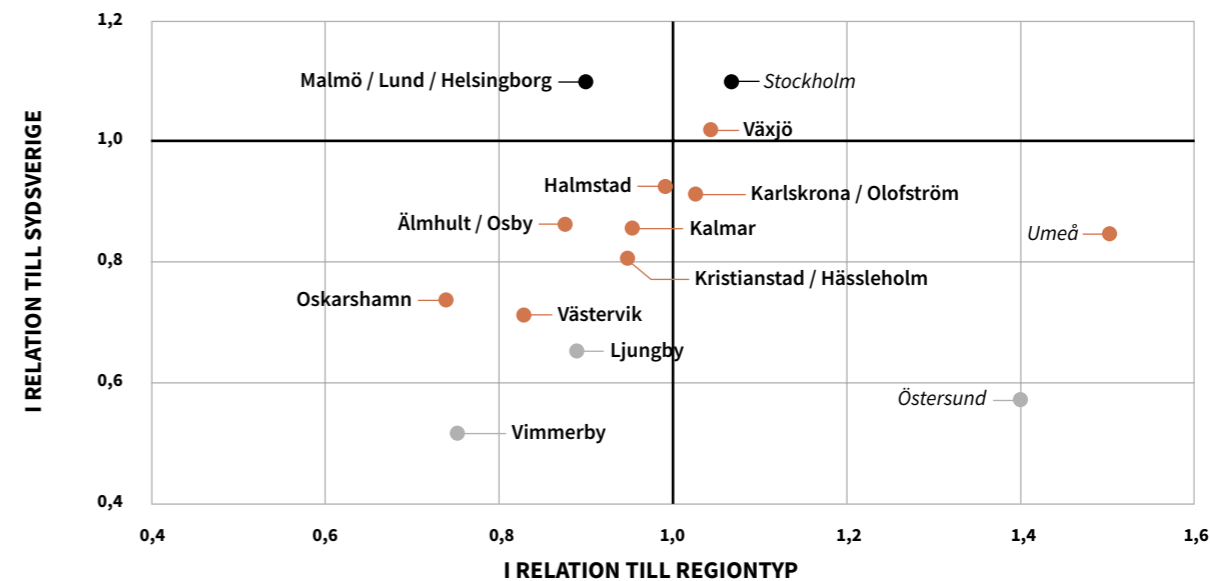
Dessa båda aspekter illustreras i ett punktdiagram med jämförelsen med regiontyp på x-axeln och jämförelsen med Sydsverige på y-axeln. Diagrammet visar också den arbetsmarknadsregion i respektive regiontyp som har högst värde och dess relation till genomsnittet för regiontypen.

UTBILDNINGSNIVÅ

- Andel högutbildade på 23 procent är något lägre än riksgenomsnittet.
- Växjö och Karlskrona/Olofström har fler högutbildade än genomsnittet för täta regioner.

¹⁰/ Regionala siffror efter 2012 redovisas i begränsad omfattning pga. sekretess, vilket underskattar andelen i mindre regioner. Därför används 2012 som referensår.

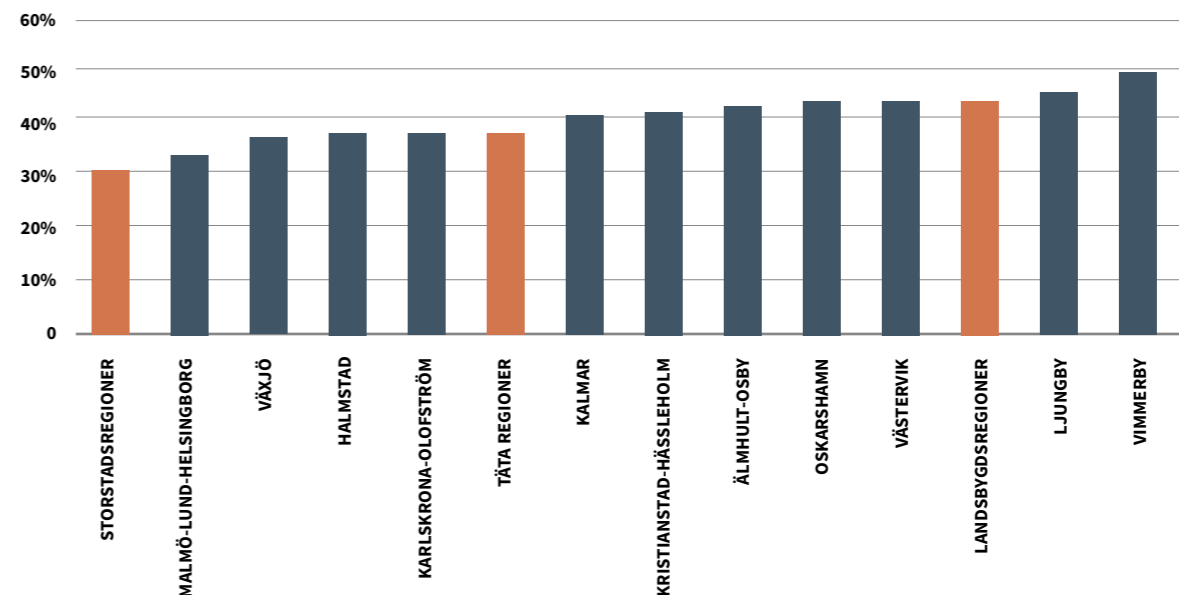
// ANDEL SYSSELSATTA MED LÅNG HÖGSKOLEUTBILDNING

// ANDEL SYSSELSATTA MED MINST TREÅRIG HÖGSKOLEUTBILDNING

Storstadsregioner	Malmö/Lund/Hbg	Växjö	Karlskrona/Olofström	Täta regioner	Halmstad	Kalmar	Kristianstad/Hässleholm	Älmhult/Osby	Västervik	Oskarshamn	Landsbygdsregioner	Ljungby	Vimmerby
29%	26%	22%	21%	21%	21%	20%	20%	18%	17%	15%	15%	13%	12%

// ANDEL SYSSELSATTA MED MINDRE ÄN TREÅRIGT GYMNASIUM

Teknisk kompetens

Antal högutbildade med teknisk inriktning uppgår till cirka 43 000 personer i Sydsverige, vilket motsvarar 5 procent av de förvärvsarbetande. Genomsnittet för riket är 6 procent. Koncentrationen till Malmö-Lund-Helsingborg är tydlig. Cirka 70 procent av högutbildade tekniker är verksamma i storstadsregionen. Men jämfört med respektive regiontyp ligger enbart Karlskrona och Ljungby högre än genomsnittet.

TEKNISK KOMPETENS

- Andel högutbildade tekniker på 5 procent är något lägre än riksgenomsnittet.
- Karlskrona/Olofström och Ljungby har fler högutbildade tekniker än genomsnittet för respektive regiontyp.
- 20 procent av Sydsveriges designers och formgivare är verksamma i Älmhult/Osby

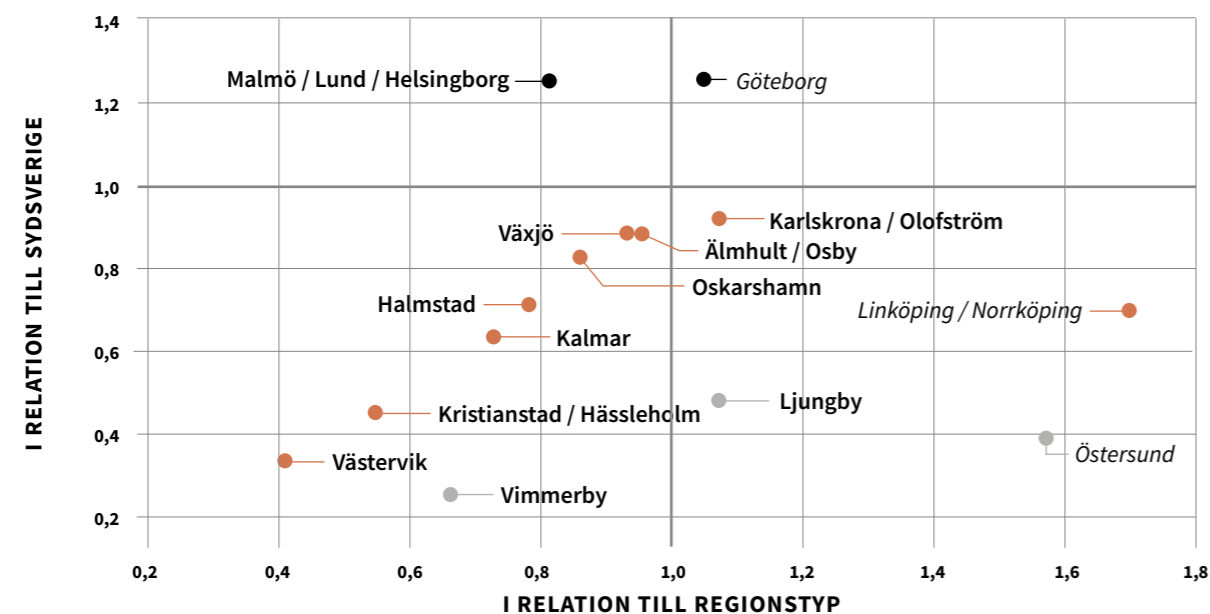
Sett till teknikrelaterade yrken i Sydsverige är det framför allt specialister inom miljö- och hälsoskydd samt biologer och farmakologer där sydsvenska regioner har en specialisering. Karlskrona, Växjö, Kalmar och Vimmerby är specialiserade inom de sisträmnda medan Kristianstad-Hässleholm, Växjö, Oskarshamn och Västervik är specialiserade inom miljö- och hälsoskydd.

Oskarshamn har också en hög andel fysiker och kemister samt ingenjörer medan Älmhult-Osby har en mycket hög specialisering inom designers och formgivare. 485 personer arbetar inom yrket i Älmhult-Osby, vilket innebär att 20 procent av Sydsveriges designers och formgivare är verksamma i regionen. Kalmar har som enda region en specialisering i IT-chefer medan Malmö-Lund har en specialisering i arkitekter och lantmätare.

”Det är brist på praktiska tekniker. Förr mekade ungdomar med moppen, idag finns inte samma intresse.”

MARIE KADOWAKI, VD SAFT AB

// ANDEL HÖGUTBILDADE MED TEKNISK INRIKTING

// ANDEL SYSSELSÄTTA MED MINST TREÅRIG HÖGSKOLEUTBILDNING MED INRIKTNING MOT NATUR OCH TEKNIK

Storstadsregioner	Malmö/Lund/Hbg	Karlskrona/Olofström	Täta regioner	Växjö	Älmhult-Osby	Oskarshamn	Halmstad	Kalmar	Kristianstad/Hässleholm	Ljungby	Landsbygdsregioner	Västervik	Vimmerby
7,7%	6,3%	4,5%	4,2%	3,9%	3,9%	3,7%	3,3%	3,1%	2,3%	2,1%	2,0%	1,7%	1,3%

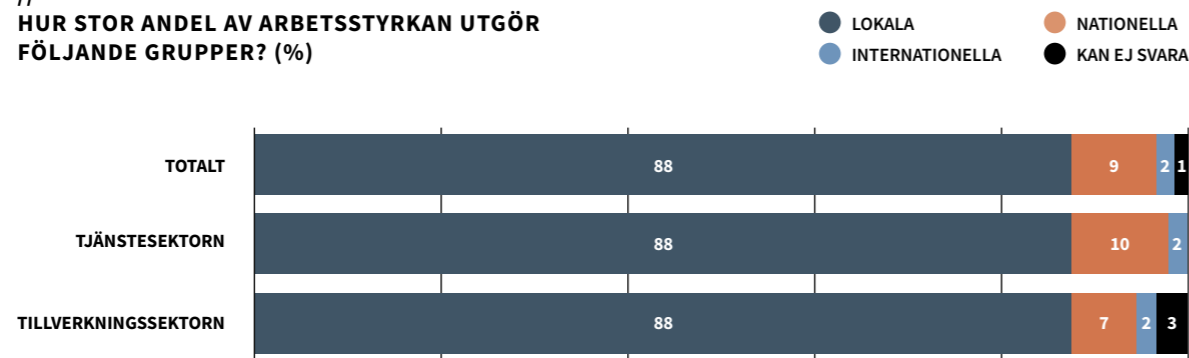
YRKE	Malmö/Lund/Hbg	Kristianstad/Hässleholm	Karlskrona/Olofström	Älmhult/Osby	Ljungby	Halmstad	Växjö	Kalmar	Oskarshamn	Västervik	Vimmerby
IT-chefer	0,7	0,4	0,7	1,0	0,3	0,4	0,5	1,2	0,2	0,2	0,3
Forknings- och utvecklingschefer	1,0	0,5	0,5	0,5	0,6	0,4	0,6	0,3	0,2	0,6	0,1
Fysiker och kemister m.fl.	1,1	0,2	0,2	0,0	0,0	0,2	0,2	0,4	1,9	0,3	0,0
Matematiker, aktuarier och statistiker	0,3	0,1	0,1	0,2	0,0	0,0	0,2	0,2	0,3	0,0	0,4
Biologer, farmakologer m.fl.	0,8	1,0	1,3	0,3	0,5	1,0	1,5	1,1	0,5	0,3	1,6
Civilingenjörsvrken	0,9	0,4	1,1	0,6	0,8	0,5	0,6	0,4	1,7	0,2	0,2
Arkitekter och lantmätare	1,3	0,7	0,5	0,2	0,3	0,9	0,6	0,7	0,3	0,5	0,1
Designer och formgivare	0,9	0,4	0,4	11,7	0,4	0,7	0,7	0,5	0,3	0,3	1,0
Specialister inom miljö- & hälsoskydd	1,0	1,3	0,8	0,5	0,8	0,9	1,1	1,3	1,8	1,1	0,9
IT-arkitekter, systemutvecklare m.fl.	1,0	0,3	0,8	0,9	0,3	0,4	0,7	0,4	0,2	0,1	0,1
Ingenjörer och tekniker	0,9	0,8	1,2	1,0	0,9	0,8	1,0	0,8	1,4	0,8	0,7
Biomedicinska analytiker, tandtekn.	1,2	0,8	1,1	0,1	0,6	0,9	0,8	1,0	0,5	1,0	0,5

Anm.: Specialisering beräknas som yrkesgruppens andel av total sysselsättning i respektive region i relation till motsvarande andel i Sverige som helhet. >1 innebär en specialisering jämfört med Sverige.

Internationell kompetens

Svaren från intervjuerna ger en enhetlig bild. Oavsett sektor utgörs en klar majoritet av arbetsstyrkan av lokal arbetskraft. 88 procent av de som arbetar på företaget uppger inte ha behövt flytta för att börja sin anställning. Mellan 7 och 10 procent, beroende på sektor, av företagets anställda uppger ha flyttat från annan plats i Sverige för att börja arbeta på företaget och ytterligare två procent har flyttat eller pendlar från annat land. Det är tydligt att den lokala arbetsmarknaden har varit central som rekryteringsbas för de intervjuade företagen. Det indikerar dels att den eftersökta kompetensen många gånger går att finna lokalt, dels att pendlingsmöjligheterna är förhållandevis goda, detta eftersom flytt inte har varit nödvändigt.

// HUR STOR ANDEL AV ARBETSSTYRKAN UTGÖR FÖLJANDE GRUPPER? (%)

”Våra bolag konkurrerar med hela världen vid rekrytering, inte med Helsingborg eller Stockholm”

MATS LEIFLAND, VD MEDICON VILLAGE

¹¹ / Källa: Migrationsverket. Arbetstillstånd söks av personer som har fått ett arbete i Sverige och som inte har permanent uppehållstillstånd, är student med ett uppehållstillstånd för studier på högskolenivå, är gästforskare som beviljats särskilt uppehållstillstånd för forskning, är asylsökande och är undantagna från kravet på arbetstillstånd (har AT-UND) eller är EU-medborgare.

”Vi arbetar strategiskt med att hitta kompetens utanför Sverige och EU. Men att rekrytera internationellt är en utmaning med bland annat långa handläggningstider hos Migrationsverket. Tillgång till bostad och möjlighet för medföljande att hitta arbete är andra utmaningar.”

PIA KINHULT, HEAD OF HOST STATES RELATIONS, ESS

Statistik över arbetstillstånd styrker bilden att den internationella rekryteringen generellt är låg i Sydsverige. De senaste fem åren har i genomsnitt 1 000 personer utanför EU fått arbetstillstånd för att arbeta i regionen. 2016 beviljades knappt 1 200 arbetstillstånd.¹¹

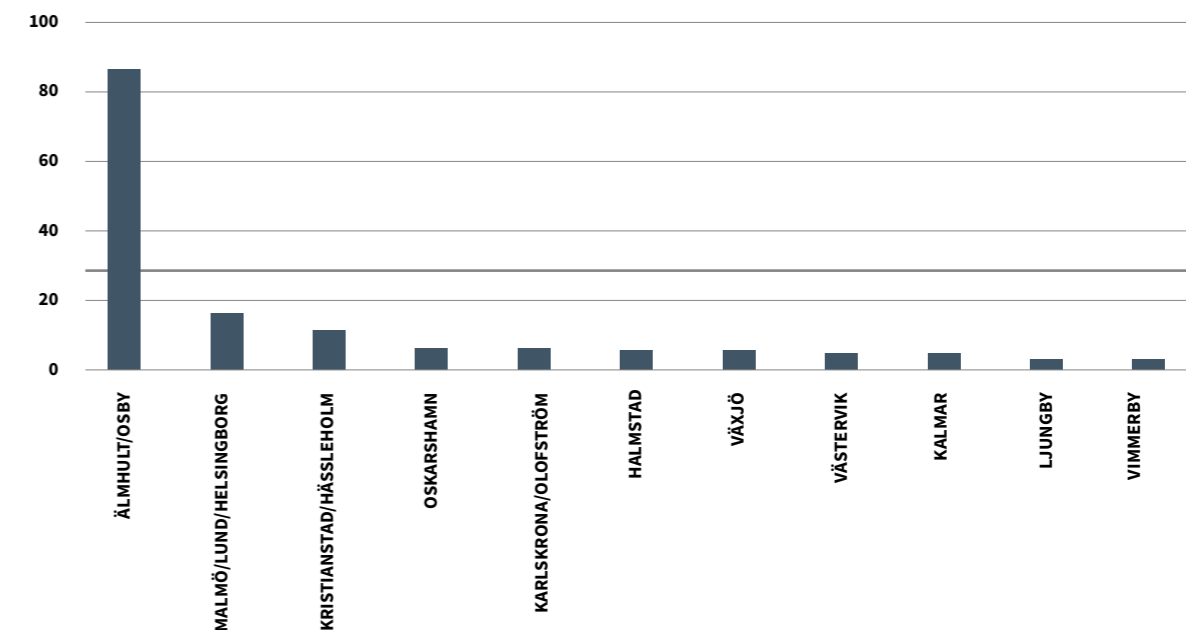
De flesta tillstånden avser arbete i Malmö-Lund-Helsingborg-regionen (cirka 800), men i relation till befolkningsstorleken har Älmhult-Osby en kraftig överrepresentation med drygt 130 internationellt rekryterade personer år 2016. Älmhult-Osby är också den enda Sydsvenska region som har fler antal arbetstillstånd per 10 000 sysselsatta än riket som helhet.

INTERNATIONELL KOMPETENS

- 9 procent av totala antalet arbetstillstånd i Sverige.
- Älmhult-Osby enda region som har fler antal arbetstillstånd per 10 000 sysselsatta jämfört med riket.

// ANTAL ARBETSTILLSTÅND ÅR 2016 PER 10 000 SYSSELSATTA

Källa: Migrationsverket
Anm.: Strecket i figuren visar riksgenomsnittet.

Företagens syn på att rekrytera rätt kompetens

Nära hälften av de tillfrågade företagen upplever att rekrytering av kompetens är ett stort eller mycket stort hinder för företagens möjligheter att växa. Det är en något större andel företag i Skåne och Halland jämfört med Sydost som upplever kompetensbrist, men det är större skillnader mellan branscher och olika stora företag.

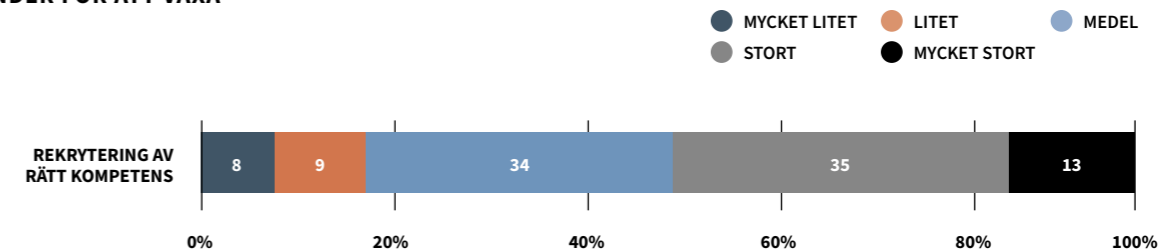
”Generellt har vi en kompetensbrist i vår bransch och den är tydlig även i Sydsverige.”

JESPER GÖRANSSON, VD PEAB

Av företag i tillverkningsindustrin upplever 55 procent kompetensbrist som ett stort eller mycket stort hinder, medan motsvarande är 47 procent i tjänstesektorn. Däremot anger 18 procent av tjänsteföretagen att de upplever kompetensbrist som ett mycket stort hinder, vilket antyder att det är spetskompetens som saknas.

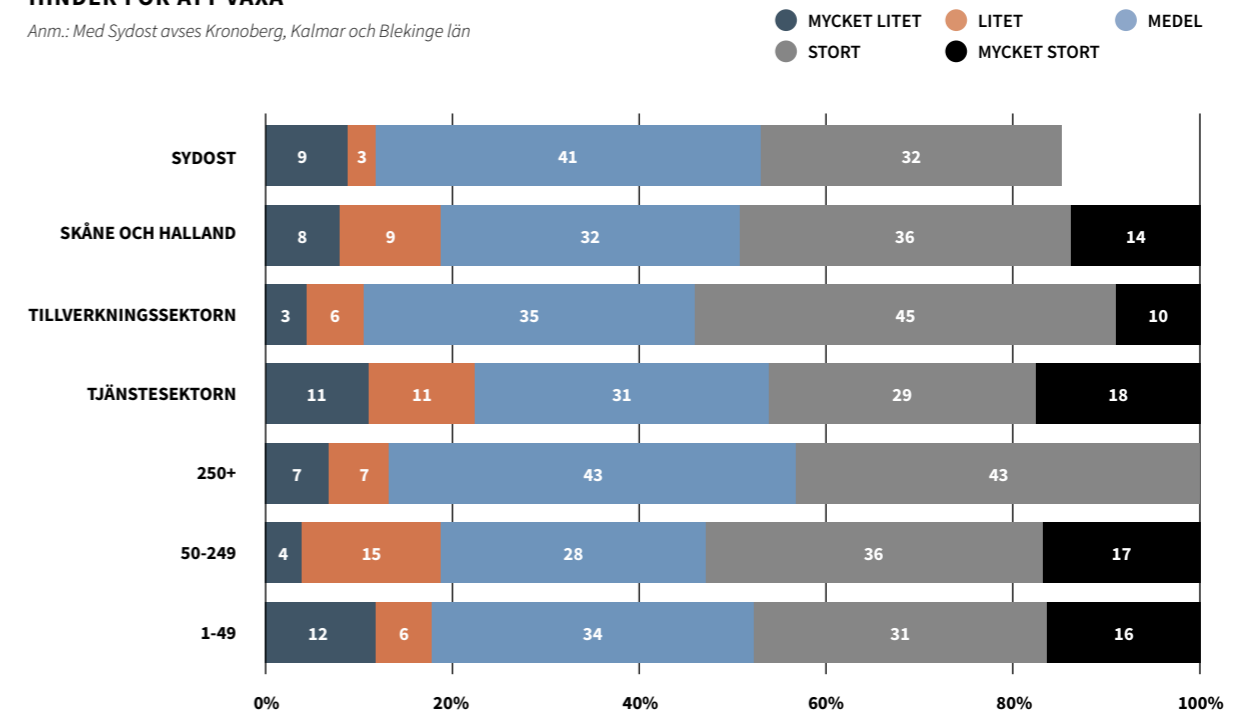
Vidare upplever de små och medelstora företagen större hinder att rekrytera rätt kompetens jämfört med de stora.

// HINDER FÖR ATT VÄXA

// REKRYTERING AV KOMPETENS SOM HINDER FÖR ATT VÄXA

Anm.: Med Sydost avses Kronoberg, Kalmar och Blekinge län

Framtidens behov

Kompetens är den viktigaste flaskhalsen för sydsvenska företag. Här finns ett antal övergripande utmaningar men data pekar också på tydliga uppsidor.

När det gäller den här typen av data är såklart arbetsmarknadsregion en mycket relevant analysenhet eftersom det i stor utsträckning är i dessa enheter som kompetens är åtkomlig för ett enskilt företag. Närmare 9 av 10 rekryteringar sker trots allt inom den egna arbetsmarknadsregionen. Men man skall också hålla i minnet att variansen kan vara stor inom en sådan region. Trenden är att det sker en omfattande intern omflyttning mot tätorterna, vilket förstärker detta. Lunds kommun har exempelvis Sveriges högsta andel högskoleutbildade alla kategorier. Och inom en region kan företagen vara åtkomliga för arbetskraft i olika grad. Tidigare analyser har till exempel visat att Lomma är den plats som har bäst tillgång till arbetsmarknaden

i Sydsverige, eftersom pendlingen ger tillgång till både Malmö/Lund och Köpenhamn söderöver och Helsingborg norröver. Detta driver såklart bostadspriser med mera.

Högskola och universitet är den viktigaste rekryteringskällan för företagen. På högskolesidan sticker Sydsverige ut som mycket attraktivt för internationella studenter. Här finns en uppenbar potential som behöver undersökas närmare. En tysk eller kines som studerar i Växjö eller Helsingborg har god kännedom om platsen och kulturen. Med hela karriären framför sig är det svårt att tänka sig bättre broar till världen än dessa personer. Detta är en stor oanvänd potential där

allt från regelverk för arbetstillstånd till hur vi agerar som företag, högskola och samhälle gentemot den här målgruppen behöver ses över.

Överhuvudtaget finns anledning att se över hur vi tar emot internationell kompetens. På kort sikt har frågan helt drunknat i flyktingfrågan och dess debatt, men detta är en fråga som behöver en mer nyanserad behandling. En viktig fråga är att se hur lätt det ens är att komma hit och arbeta ett antal år. Sverige ligger långt efter många andra länder när det gäller vana att erbjuda plats åt internationellt verksam personal. Finns småhus att hyra, finns dagis och skola, finns tydlighet kring rättigheter och skyldigheter gentemot myndighet?

Vad gäller lärosätena har dessa en nyckelroll. Att Malmö högskola blir universitet innebär egna examensrättigheter, vilket ger en betydande möjlighet att utveckla verksamheten. BTH utvecklas väl efter en besvärlig period och i Småland bygger Kalmarregionen en helt ny Campusmiljö som är mycket löftrik och centralt placerad vid centralstationen, mitt i staden. En återkommande fråga i intervjuerna är att Campus Helsingborg har en otydlig profil, vilket också är notabelt när man siffergranskar Campus. Data är inbakade i Lunds universitet och det är svårt att få en rättvisande bild. Detta bör justeras framöver för att skapa tydlighet mot näringslivet.

Det är också enkelt att se behov av förnyade insatser när det gäller yrkesutbildning. Det blir uppenbart av fördelningskartor över Yrkesutbildningskolan att dagens planstyrda modell för fördelning av platser inte motsvarar företagets behov när det gäller Yrkesutbildningskolan. Här finns både anledning att gå vidare med att diskutera hur modellen är byggd och att se vad vi som företag, kommuner, region med flera kan göra med dagens modell. Arbete med större inslag av lärlingsbaserade modeller är också viktigt. Detta är med stor säkerhet också en nyckel för att lösa integrationen av de nyanlända som kommande år får besked om uppehållstillstånd.

I Sverige har funnits en attityd bland företag att detta med yrkesutbildning är en statlig uppgift. I framtiden behöver vi sannolikt allt mer se praktisk yrkesutbildning som en central del av den egna rekryteringsstrategin.

Även yrkesutbildning är internationell. Centrum för informationslogistik i Ljungby har försökt samverka med ledande internationella fackhögskolor bland annat i Schweiz, men svenska regelverk har gjort det svårt att starta gemensamma projekt.

”Entreprenörer är lite vilda och galna och går ofta motvalls.”

ANDERS YLLFORS, VD BOXON

SYD-SVERIGE I SIFFROR (2016)

20 MILJARDER I FOU-SATSNINGAR

5 775 VETENSKAPLIGA PUBLIKATIONER

15 INKUBATORER OCH SCIENCE PARKS

800 FOU-CHEFER

390 PATENTANSÖKNINGAR

13 500 NYSTARTADE FÖRETAG

130 NYA SNABBVÄXANDE FÖRETAG (10-10-10-FÖRETAG)

Innovation & entreprenörskap

Innovation skapar nya möjligheter och bidrar med nya lösningar till de utmaningar vi står inför. Utöver kompetens är forskning och utveckling en viktig förutsättning för innovation. Vad gäller innovation rankas Sydsverige högt i internationella topplistor som publiceras av till exempel EU.

I denna analys fångas regionens förutsättningar inom tre områden: utgifter för FoU, forskning vid universiteten och forskningsinstitut samt inkubatorer och science parks. Vi undersöker också andel förvärsarbetande FoU-chefer samt antal patent.

En nyckelaktör i innovationsprocessen är entreprenören. Det är i regel denne som driver fram det nya, experimenterar, testar nya idéer och kommersialiserar innovationer i nya eller existerande företag. Här fångas regionens entreprenörskap inom tre områden: antal nystartade företag, förekomsten av nya, snabbväxande företag samt nya innovativa bolag som lockar till sig investeringar.

”Det går inte att skapa entreprenörer genom utbildningar.”

ANDERS JARL, VD WIHLBORGS

SLUTSATSER

- Företagsledarna uppfattar förutsättningarna för innovation och entreprenörskap som goda i regionen. Denna positiva bild stöds av internationella studier som rankar Sydsverige högt.
- Riskkapitalinvesteringar i innovativa bolag har ökat påtagligt de senaste åren.
- Näringslivet satsar 15 miljarder på forskning och utveckling. Men nivån sjunker totalt för Sydsverige även om investeringarna ökar i Kronoberg.
- Minskningen av investeringar från näringslivet, vägs inte upp av ökade statliga satsningar på FoU.
- Sydsverige har flera globalt starka forskningsområden. För närvarande etableras nya världsledande forskningsanläggningar genom ESS och MAX IV.
- Ljungby visar att även mindre regioner kan driva innovativa processer.
- I Kalmar och Halmstad växer nyföretagande snabbast.
- Utväxlingen i termer av exempelvis 10-10-10 bolag borde ligga högre.

Utgifter för FoU

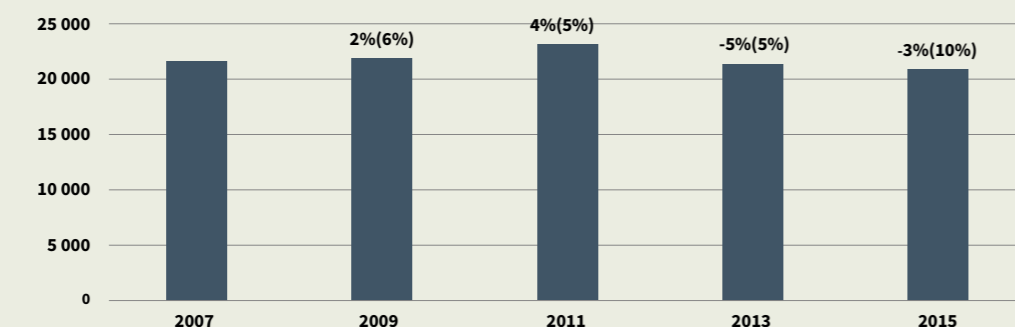
I Sydsverige satsades drygt 20 miljarder kronor på forskning och utveckling (FoU) år 2015.¹² Detta är en minskning jämfört med 2013 med 3 procent. Samtidigt steg utgifter för FoU i Sverige som helhet med 10 procent i nominella termer.

Att satsningarna på FoU sjunker i Sydsverige beror på att företagens FoU-utgifter minskar. Sedan 2011 har satsningarna på FoU i det sydsvenska näringslivet sjunkit. Det är framför allt i skånska och blekingska företag som satsningarna på FoU sjunker. Trots att utgifterna sjunker står dock företag i Kronoberg för de största satsningarna och FoU-utgifterna i Kronoberg ökade med 11 procent år 2015 jämfört med 2013.

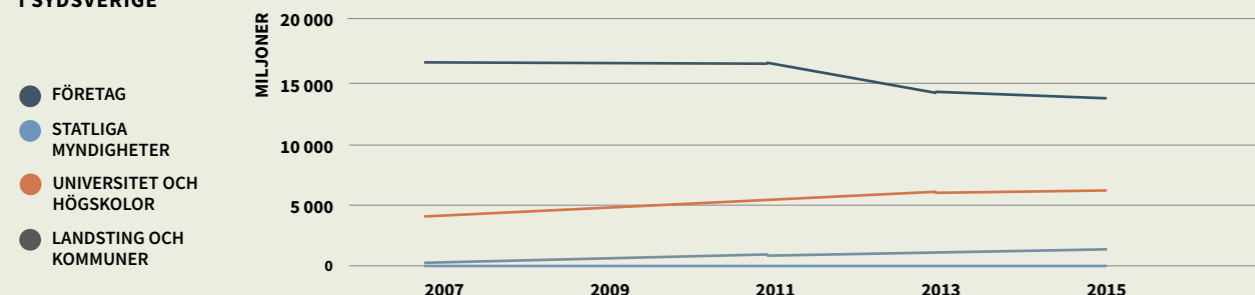
FOU-UTGIFTER

- 2015 utgjorde Sydsveriges FoU 15 procent av totala utgifter i Sverige.
- 2007 var Sydsveriges andel 20 procent.

// TOTALA UTGIFTER FÖR FOU I SYDSVERIGE, MKR (SVERIGE I PARENTES)

// OLIKA SEKTORERS FOU I SYDSVERIGE

¹²/ Detta avsnitt bygger på statistik från SCB. FoU-utgifter består av driftkostnader och investeringsutgifter för egen FoU. Med driftkostnader avses arbetskraftskostnader, konsultarvoden och övriga driftkostnader. Investeringsutgifter avser byggnader, mark och fastigheter, maskiner och inventarier och mjukvara/programvara.

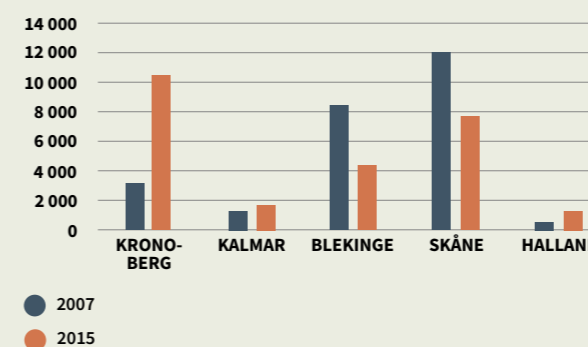
Utgifterna avser FoU som har utförts i Sverige av organisationens egen personal eller av konsulter i FoU-projekt som letts av organisationen och där organisationens personal arbetat tillsammans med konsulterna.

Att utgifterna för FoU sjunker kraftigt i skånska näringslivet beror sannolikt på att forskningsanläggningen AstraZeneca lämnade regionen 2012 och att ett forskningsintensivt företag som Sony Mobile Communications kraftigt har dragit ner på antal anställda i regionen. Om FoU-satsningar minskar påverkar det produktiviteten och regionens framtida tillväxtpotentialer. Produktivitetskommissionen i Skåne kopplar det skånska näringslivets försvagade

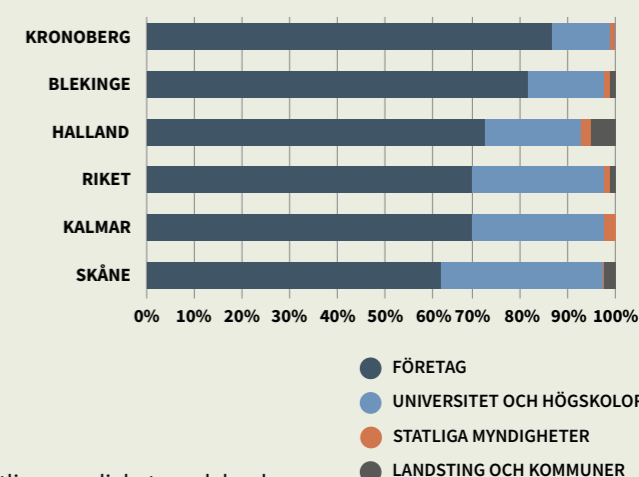
produktivitet till att bidraget från de högteknologiska och forskningsintensiva branscherna minskar i regionen.¹³

Som andel av totala FoU-utgifter år 2015 står företagen för störst andel i Kronoberg med knappt 90 procent. I Skåne utgör företagens FoU-satsningar strax över 60 procent, medan universitet och högskolor står för en betydligt större andel med 35 procent.

// FÖRETAGENS FOU-UTGIFTER PER INVÅNARE, KR

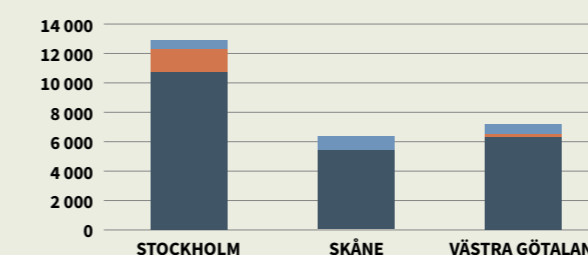

// SYDSVENSKA LÄNENS FOU-UTGIFTER PER SEKTOR ÅR 2015

Drygt 60 procent av offentlig FoU (universitet och högskolor, statliga myndigheter och landsting och kommuner) går till de tre storstadsregionerna. Stockholmsregionen får överlägset mest statliga anslag både i volym och per capita. De statliga myndigheternas investeringar i Stockholm motsvarar ensamt en egen högskola.

// OFFENTLIG FOU, MKR

Detta är ett område där näringslivet visserligen satsar mycket mer än staten, men där Statens satsningar är viktiga ankare. Ökade volymer i statliga satsningar bör därför kunna vända trenden med sjunkande FoU i näringslivet.

¹³/ Johansson, P. (2017) Produktivitetens nya geografi.

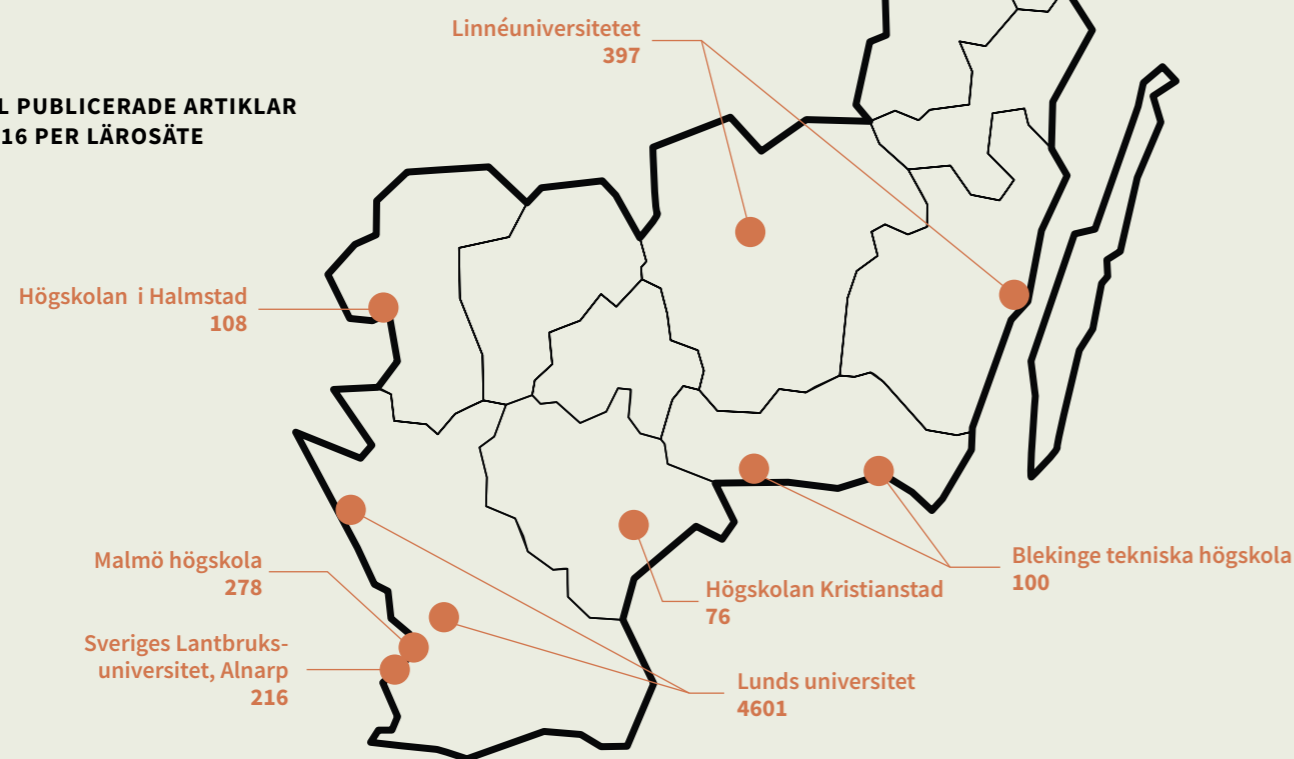
Forskning vid universitet

Ett sätt att utvärdera forskningen som bedrivs på universitetet är att mäta vetenskapliga publikationer. Publikationer vid universitetet och högskolorna i Sydsverige år 2016 uppgick till 5 775 stycken mätt som publicerade artiklar enligt Web of Science. Artiklar som har minst en författare vid något sydsvenskt lärosäte inkluderas.

Lunds universitet och Linnéuniversitetet står för 84 procent av den vetenskapliga produktionen i Sydsverige med sammanlagt 5 000 publikationer.

Antalet publikationer ökar över tid, men det läggs också till nya tidskrifter till databasen så antalet behöver sättas i relation till antal totalt publicerade artiklar. Sydsveriges andel av världens alla publikationer uppgick 2016 till 3,4 promille, vilket är en liten minskning jämfört med inledningen av 2000-talet men en ökning jämfört med föregående år.

// ANTAL PUBLICERADE ARTIKLAR ÅR 2016 PER LÄROSÄTE

Det är viktigt att relatera till vad forskningsandelar på någon enstaka procent av världens output betyder. Det rör sig här enbart om publicerad forskning i granskade vetenskapliga tidskrifter, vilket alltså är den högsta kvalitetsgranskningen som finns inom forskning.

”Vi har mycket kontakt med Tandvårdshögskolan i Malmö. Vår modell är att produktion, innovation och produktutveckling ska samverka.”

JOEL EKLUND, VD TEPE MUNHYGIENPRODUKTER

Det bedrivs mycket stora mängder forskning i världen och volymerna har expanderat mycket kraftfullt de senaste 25 åren, då länder som Kina gjorde entré samtidigt som hela västvärlden byggde ut sina system.

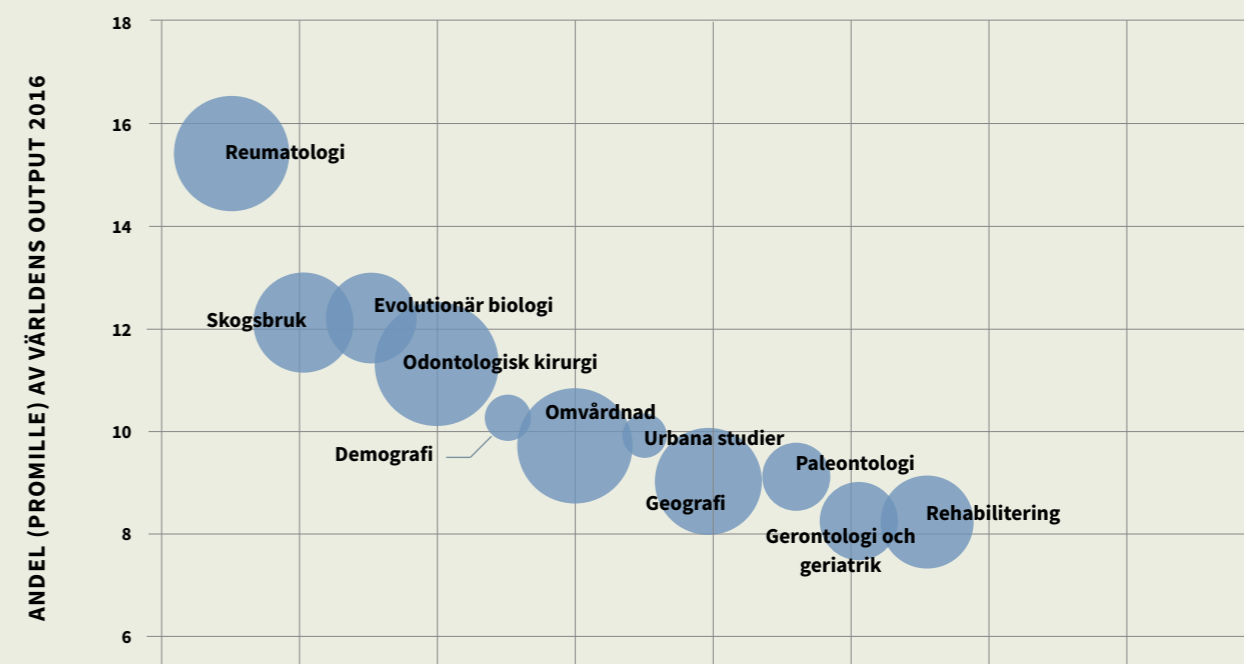
Sydsvensk andel i flera ämnesområden på över en procent motsvarar därför en mycket stark koncentration globalt sett. I detta sammanhang är det också relevant att se till hela Öresundsregionen vilket mer än fördubblar kapaciteten.

Forskningsfält där sydsvenska lärosäten är framstående visas i diagrammet nedan. De flesta disciplinerna är koncentrerade till Lunds universitet. Skogsbruk är dock koncentrerat till SLU i Alnarp och tandläkarvetenskap är koncentrerad till Malmö högskola.

FORSKNING

- Flera starka forskningsområden
- Etablering av nya världsledande forskningsanläggningar genom ESS och MAX IV
- Få forskningsinstitut

// VETENSKAPLIGA DISCIPLINER MED KOMPARATIV FÖRDEL I SYDSVERIGE

Källa: Web of Science
Anm.: Bubblornas storlek visar områdets storlek mätt som antal artiklar

Världsledande forskningsanläggningar i Lund: ESS och MAX IV

Förra året färdigställdes MAX IV, den nya synkrotronljusanläggningen i Lund. Fullt utbyggt kommer den att ta emot mer än 2 000 forskare årligen från Sverige och resten av världen. Just nu pågår byggandet av systemanläggningen ESS, som är en unik materialforskningsanläggning baserad på världens mest kraftfulla neutronkälla. Sverige och Danmark är värdländer för ESS, som är ett europeiskt konsortium för forskningsinfrastruktur med medlemsländer i hela Europa. Tillsammans med MAX IV-anläggningen kommer ESS att bilda ett nav i den europeiska forskningsinfrastrukturen. Att dessa anläggningar etableras i Lund, kommer sannolikt att innebära många positiva effekter för både regionen och Sverige som land. Det ger regionen en möjlighet till en tätposition inom materialvetenskap, nya forskningssamarbeten och ny kunskap för industrin att bygga nya produkter kring.

”Placeringen av ESS och MAX IV i Lund, med förmågan att studera material på atom och molekylnivå, skapar helt nya möjligheter för svensk forskning och i förlängningen industrin. Men effekterna för regionen är oftast indirekta och det krävs ett aktivt arbete om de ska nå sin fulla potential.”

PIA KINHULT HEAD OF HOST STATE RELATIONS ESS

Forskningsinstituten är få

Ett forskningsinstitut är en organisation som har forskning som sitt huvudsakliga syfte. Skillnaden mellan forskningsinstitut och universitet är därmed att vid universiteten bedrivs även utbildning som huvudsaklig verksamhet utöver forskning. Vid ett forskningsinstitut kan både grundforskning och tillämpad forskning bedrivas, men i Sverige är det vanligast med tillämpad forskning då grundforskningen nästan uteslutande bedrivs vid universiteten. Institutet delägs i regel av Staten och samfinansieras ofta tillsammans med näringslivet.

I Sydsverige finns två forskningsinstitut, ett statligt genom RISE och ett regionalt genom Mapci i Lund, som sedan 2017 ingår i RISE struktur.

”Forskare måste hitta ut i näringslivet.”

CHARLOTTE LORENTZ HJORTH, VD KRINOVA INCUBATOR & SCIENCE PARK

RISE

Alnarp, Karlskrona, Lund och Växjö

RISE, Research Institutes of Sweden, samordnar de flesta av Sveriges forskningsinstitut och ägs till 100 procent av svenska Staten via moderbolaget RISE Holding AB. Det är en stark och oberoende paraplyverksamhet som finns runt om i landet och har i Sydsverige kontor i Alnarp, Karlskrona, Lund och Växjö. Det övergripande uppdraget är att i samverkan med akademi, näringsliv och samhälle verka för hållbar tillväxt och att stärka konkurrenskraften i svenskt näringsliv. De 2 200 forskarna och specialisterna arbetar med verksamhetens fem olika affärs- och innovationsområden; Digitalisering, Energi & biokemi, Life Science, Hållbara städer & samhällen samt Mobilitet. Innventia, SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut och Swedish ICT är sedan i somras också en del av RISE. VD för koncernen är Pia Sandvik.

Mapci

Lund

Mapci, Mobile and Pervasive Computing Institut at Lund University, är ett forskningsinstitut som fokuserar på distribuerad molnteknologi, vilket är ett nytt område som kombinerar datakommunikation och mjukvara. Forskningsinstitutet är ett samarbete mellan akademien, industrin och regionen som finansieras av Sony Mobile Communications, Region Skåne, Lund University och Ericsson. Mapci bildades 2013 och sedan årsskiftet 2016–2017 ingår det som ett fristående institut under RISE och drivs av föreståndaren och professorn Björn Landfeldt. Institutet, som ligger i nordöstra Lund nära Lunds Tekniska Högskola, Ericsson och Sony Mobile Communications, sysselsätter ca 25 personer.

Inkubatorer och Science Parks

En viktig innovativ drivkraft för näringslivets utveckling är det arbete som sker i inkubatorer och science parks. I Sydsverige finns totalt 15 sådana anläggningar, varav 8 är renodlade inkubatorer och 5 är renodlade Science Parks. Övriga två har inslag av både inkubatorverksamhet och science parks.

Inkubatorer och science parks kan vara både generella och specialiserade och i Sydsverige spänner dessa enheter över ett brett spektrum av branscher. Typen av entreprenörer och de bolag som är verksamma på inkubatorn formar inriktningen.

// INKUBATORER OCH SCIENCE PARKS I SYDSVERIGE

Vad är inkubatorer och Science Parks?

Med inkubatorer menas en kombination av fysiska mötesplatser, affärsrådgivning och coaching till nystartade företag eller entreprenörer. En inkubator erbjuder en dynamisk process för utveckling av människor, affärer och företag. Syftet är att underlätta och förbättra förutsättningarna för tillväxt och överlevnad på längre sikt för entreprenörer, forskare och företag med företagsidéer och innovationer. Ibland benämns detta även som accelerator, med vilket menas ett intensivt utvecklingsprogram för entreprenörer där man får hjälp att komma i gång att bygga sitt bolag och skala upp sin affärsidé. Utöver olika utbildningsprogram, coacher, mentorer och investerare får man tillgång till ett kreativt nätverk med nystartade företag i samma inkubator. Inkubatorerna har ofta en koppling till lokala högskolor, universitet och lärosäten och inte sällan speglas det lokala näringslivets inriktning och tradition på inkubatorn. Inkubatorn bistår med aktiv och anpassad managementsupport, finansiella, tekniska och kommersiella nätverk samt en kreativ tillväxtmiljö med tillhörande kontorservice.

Science parks kallas ibland på svenska teknik- eller forskningsparker. Dessa är ofta knutna till ett närliggande universitet, forskningsinstitut eller en högskola. På anläggningarna utvecklas och växer kunskapsbaserade företag. Företagens storlek kan variera. Företagen erbjuds en kreativ och utvecklande miljö med tillgång till mötesplatser, nätverksskapande aktiviteter, konferensmöjligheter samt servicefaciliteter.

”Vi arbetar med ett nytt innovationssystem, som inte bara är forskningsdrivet och teknikdrivet utan utmaningsdrivet. Att det är utmaningen som är utgångsläget. Forskare och andra aktörer har olika ingångar men behöver arbeta tillsammans för ett bättre resultat.”

CHARLOTTE LORENTZ HJORTH, VD KRINOVA INCUBATOR & SCIENCE PARK

Inkubatorer

ATTRINOVA AFFÄRSUTVECKLING

Oskarshamn

Verksamhetsansvarig Katharina Hultgren

Inriktning på att kommersialisera högteknologiska idéer som springer ur regionens industri och näringsliv. Stöd till entreprenörer och innovatörer genom tex skräddarsydd och aktiv affärsutveckling och kommersiella nätverk. Attrinova har en företagsinkubator för att utveckla affärsidéer och arbetar även med att etablera en marknadsnära demonstrationsplattform. Inkubatorn har samarbeten med de olika tekniska högskolorna i Sverige och närmast till hands ligger KTH och Tekniska högskolan i Linköping. Ägare är den ideella föreningen Trinova Akademi, bestående av sju företag och fyra kommuner, samt Företagsutveckling.

BLEKINGE BUSINESS INCUBATOR, BBI

Ronneby

Verksamhetsansvarig Anders Cronholm

Inkubatorn har en inriktning på spelutveckling i Gameport. BBI använder sig av en egenutvecklad process som är anpassad och avsedd för att förenkla och förkorta vägen till marknad och lönsamhet. BBI ägs av en ideell förening, som å sin tur ägs av alla kommuner i Blekinge, högskolan, regionala banker samt privata företag och entreprenörer. Finansiering sker delvis från det nationella inkubatorprogrammet samt från den ideella föreningen.

FÖRETAGSFABRIKEN I KRONOBERG AB

Växjö

Verksamhetsansvarig Helena Collin

Företagsfabriken bistår med aktiv och anpassad managementsupport, finansiella, tekniska och kommersiella nätverk samt kontorservice. Företagen får tillgång till kontorservice och en blandning av andra nystartade bolag såväl som mer etablerade och erfarna företagare. Företagsfabriken i Kronoberg AB ägs med en tredjedel var av Regionförbundet södra Småland, Videum AB och Växjö University Development AB.

HIGH FIVE

Halmstad

Verksamhetsansvarig Sandra Johannesson

HighFive (Halmstad Business Incubator AB) är en affärsinkubator som ägs av Halmstad Kommun. Här ingår H5 Student, som erbjuder alla högskolans studenter, som har en affärsidé, en kreativ miljö, en kontorsplats och ett nätverk. Inkubatorn är ett dotterbolag till Halmstad Näringslivs AB och i olika delprojekt finns det finansiärer från näringslivet.

”Det finns en massa olika organisationer som håller på med nyföretagande, inkubatorer mm. Jag förstår inte hur dessa hänger ihop. I en region som vår måste man förstå hur dessa samverkar och vem man ska vända sig till.”

ANDERS YLLFORS, VD BOXON

IDEON INNOVATION

Lund

Verksamhetsansvarig Anna Branten

Ideon Innovation är Lunds första inkubator. Majoriteten av företagen i Ideon Innovation är högteknologiska företag med tyngdpunkt på IT och bioteknik, mjukvara och telekommunikation. Här ingår även TCP - the creative plot - som är inriktad mot kreativa näringar. Ideon Innovation är ett dotterbolag till Ideon Open, som ägs av Wihlborgs, Lunds kommun och Lunds universitet. Finansiering sker med hjälp av offentliga medel från Vinnova, Lunds kommun samt genom sponsring och partnerskap.

MINC MALMÖ INCUBATOR

Malmö

Verksamhetsansvarig Charlotte Alegria Ursing

Malmö stad är ägare till Minc, som har en inkubator, en renodlad spelinkubator, en accelerator och StartupLabs. Det senare är en nätbaserad coworking space (delad arbetsmiljö, där olika företag i skilda branscher kan hyra in sig i olika omfattning), där entreprenörer kan arbeta med sina idéer utan kostnad i upp till sex månader. Minc driver dessutom en riskkapitalfond som är knuten till acceleratoren Fast Track Malmö, ett femmånadersprogram för investeringsmogna startups. Mincs program erbjuder strategisk utbildning, rådgivning från erfarna affärsutvecklare och ett nätverk av mentorer och investerare för att skapa förutsättningar för entreprenörer att kunna bygga upp ett växande bolag från sin affärsidé.

SMILE INCUBATOR

Lund

Verksamhetsansvarig Ebba Fåhrens

Smile samlar erfarenhet från utveckling av tidigare uppstarter inom Life Science industrin i nätverket av inkubatorbolag, affärsrådgivare och experter. I inkubatorn ingår även välutrustade och unika laboratorier och avancerade instrument samt kontorslokaler och konferensrum. Har som främsta uppgift att stödja bolagens ledningsteam i deras arbete med affärsutveckling, finansiering, rekrytering och riskhantering. Ägs av Stiftelsen Inkubatorerna i Lund och finansieras av Lunds kommun, Lunds universitet, Region Skåne och Medicon Village.

THINK ACCELERATOR

Helsingborg

Verksamhetsansvarig Jenny Sandberg

Think baseras på ett tremånaders program där man får tillgång till kontorsplats och utbildning samt ett nätverk med mentorer, investerare, rådgivare och andra entreprenörer. Syftet är att utveckla en start-up så snabbt som möjligt. Efter tre månader finns det möjlighet att stanna kvar under ytterligare ett år. Think har två noder, en på Mindpark i Helsingborg och en på Linc i Landskrona. Helsingborgs stad är projektägare till THINK, som också får finansiering från ett tiotal partners och finansiärer.

Science Parks

BLUE SCIENCE PARK

Karlskrona

Verksamhetsansvarig Magnus Forsbrand

Fokusområden är Telecom, IT, eHälsa och Marin teknik. I regionen finns en lång erfarenhet av att driva företagskluster med hänsyn till att TelecomCity har funnits här sedan 1993. Blue Science Park är ett samarbete mellan Karlskrona kommun, Blekinge Tekniska Högskola, Landstinget Blekinge och näringslivet. Ägandet är organiserat enligt Triple helix med en tredjedel av näringslivet, en tredjedel av Blekinge tekniska högskola och en tredjedel gemensamt av Karlskrona kommun och Landstinget i Blekinge.

IDEON SCIENCE PARK

Lund

Verksamhetsansvarig Mia Rolf

Ideon är Skandinavien första Science Park och grundades 1983. Tanken då som nu är att länka samman forskning från Lunds universitet med företag i parken. Dominerande branscher är Life science, medicinteknik, smarta material samt livsmedel. Ägare är fastighetsbolagen Wihlborgs, Vasakronan och Castellum. I styrelsen sitter också representanter från Sydsvenska Handelskammaren, Länsstyrelsen, Lunds universitet samt Lunds kommun.

KALMAR SCIENCE PARK

Kalmar

Verksamhetsansvarig Louise Östlund

Kalmar Science Parks är både en inkubator och en Science Park. Inkubatorn syftar till att ge stödjande affärsutveckling och rådgivning till entreprenörer som har en affärsidé eller nyligen startat ett företag. Det finns också ett medlemsbaserat nätverk av kunskapsintensiva företag som ökar möjligheten till kontakter, kunskap och kreativitet. Inom Kalmar

Science Park finns ett nätverk av e-handlare som utbyter erfarenheter och kunskap. Organiserad som en Triple helix där Kalmar kommun äger 93 procent, Linnéuniversitetet holdning 5 procent och IT-bolaget CGI Sverige 2 procent. I olika projekt kan Regionförbundet, kommunen och Tillväxtverket stå bakom med finansiering.

KRINOVA INCUBATOR AND SCIENCE PARK

Kristianstad

Verksamhetsansvarig Charlotte Lorentz Hjorth

Krinovas inriktning på mat, miljö och hälsa speglar programmen på Kristianstad Högskola samt inriktningen på kommunens näringsliv. Ägare är Kristianstad kommun med 80 procent och högskolan i Kristianstad med 20 procent. Krinova arbetar tillsammans med Högskolan Kristianstad,

Kristianstads kommun och Sydsvenska Handelskammaren för att utveckla och etablera en testbädd för vattenrelaterade innovationer och innovationer för ett hållbart samhälle. Laboratoriet för molekylära analyser, MoLab, invigdes i oktober 2015 på Krinova och är en viktig resurs i detta arbete.

”Politiker och tjänstemän är inte uppdaterade på den senaste forskningen om entreprenörskap och hur en bra främjandestruktur ser ut.”

CHARLOTTE LORENTZ HJORTH, VD KRINOVA
INCUBATOR & SCIENCE PARK

NETPORT SCIENCE PARK

Karlshamn

Verksamhetsansvarig Samuel Henningsson

NetPort skapar samverkan mellan näringsliv, högskola och offentlig verksamhet, vilket ska bidra till en hållbar ekonomisk tillväxt och en utveckling som gynnar samhället. NetPort har en inriktning mot nya medier, digitala upplevelser och intelligenta logistiksystem och transporter i en region med stark tradition av handel och tillverkningsindustri. Organiserad som en Triple helix där de tre ägarna är Karlshamns kommun, Blekinge Tekniska högskola och näringslivet till lika stora delar.

MEDEON SCIENCE PARK

Malmö

Verksamhetsansvarig Ulf Andersson

Forskningsparken är specialiserad på kunskapsintensiva företag inom life science (läkemedel, medicinteknik, bioteknik och hälsovård) och samverkar med Skånes universitetssjukhus och Malmö högskola. Medeon Science Park erbjuder bl.a. branschspecifik rådgivning, utbildningspaket i ekonomi, juridik, marknadsföring och försäljning, nätverksaktiviteter, tillgång till riskkapitalnätverk samt tillgång till kontorslokaler, mötesrum och kontorsservice. Ägare till 60 procent är Malmö stad och med 40 procent Wihlborgs Fastigheter.

VIDEUM SCIENCE PARK

Växjö

Verksamhetsansvarig David Svensson

Förutom kontorslokaler och mötesplatser erbjuder Videum Science Park företagservice med reception, växel, konferens, post- och kaffeservice. I Videum Science Park finns också Företagsfabriken i Kronoberg AB, en företagsinkubator som hjälper entreprenörer med potential att växa och bygga framgångsrika bolag, nå ut på marknaden och skapa tillväxt. Företagsfabriken erbjuder allt från affärsrådgivning och coaching till ett brett kontaktnät. Ägare till anläggningen är Växjö kommun.

FoU-chefer och patentansökningar

En annan indikator på hur innovativ en region är hur många som är sysselsatta som FoU-chefer. Ett stort antal FoU-chefer i det privata näringslivet i en region kan ses som en indikation på en stor FoU-verksamhet.¹⁴ I Sydsverige finns det drygt 800 FoU-chefer. Som andel av totalt antal sysselsatta innebär det något färre än i Sverige som helhet.

Flertalet av FoU-cheferna är verksamma i Malmö-Lund-Helsingborg, vilket är en indikation på att storstadsregionen har en hög koncentration av FoU i Sydsverige.

Jämfört med regiontyp har flera regioner en lägre andel sysselsatta FoU-chefer. Undantagen är Växjö och Västervik som har en andel i linje med genomsnittet för täta regioner samt Ljungby som har en betydligt högre andel än andra landsbygdsregioner.

”Vi har en stark tradition med mer än 70 års ackumulerad erfarenhet i Ljungby-området. Regionen har ett kompetensförsprång genom det befintliga klustret av ledande tillverkare av tunga maskiner. Även närheten till CIL och Linnéuniversitetet är av central betydelse.”

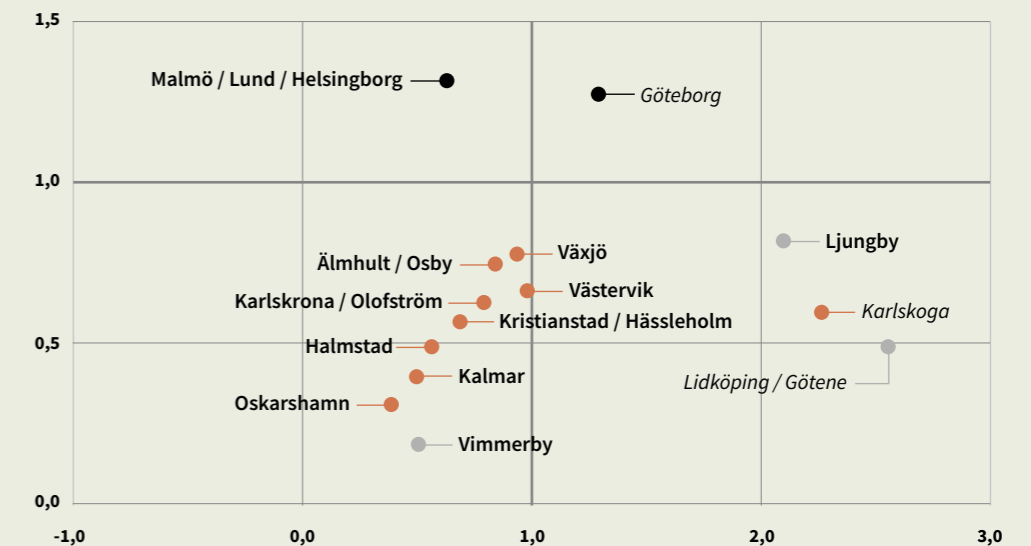
DAN PETERSSON, SENIOR VICE PRESIDENT, KALMAR MOBILE EQUIPMENT

FOU-CHEFER

- Andel FoU-chefer är något lägre än riksgenomsnittet
- Ljungby har fler FoU-chefer än genomsnittet för landsbygdsregioner

// FOU-CHEFER

Källa: SCB

// ANDEL SYSSELSATTA MED TITELN FOU-CHEF

Storstads-regioner	Malmö/Lund/Hbg	Täta regioner	Växjö	Västervik	Ljungby	Älmhult/Osby	Karlskrona/Olofström	Kristianstad/Hässleholm	Halmstad	Kalmar	Landsbygds-regioner	Oskarshamn	Vimmerby
0,18%	0,13%	0,08%	0,07%	0,07%	0,07%	0,07%	0,06%	0,06%	0,05%	0,04%	0,04%	0,03%	0,02%

Forskning och utveckling i Ljungby

I Ljungby är satsningar på innovation tydliga. Centrum för Informationslogistik (CIL) bildades 2001 och bygger på ett nära samarbete mellan Linnéuniversitetet, regionens näringsliv och offentliga sektor. På centret finns både akademiska utbildningar, som ges av Linnéuniversitetet, och yrkeshögskola inom områdena informationslogistik, marknadsföring & försäljning och produktionsutveckling. Det bedrivs också forskning inom informationslogistik i samarbete med näringslivet, offentliga sektorn och forskare på flera lärosäten.

Ett företag som samarbetar med CIL är Kalmar Mobile Equipment i Ljungby. Företaget, som tillhandahåller lösningar och tjänster för lasthantering i hamnar, terminaler, distributionscentraler och tung industri, bygger just nu ett nytt innovationscenter i Ljungby. Den nya satsningen är ett led i företagets fokus på att stärka sin expertis inom digital affärsutveckling, forskning och utveckling, prototypproduktion och testning av mobila maskiner. Centret är dimensionerat för ca 200 personer med fokus på affärer, teknik och innovationer.

¹⁴ Andersson, Ejeremo och Källström (2014) Forskning och utveckling i Göteborgsregionen – omfattning, inriktning och kopplingar till den övriga lokala ekonomin.

Patentansökningar

År 2016 kom 391 patentansökningar in från sökanden i Sydsverige.¹⁶ Med 311 ansökningar var 80 procent av dessa ansökningar från Malmö-Lund-Helsingborg-regionen. I relation till antal sysselsatta har därmed storstadsregionen flest antal patent, följt av Kalmar-regionen med 36 patent per 100 000 sysselsatt.

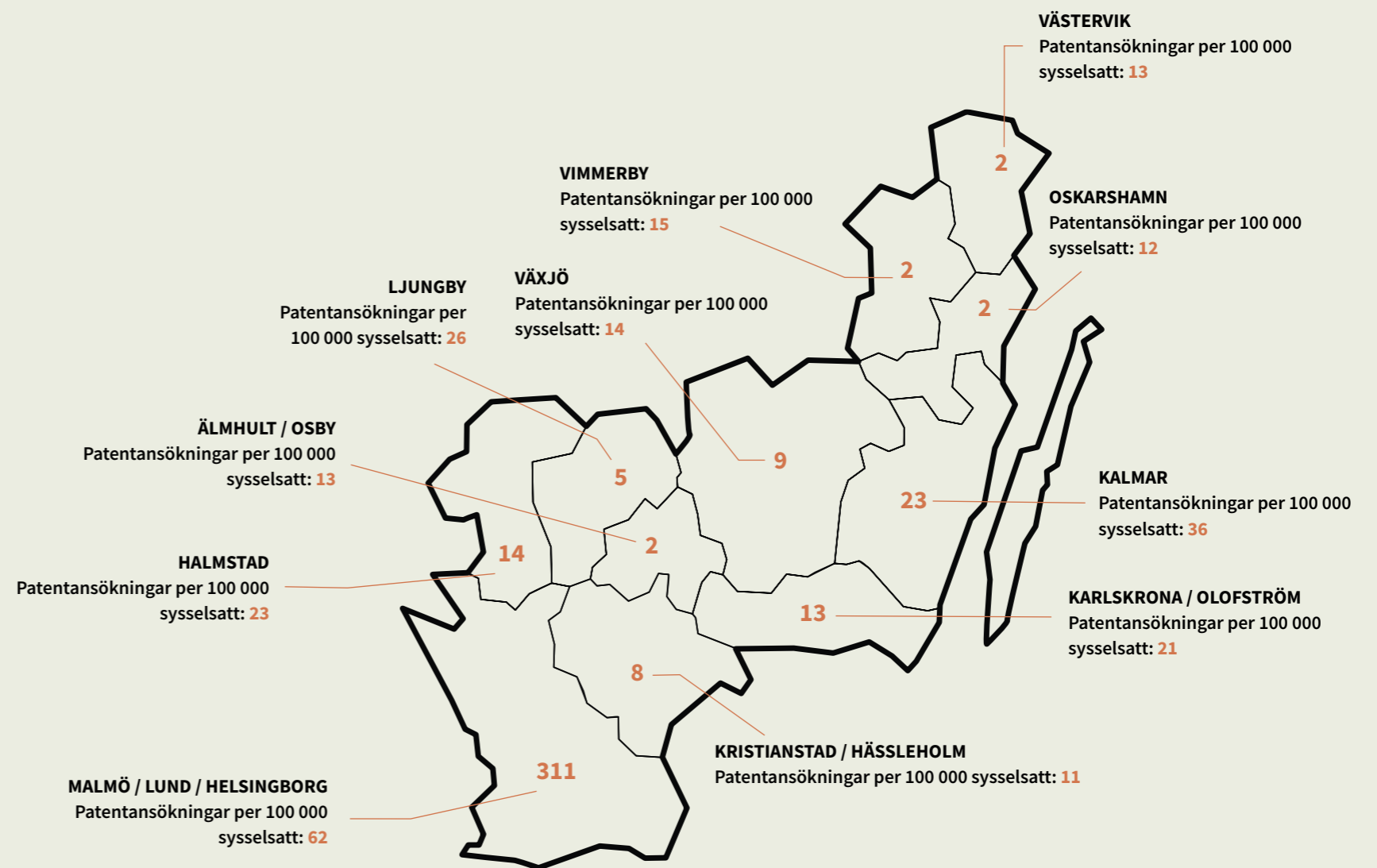
Inom Malmö-Lund-Helsingborg är cirka 200 av patentansökningarna från Malmö-Lund och cirka 100 från Skåne Nordväst. Det innebär att patentansökningar per 100 000 sysselsatt är lika hög i de båda delarna av storstadsregionen.

PATENTANSÖKNINGAR

- 16 procent av alla nationella ansökningar i Sverige kom från Sydsverige.
- Flest patentansökningar per sysselsatt i Malmö-Lund och Skåne Nordväst

// PATENTANSÖKNINGAR ÅR 2016

Källa: Patent- och registreringsverket
Anm.: Siffrorna avser antal patent per region

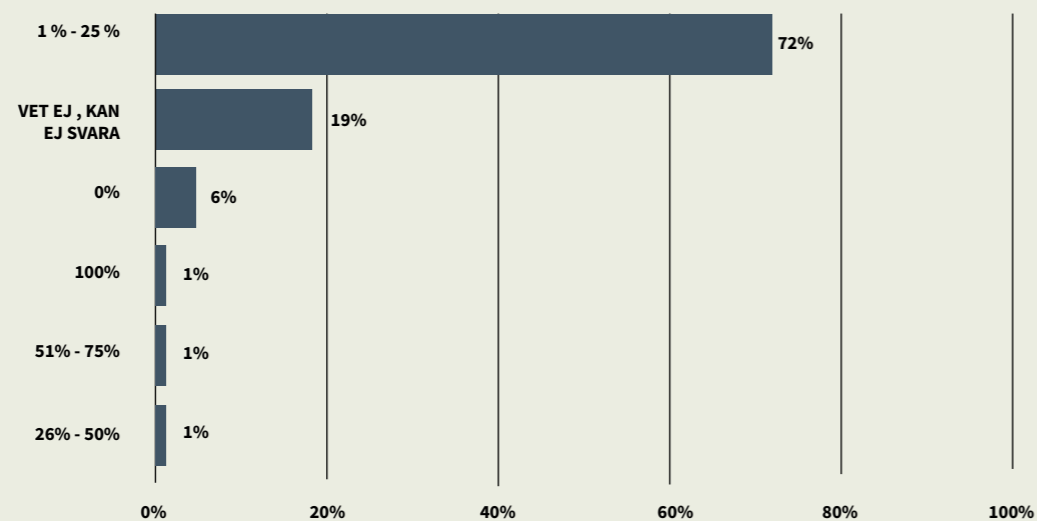
¹⁶/ Baseras på första angivna adress för sökande med svensk adress.

Företagens syn på FoU

Lite drygt hälften av de intervjuade företagen har en egen utvecklingsavdelning. Flertalet av dessa förväntar sig en expansion av denna inom tio år. Många kommer att utöka arbetsstyrkan i olika omfattning, medan vissa menar att avdelningen kan komma att växa kompetensmässigt genom ökade resurser, utan att personalstyrkan behöver expandera. I dagsläget satsar drygt 70 procent av de intervjuade maximalt 25 procent av omsättningen på forskning och utveckling.

// HUR STOR DEL AV ER OMSÄTTNING SATSAR NI PÅ FOU?

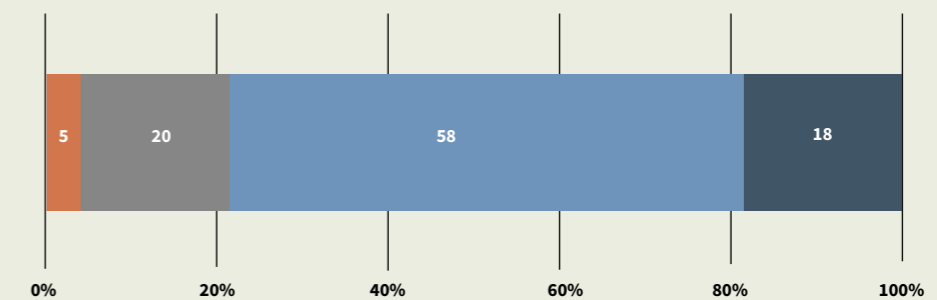
Anm.: Baserat på svar från 81 företag

Drygt 75 procent av de intervjuade företagsledarna menar att förutsättningarna att bedriva forskning och utveckling i Sydsverige är bra eller mycket bra.

// FÖRUTSÄTTNINGAR ATT BEDRIVA FORSKNING OCH UTVECKLING I SYDSVERIGE?

● MYCKET DÅLIGA ● BRA
● DÅLIGA ● MYCKET BRA
● MEDEL

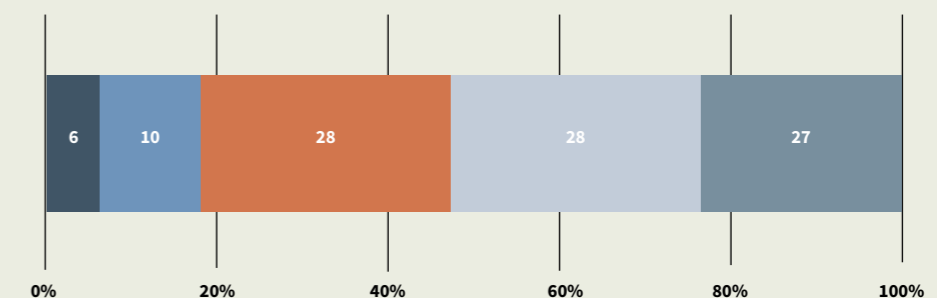

Nedanstående diagram visar hur viktig kopplingen till universitet och forskning är när det gäller innovation och forskning. 55 procent av de intervjuade menar att kopplingen är viktig eller mycket viktig.

// HUR VIKTIG ÄR KOPPLINGEN TILL UNIVERSITET NÄR DET GÄLLER INNOVATION OCH FORSKNING?

Anm.: Baserat på svar från 81 företag

● INTE ALLS VIKTIGT ● VIKTIG
● INTE VIKTIGT ● MYCKET VIKTIG
● MEDEL

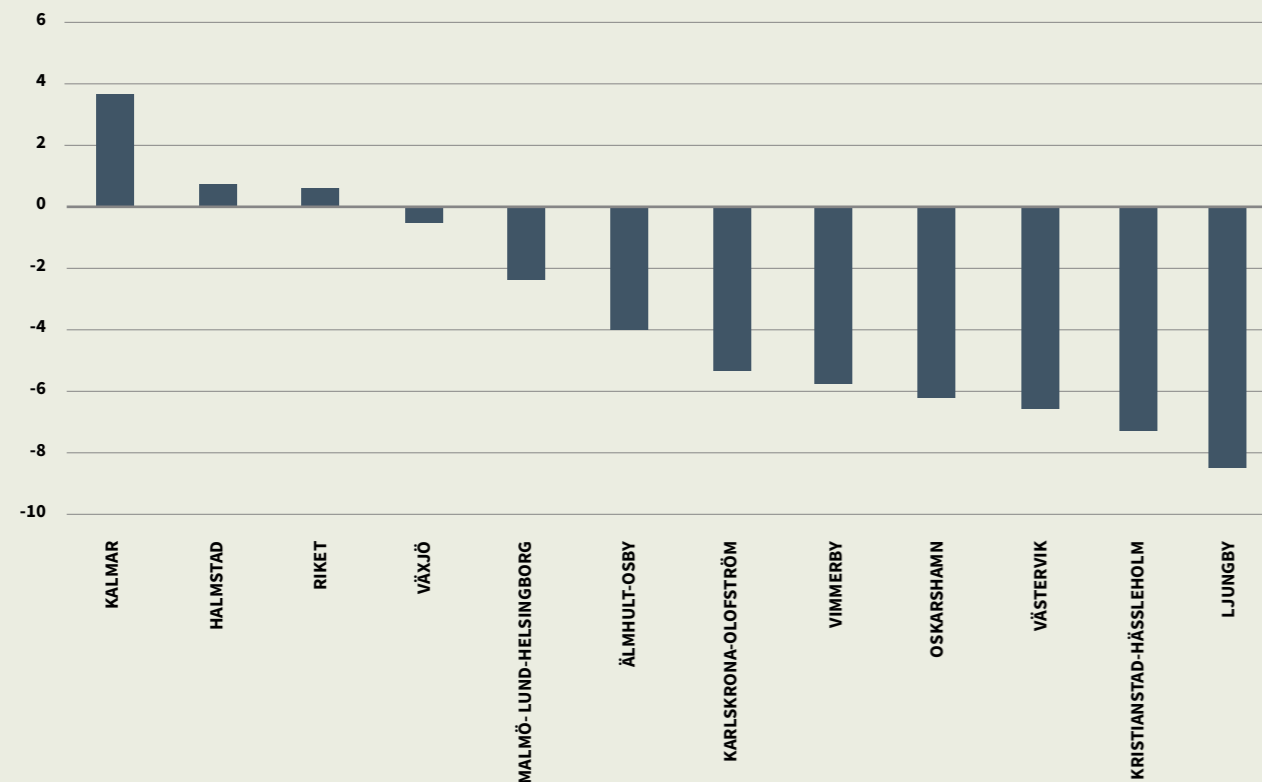
Nystartade företag

2016 startade det 13 347 nya företag i Sydsverige.¹⁵ Detta är något färre än 2015 och 2014 och antalet nystartade företag minskade snabbare i regionen än i Sverige. Under första halvåret 2017 fortsatte nyföretagande att minska i Sydsverige, dock i något långsammare takt än i riket som helhet.

64 procent av dessa startade i Malmö-Lund-Helsingborg-regionen som har högst etableringsfrekvens med 12,8 nya företag per 1 000 invånare.¹⁶ Det innebär att nyföretagandet är särskilt koncentrerat till Malmö-Lund-Helsingborg-regionen. Antal nystartade företag växer dock snabbast i Kalmar och Halmstad. I övriga arbetsmarknadsregioner i Sydsverige minskar antalet nystartade företag.

// FÖRÄNDRING I ANTAL NYSTARTADE FÖRETAG, 2014-16 JÄMFÖRT MED 2011-13

Källa: Tillväxtanalys

¹⁵/ Med nystartade företag menas företag som är helt nybildade eller har återupptagits efter att ha varit vilande i minst två år.

¹⁶/ I åldersgruppen 20-64 år.

Av de senast nystartade företagen under perioden 2016-06-30-2017-07-01 har vi identifierat 5 221 företag i Sydsverige som har registrerat SNI-kod och därmed kan sorteras utifrån näringsstruktur. I tabellen nedan presenteras de tio största verksamhetsområdena. Den största kategorin nystartade bolag är företag med verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik. Denna kategori motsvarar knappt 22 procent av företagen. Inom denna kategori finns totalt 42 bolag med verksamhet inom forskning och utveckling.

// NYSTARTADE FÖRETAG I SYDSVERIGE PER VERKSAMHETSOMRÅDE

Källa: SCB, Soliditet och Bolagsverket

VERKSAMHET	ANTAL	ANDEL
Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	1 122	21,5%
Handel; reparation av motorfordon och motorcyklar	799	15,3%
Byggverksamhet	570	10,9%
Fastighetsverksamhet	434	8,3%
Informations- och kommunikationsverksamhet	384	7,6%
Vård och omsorg; sociala tjänster	305	5,8%
Hotell- och restaurangverksamhet	282	5,4%
Uthyrning, fastighetservice, resetjänster och andra stödtjänster	236	4,5%
Tillverkning	222	4,3%
Finans- och försäkringsverksamhet	168	3,2%
Övriga verksamhetsinriktningar	699	13,4%
Totalt	5 221	-

De tre största kategorierna motsvarar tillsammans knappt 50 procent av de nystartade bolagen i urvalet. En stor andel av de nystartade företagen är tjänsteföretag vilket är naturligt till följd av en lägre inträdesbarriär och initiala mindre investeringar. Likaså är det vanligt att fastighetsbolag vid förvärv av fastigheter startar nya bolag för respektive fastighet, vilket kan medföra att antalet bolag blir relativt stort. Nyföretagande är därför inte alltid ett bra mått på entreprenörskap.

NYSTARTADE FÖRETAG

- Etableringsfrekvensen av nya företag är något mindre i Sydsverige jämfört med riket
- Av sydsvenska arbetsmarknadsregioner växer nyföretagandet snabbast i Kalmar och Halmstad

”Ett gott entreprenörskap kännetecknas av att man vågar, att man delar med sig av erfarenhet och att man har ett jäkla driv.”

MATS LEIFLAND, VD MEDICON VILLAGE

Nya snabbväxande företag

Nya företag är en indikator på en regions entreprenörskap men det visar inte om företagen överlever och växer sig stora. Ett sätt att analysera hur framgångsrika nya företag är att titta på företag som under sina första 10 år har uppnått en omsättning på 10 miljoner kronor och har minst 10 anställda, så kallade 10-10-10-företag.

Antal 10-10-10-företag är 132 stycken i Sydsverige. Det motsvarar 14 procent av Sveriges 971 företag. Det innebär att Sydsverige har 6 snabbväxande nya företag per 100 000 invånare medan motsvarande för Sverige är 10.

10-10-10-företagen i Sydsverige har i genomsnitt 23 anställda och en omsättning på 35 miljoner kronor. Personaluthyrningsföretaget Firmify AB har uppnått flest antal anställda med 198 personer 2016 medan Limhamnshus Industri AB som tillhandahåller stödtjänster till finansiella tjänster år 2016 hade en omsättning på 323 miljoner kronor.

Definition av 10-10-10-företag

- Högst 10 år (grundades tidigast 2007-01-01)
- Omsättning på minst 10 miljoner
- Minst 10 anställda

Antaganden (för att få bort omregistreringar, uppköp m.m.)

- Företag som år 1 har mer än 10 miljoner i omsättning eller minst 10 anställda exkluderas
- Företag som växer med mer än 100 anställda på ett år exkluderas

Företagsuppgifter hämtas från Retriever.

// 10-10-10-FÖRETAG I SYDSVERIGE, TOPP 10 I ANTAL ANSTÄLLDA ÅR 2016

FÖRETAG	STARTÅR	ANSTÄLLDA	OMSÄTTNING	SÄTE	BRANSCH
Firmify AB	2011	198	69 590	Kalmar	Personaluthyrning
Mantena Sverige AB	2007	153	293 737	Helsingborg	Reparation och underhåll av andra transportermedel
Limhamnshus Industri AB	2012	132	322 646	Malmö	Andra stödtjänster till finansiella tjänster
Global Attractions spi AB	2012	95	275 339	Malmö	Tillverkning av sportartiklar
Femtiofemplus AB	2007	82	55 315	Helsingborg	Övriga konsumenttjänster
Bredablick Förvaltning i Sverige AB	2008	79	59 166	Malmö	Fastighetsförvaltning på uppdrag
ALOIS assistans AB	2011	68	30 481	Örkeljunga	Öppna sociala insatser för pers m funktionshinder
BIMobject AB	2011	68	34 008	Malmö	Utgivning av annan programvara
HSB Sydost Fastighetsförvaltning AB	2013	59	49 535	Växjö	Fastighetsrelaterade stödtjänster
Beneli AB	2012	54	104 618	Helsingborg	Tillverkning av andra andra pappers- och pappervaror

// 10-10-10-FÖRETAG I SYDSVERIGE, TOPP 10 I OMSÄTTNING ÅR 2016

FÖRETAG	STARTÅR	ANSTÄLLDA	OMSÄTTNING	SÄTE	BRANSCH
Limhamnshus industri AB	2012	132	322 646	Malmö	Andra stödtjänster till finansiella tjänster
Mantena Sverige AB	2007	153	293 737	Helsingborg	Reparation och underhåll av andra transportermedel
Executive Property Europe AB	2013	40	284 202	Helsingborg	Redovisning och bokföring
Global Attractions spi AB	2012	95	275 339	Malmö	Tillverkning av sportartiklar
Occlutech International AB	2007	19	154 331	Helsingborg	Provisionshandel med annat specialsortiment
Food Trade Sweden AB	2011	16	121 905	Malmö	Provisionshandel med livsmedel
IKC Fonder AB	2007	14	121 481	Malmö	Annan fondförvaltning
Beneli AB	2012	54	104 618	Helsingborg	Tillverkning av andra pappers- och pappervaror
Firmify AB	2011	198	69 590	Kalmar	Personaluthyrning
Trendrum AB	2007	12	65 391	Kristianstad	Provision med möbler

Flertalet har sitt säte i Malmö-Lund-Helsingborg (84 stycken) men i termer av antal företag per 100 000 invånare toppar Västervik med 11 stycken.

NYA SNABBVÄXANDE FÖRETAG

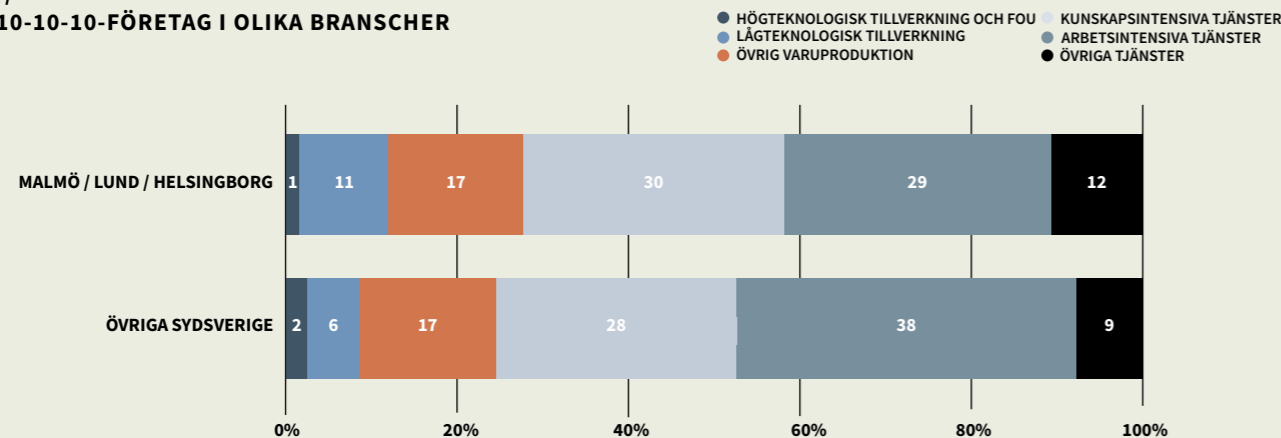
- Sydsverige har färre 10-10-10-företag per invånare jämfört med Sverige som helhet
- Andelen nya snabbväxande företag inom data-programmering i linje med Sverige

Majoriteten av regionens nya snabbväxande företag verkar inom tjänstebanscher. I Malmö-Lund-Helsingborg utgör företag inom kunskapsintensiva och arbetsintensiva tjänstebanscher vardera 30 procent av 10-10-10-företagen. I övriga delar av Sydsverige utgör de arbetsintensiva en ännu större andel med 38 procent.

Sett till enskilda branscher verkar de nya och snabbväxande företagen i Sydsverige framför allt inom specialiserad bygg- och anläggningsverksamhet, restaurang- och catering samt dataprogrammering och datakonsultverksamhet. De elva företag inom dataprogrammering som har växt fram i regionen senaste decenniet finns i Malmö-Lund-Helsingborg, men

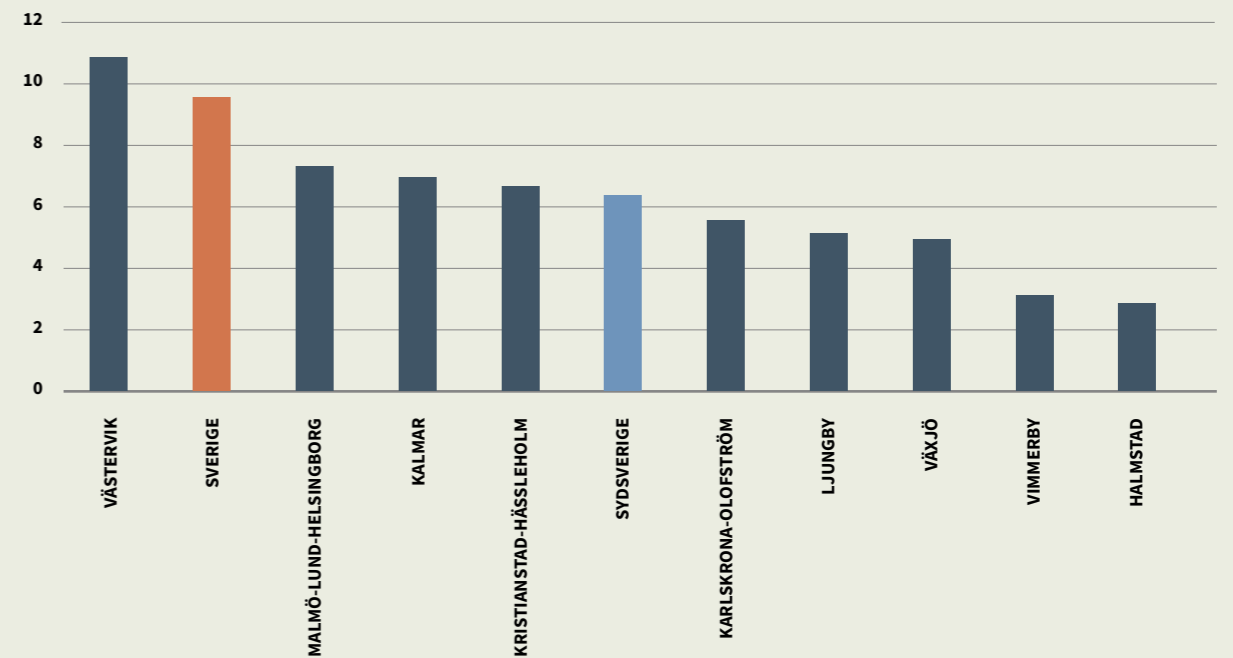
också i Halmstad, Karlshamn och Ronneby. Som andel av totalt antal företag utgör företagen inom dataprogrammering en lika stor andel i Sydsverige som i Sverige som helhet.

// 10-10-10-FÖRETAG I OLIKA BRANSCHER

Anm.: Se Johansson (2017) Produktivitetens nya geografi för detaljer om branschindelning.

// 10-10-10-FÖRETAG PER 100 000 INVÅNARE

// 10-10-10-FÖRETAG I SYDSVERIGE INOM DATAPROGRAMMERING

FÖRETAG	STARÅR	ANTÄLLDA	OMSÄTTNING	SÄTE
Bool Nodic AB	2007	44	37 482	Lund
Edument AB	2010	22	18 553	Helsingborg
NSO Group AB	2010	19	26 096	Malmö
Hemsida24 AB	2009	18	24 405	Halmstad
Consulence AB	2008	15	11 322	Lund
Appcron AB	2009	14	12 528	Karlshamn
Strategic 9 AB	2011	14	21 037	Trelleborg
Web Manuals Sweden AB	2012	12	15 476	Malmö
factor10solutions AB	2007	11	19 860	Ronneby
In Qore Engineering AB	2009	11	16 288	Malmö
i-Mind Consulting in Medicon Valley AB	2012	11	13 371	Lund

Nya innovativa bolag som lockar investeringar

Ett annat sätt att undersöka förekomsten av nya, innovativa bolag i regionen är att studera vilka bolag som drar till sig stora investeringar. Rapidus, som bedriver nyhetsbevakning av det innovativa näringslivet i Skåne, gör årligen en sammanställning av investeringar i skånska onoterade bolag.¹⁷

Sammanställningen visar att fler innovativa bolag fick tillgång till riskkapital 2016 jämfört med åren före.

Av de innovativa bolag som lockat investeringar märks särskilt Neo Technology, Glo och Boozt som sammantaget de tre senaste åren har tagit emot mer än 350 miljoner var i investerat kapital.

// INVESTERINGAR I ONOTERADE INNOVATIONSBOLAG I SKÅNE 2014-2016, MILJONER KR

SAMMANSTÄLLNING	2014	2015	2016
Totalt investerat belopp i skånska bolag	843	1380	1699
Totalt antal bolag som fått riskkapital	30	48	62
Genomsnittlig investering	28,1	28,8	27,4
Antal bolag med investering över 100 mkr	3	4	6

¹⁷/www.rapidus.se/sa-investerades-17-miljarder-i-skans-onoterade-innovationsbolag/

”Föreningen Øresund Fintech är ett aktuellt exempel med syfte att samtala, utveckla, befrukta varandra med idéer och öka innovationskraften inom fintech.”

KENNETH NILSSON, VD RESURS BANK

Motsvarande sammanställningar finns inte för övriga Sydsverige, men exempelvis statistik från Tillväxtanalys visar att den här typen av investeringar framför allt görs i storstadsregioner.¹⁸

// TOPP 10 AV DE BOLAG SOM DRAGIT IN MEST RISKKAPITAL, MILJONER KR

BOLAG	2014	2015	2016	TOTALT/BOLAG
Neo Technology		160	320	480
Glo	245		210	455
Boozt	86	250	37	373
FlatFrog	130	42	102	274
Bone Support		120	104	224
Alligator Bioscience		155		155
Min Doktor			100	100
Occlutech	100			100
Sol Voltaics			100	100
Acconer	3	20	67	90
Airsonett	25	25	39	89
InRiver		83		83

¹⁸/Tillväxtanalys (2016): Riskkapitalstatistik 2015: Venture Capital – Investeringar i svenska portföljbolag

Framtidens behov

Innovation är generellt det område som är svårast att fånga med den här typen av analys. Det finns en oförklarad differens mellan företagets upplevelse av förutsättningarna och grunddata – som bekräftar denna bild – å ena sidan och den faktiska utväxlingen i termer av tillväxtbolag och generell tillväxt.

Det verkar som om Sydsverige har överflöd av kvalitet, men inte riktigt lyckas få volym på innovationerna i antal bolag och tillväxt. Frågan kräver mer undersökning, men här är några tänkbara förklaringar.

Finanskrisen lever kvar. Ser vi till generell utveckling tycks det vara så att Sydsverige drabbades hårdare av finanskrisen än andra svenska regioner. I Skåne med nedläggning av AstraZeneca och neddragningar i Sony Mobile Communications och i Småland/Blekinge som underleverantör till fordonsindustrin. Kanske är vi ännu inte återhämtade. Göteborg som är bäst i Sverige på innovation har trots allt Nordens största industriföretag Volvo som drar med sig regionen i detta hänseende. Sydsverige har färre riktigt stora aktörer och i förhållande till svenska storföretag är regionens näringsliv kanske ofta underleverantörer.

Innovation är mer geografiskt koncentrerad än annan verksamhet. Inom arbetsmarknadsregioner är sannolikt förtätade innovativa miljöer koncentrerade till där det finns universitet och science parks. Om vi bryter ut dessa kanske avkastningen är högre än vad snitten i arbetsmarknadsregionerna antyder. Totala siffror ändras inte, men kanske är det inte arbetsmarknadsregioner som skall vara fördelningsbasen för att bedöma graden av innovation. Avkastningen på kontorslokaler antyder detta. Siffrorna visar på en stark koncentration till mindre delar av Malmö. Med andra ord finns hot-spots som vi behöver studera närmare i kommande analyser.

Kultur. Vi har färre företag i Sydsverige som har befattningen FoU-chef. Titeln i sig säger kanske ganska lite om vad som sker inne på företagen, men att man har pekat ut uppdraget internt säger sannolikt en del om självbilden. Kanske finns anledning att mer anamma den kultur som av många ses som Silicon Valleys stora framgångsfaktor – pass-it-forward, det vill säga en mentalitet om att hjälpa andra med sina egna kunskaper och kontakter och sammanhang.

Statliga insatser. Kvoten mellan högskolor/företagsforskning antyder möjligen lägre utväxling jämfört med Göteborg och Stockholm. Ser man till de absoluta volymerna är Stockholm den plats där Staten satsar klart mest skattepengar. Enbart de statliga myndigheterna i Stockholm utgör tillsammans en egen högskola i volym och av detta finns inget i Sydsverige. Likaså finns potential avseende forskningsinstitut. Tillsammans med inriktningen kan detta vara värt en fortsatt analys. Arbetet med en samlad strategi från svensk sida kring ESS och materialforskning är fortfarande inte framme.

Så långt den analysen, men det finns också stora möjligheter.

De större företagen visar allt mer öppenhet kring innovation och möjlighet att utveckla projekt som ligger vid sidan av kärnverksamheten. I våra djupintervjuer ger exempelvis Saft AB uttryck för detta och det finns goda exempel genom öppen innovation där både Storaknecernen och Inwido medverkar.

ESS och MAX IV men även Malmö universitet kommer såklart att betyda mycket för denna utveckling. Vad gäller ESS och MAX IV är frågan främst om företagen får möjlighet till verkligt tät lokalisering till anläggningarna och hur snittytan med företag i praktiken organiseras. Här finns en möjlighet i att fånga upp potentialen i den internationella närvaron. Idéer kommer att skapas, men det är inte säkert att de utvecklas här om vi inte gör det attraktivt att verka och bo i regionen för internationellt verksamma forskare och företag. Science Village Scandinavia bildades 2009 med målsättningen att främja forskningsanläggningarna och skapa en grogrund för företagsetableringar av forskningsbolag. Bolaget ägs av Lunds kommun, Region Skåne och Lunds universitet. Utöver att utveckla marken mellan forskningsanläggningarna planeras ett Science Center i området. Utvecklingen av bolaget är sannolikt avgörande för resonemanget ovan.

Att bli universitet innebär inte bara mer pengar till forskning. Minst lika viktigt är rätten att själv besluta om examensrättigheter och forskningsinnehåll. Malmö universitet kommer alltså potentiellt bli en mycket flexibel och kraftfull partner för företag och samhällsaktörer.

SYD- SVERIGE I SIFFROR

1 000 FÖRETAG SOM HAR POTENTIAL ATT ATTRAHERA NYA
ÄGARINVESTERINGAR I KRAFT AV FORMELLA FINANSIELLA TAL
11 700 PÅBÖRJADE LÄGENHETER ÅR 2016
PÅBÖRJADE KONTOR TILL ETT VÄRDE AV 4 MILJARDER KRONOR
ÅR 2016

Investeringar

Investeringar är viktiga beslut i näringslivet som föregås av noggranna förberedelser där många faktorer vägs in. Tillsammans med innovationer och entreprenörskap representerar detta graden av förnyelse.

Tre delområden är särskilt intressanta. Det ena är synen på tillgång till kapital i näringslivet som helhet. Det andra är bostadsmarknad och fastigheter. Det senare menar många ytterst speglar strukturutvecklingen i ett samhälle. Det tredje är satsningarna på FoU som vi gått igenom i förra avsnittet.

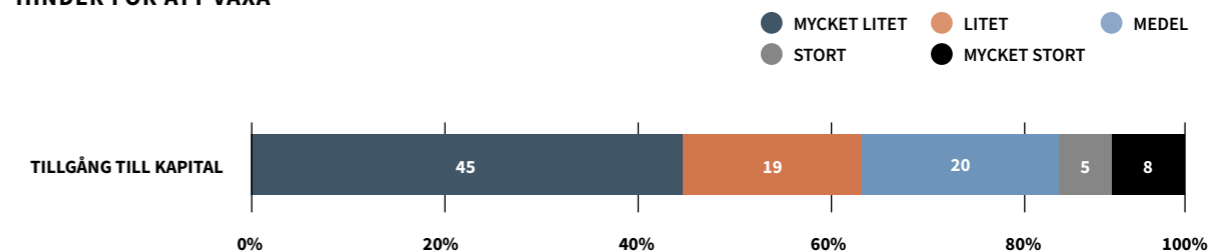
SLUT- SATSER

- Företagen bedömer tillgången till kapital som god.
- Riskkapital (buy-out) söker sig till nya storlekssegment och branscher, flera fonder har rest nytt kapital som kommer leda till företagsuppköp.
- Investeringar kopplade till digitalisering är påtagliga, med både uppköp av innovationsbolag såväl som industriella satsningar i automation.
- Få företag uppger att de ännu inte börjat arbeta alls med digitalisering, men sammantaget är uppgifterna motstridiga när det gäller hur långt företagen har kommit.
- Rekordstort byggande i bostäder och kontor.
- I Växjö planeras det enskilt största bostadsprojektet 2018.
- Men tillgång till bostäder ses som ett tillväxthinder för vart fjärde företag.

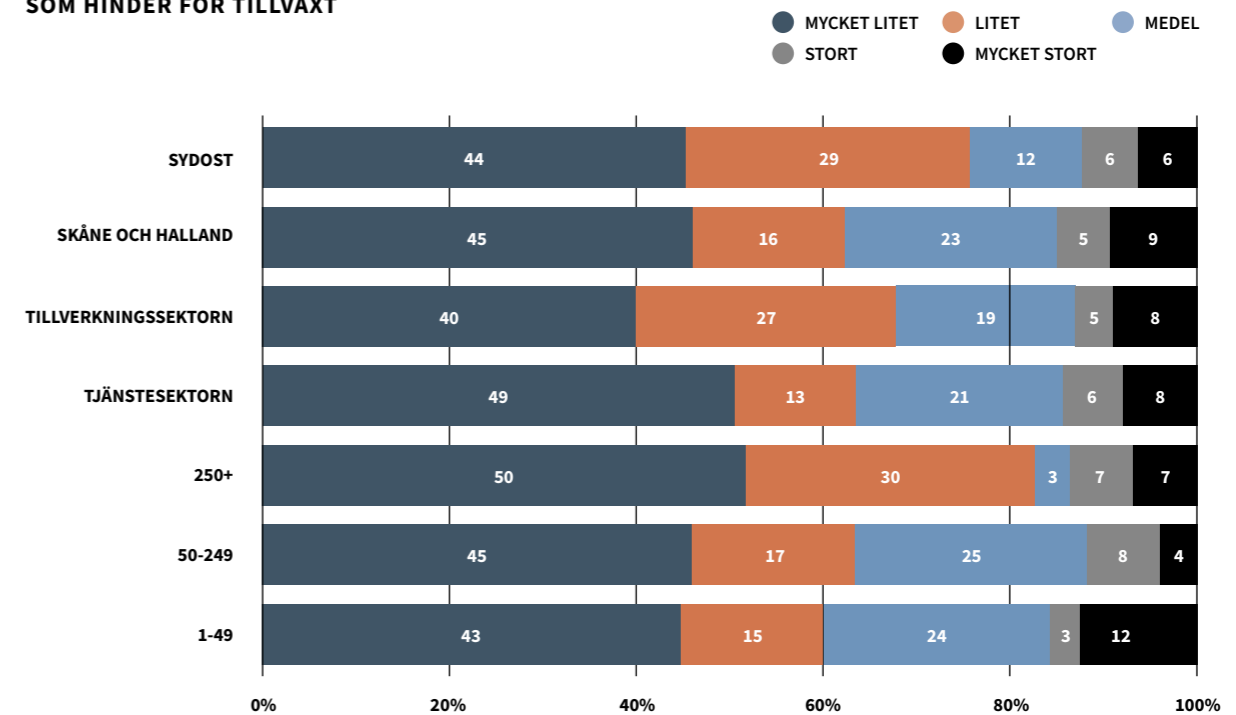
Företagens syn på kapitaltillgång

De intervjuade företagsledarna upplever inte tillgången till kapital som ett hinder för att växa. 64 procent uppger att detta inte utgör något hinder. Bland de som upplever tillgång till kapital som ett stort hinder återfinns framför allt de små företagen. Av företag med 1-49 anställda uppger 12 procent att tillgång till kapital upplevs som ett mycket stort hinder.

// HINDER FÖR ATT VÄXA

// TILLGÅNG TILL KAPITAL SOM HINDER FÖR TILLVÄXT

Riskkapital

Riskkapital är ett samlingsnamn för allt tillskottskapital till ett bolag som inte innefattar lån. Riskkapitalbolagen (Private Equity-sektorn) erhåller kapitalet från bland annat privata investerare, majoriteten av det kommer från utländska institutioner såsom pensionsfonder och universitetsstiftelser. Riskkapitalbolagen, som förvaltar detta kapital, ansvarar också för en betydande del av den svenska kapitalimporten.

Riskkapitalbolagen kan delas in i venture capital-aktörer respektive buyout-aktörer. Venture capital-aktörerna investerar i minoritetspositioner i bolag med låg omsättning och få anställda men som har en stor tillväxtpotential, vilket vår analys fångar i avsnittet om innovation. Buyout-aktörerna investerar i mogna bolag med stabila kassaflöden. Venture capital-aktörerna förvärvar minoritetsandelar medan buyout-aktörerna förvärvar samtliga aktier alternativt majoritetsandelar. Cirka 90% av det totala transaktionsvärdet på den svenska riskkapitalmarknaden härleds till buyout-investeringar medan återstående 10% av investeringsvärdet härleds till venture capital-investeringar. Private Equity-sektorn har över 800 portföljbolag över hela landet i många olika branscher. Portföljbolagen har cirka 190 000 anställda i Sverige, vilket motsvarar 4 % av Sveriges anställda.

God tillgång på riskkapital – nya storlekssegment och branscher

Med låga räntenivåer söker sig kapitalet utanför traditionella placeringar. Detta gynnar riskkapitalbolag som upplever en period med stora kapitalanskaffningar, vilket kommer belysas nedan utifrån ett buy out-perspektiv.

Generellt besitter riskkapitalbolagen en mycket stark kapitalmarknad och inflödet av kapital till presterande riskkapitalbolag är fortsatt starkt. Riskkapitalbolaget EQT AB, som ägs av Investor, kommer snart att lansera sin största buyout-fond hittills, EQT VIII. Fondens storlek väntas vara åtminstone runt 70 miljarder kronor. Detta tolkas som en konsekvens av att alternativa högavkastande investeringar är svåra att finna. Riskkapitalbolag som historiskt endast investerat i större bolag har succesivt börjat leta investeringar i små och medelstora bolag samt inom, för riskkapitalbolag tämligen, nya branscher.

Den sydsvenska riskkapitalmarknaden

Vid ett nedslag i Sydsverige finns ett antal riskkapitalbolag inom buyout-investeringar som agerar både på den regionala och på den nationella marknaden. Unikt för det Malmöbaserade bolaget Small Cap Partners II AB (SCP) är att de strikt har den geografiska placeringen Malmö med omnejd som ett av sina förvärvskriterier.

Generellt sett kan konstateras att flödet av kapital är starkt och SCP, LMK Industri, Grenspecialisten, Solix Group samt Delcea Invest aktivt söker intressanta förvärvsobjekt. Sequent AB är ytterligare ett riskkapitalbolag med geografisk anknytning, som har välfylld kassa efter att de 2016 sålde hela sin portfölj till Verdane Capital.

Polaris Equity är ett Köpenhamnsbaserat riskkapitalbolag med en stark koppling till Sydsverige, 2005 gjorde de sin första sydsvenska investering i Addpro AB. Därefter har investeringar som Skånska Byggvaror AB samt Emotron AB följt. Dessa investeringar har senare avyttrats. Polaris fokuserar på små och medelstora bolag i Sverige och Danmark. Det råder konkurrens för de enskilda investeringsobjekten och Polaris har stärkt sin position med vad de kallar Polaris Excellence Model - Polaris ökar värdet på portföljbolag med ambition, erfarenhet av

yrkesverksamhet samt samarbete baserat på förtroende. Polaris arbetar idag med sin fjärde fond som bär ett kapital om 4 miljarder kronor och skall rymma 12-14 portföljbolag.

"Polaris har inte blivit mer riskbenägna idag jämfört med ett antal år tillbaka, utan strategin är att ge investerarna en förväntad avkastning på investerat kapital".

PETER ANKERST, PARTNER POLARIS

I juli 2017 investerade riskkapitalbolagsägda Stål & Hyr Group AB i Dennis Maskinuthyrning AB i Landskrona. Bakom Stål & Hyr Group AB står det Stockholmsbaserade riskkapitalbolaget Accent Equity Partners AB som majoritetsägare. Genom förvärvet säkrade Accent Equity ytterligare marknadsandelar i en bransch med generellt god lönsamhet. Denna investering stärker tesen att kapitalet söker sig till mindre bolag i branscher

där riskkapital inte tidigare varit aktiva. Ytterligare ett bolag med Accent Equity som ägare, det marknadsledande bolaget inom natursten S:t Eriks AB, förvärvade nyligen Nordskiffer AB i Höganäs. Även detta förvärv visar på riskkapitalets vilja och önskan att söka nya branschinvesteringar och tilläggsförvärv.

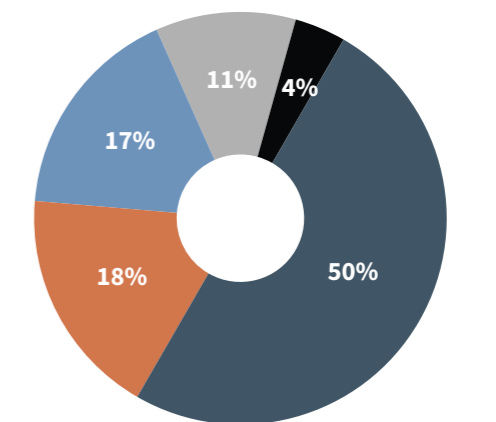
Under 2017 gjordes ytterligare ett förvärv i Sydsverige då Stockholmsbaserade IDUN Handel och Industri AB genom sitt nystartade bolag IDUN Agro förvärvade Lennart Månsson International AB i Helsingborg. Lennart Månsson International är specialiserade på analys och tillverkning av gödsel- och växtskyddsmedel. Stål & Rörmontage i Sölvesborg AB förvärvades i oktober 2017 av Stockholmsbaserade Storskogen Industrier AB, bolaget har en diversifierad bolagsportfölj innehållandes 19 fristående bolag. Bland Storskogens ägare finns ett antal kapitalstarka privatpersoner.

Majoriteten av Private Equity-sektorn återfinns i storstadsregionerna, i primärt Stockholm. Dock sprider sig riskkapitalet, den geografiska placeringen är inte en avgörande faktor, snarare handlar det om attraktionskraften hos bolaget. En viss branschsegmentering kan

noteras. I områden där entreprenad- och industribolag är starka sker förvärven vanligen av industrikonglomerat alternativt branschaktörer då riskkapitalbolagen historiskt prioriterat andra branscher.

Vid ett snabbt nedslag i Sydsverige finns det ca 1 000 små- och medelstora bolag med en snitt-EBITDA över 3 år på mellan 5 och 50 miljoner kronor, med en snittmarginal över 5%. Inte alla av dessa är till salu och inte alla av dessa passar in i en större struktur så det råder definitivt en konkurrenssituation bland investerare. Nedan åskådliggörs den geografiska spridningen av dessa entreprenörsdrivna och således ägarledda bolag.

// GEOGRAFISK SPRIDNING

SKÅNE
KALMAR
HALLAND
KRONOBERG
BLEKINGE

Investeringar kopplade till digitalisering

År 2007 lanserade Apple iPhone. Kring telefonen växte ett ekosystem som stöd för användaren fram - AppStore och iTunes. Åren därefter fullkomligt exploderade användandet av sociala medier som Facebook, Instagram, Twitter med hjälp av smarta mobiler. Google har erövrat positionen som världens sökmotor och Amazon som världens butik online. Teknologin har gett oss nya konsumentbeteenden, affärsmodeller och bolag. Början av nästa industriella revolution är här och den påverkar både individ, företag och samhället.

Det är intressant att få en uppfattning om hur de intervjuade själva ser på hur långt man kommit med digitaliseringsprocessen inom företaget. Givetvis innebär svaren en ganska godtycklig bedömning men ger ändå en tydlig bild av hur man själv ser på hur långt man kommit i processen.

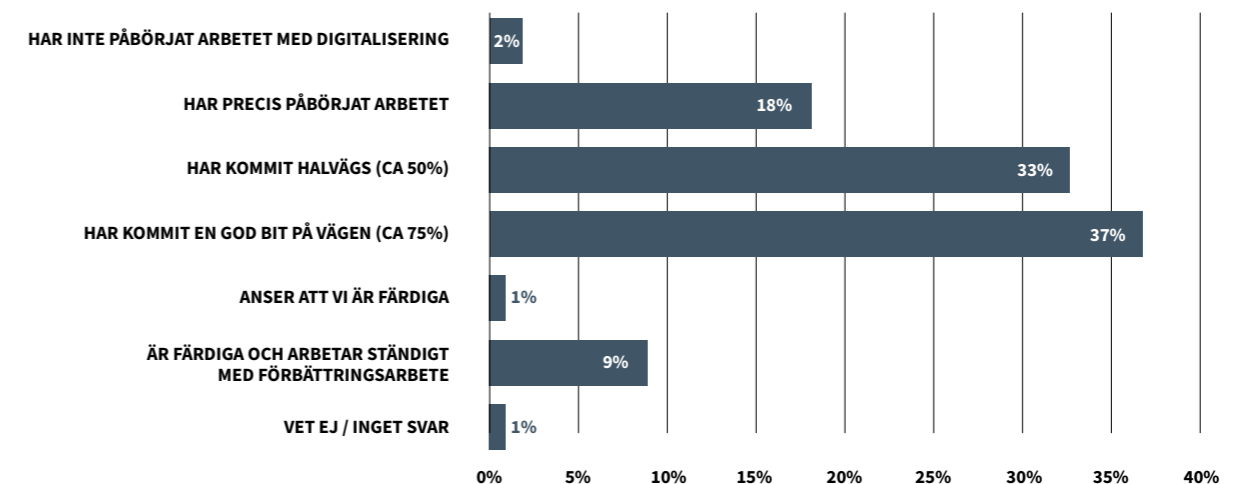
Först och främst kan man notera att det endast är en marginell andel av de intervjuade som säger sig inte ha påbörjat arbetet med digitalisering ännu. Övervägande delen av de svarande anser att man kommit en god bit på väg med digitaliseringen och att omkring 75 procent av arbetet är gjort. Knappt hälften har kommit halvvägs in i arbetet. Det går inte att se några tydliga skillnader i hur långt man kommit i arbetet vare sig om man jämför företagsstorlek eller bransch.

”Tidigare ägde kunden produkten nu hyr eller lånas den av oss”

DANIEL DE SOUSA, VD VISMA SPCS AB

//
VAR BEFINNER NI ER I
DIGITALISERINGSPROCESSEN?

”Vi pratar alldeles för lite om konsekvenserna med digitalisering. Många stoppar huvudet i sanden och vill inte se. Omställningen kommer att bli omfattande. Den globala konkurrensen kommer att bli lokal. Det gäller kunder men framförallt om talangerna. Vi ser kriget om talangerna som lika hotfullt som kriget om kunderna framöver. Men det kan också vara en möjlighet om man vänder på det.”

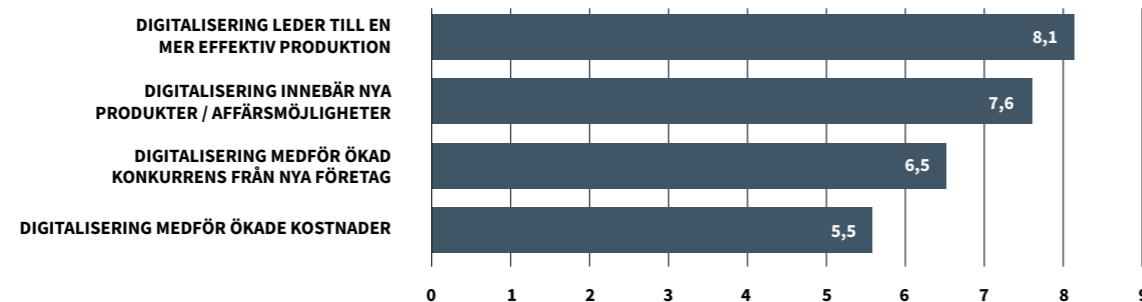
DANIEL DE SOUSA, VD VISMA SPCS AB

De intervjuade har, på en tiogradig skala, fått värdera ett antal påstående när det gäller digitaliseringens effekter på det egna företaget. De främsta positiva effekterna med digitalisering är att denna leder till en mer effektiv produktion samt att den kan innebära nya produkter och affärsmöjligheter. En jämförelse av svaren uppdelat på företagsstorlek, visar att ju större företaget är desto mer kan digitalisering inverka positivt på produktionen. Både tjänsteföretag och tillverkande företag har gett ett högt värde på denna faktor. Påståendet att digitaliseringen kan innebära en ökad konkurrens från nya företag får ett relativt högt värde (6,5 på en tiogradig skala). Detta måste tolkas som att många upplever att digitaliseringen kan ändra spelplanen på marknaden och leda till att nya typer av tjänster och företag växer fram och förändrar förutsättningar och konkurrens. Här är det intressant att notera att ju större företagen är desto större upplevs hotet från nya konkurrenter. Tjänsteföretagen ser detta som ett större hot jämfört med tillverkande företag. De intervjuade identifierade sig däremot mindre med påståendet att digitaliseringen medför ökade kostnader.

”Digitaliseringen ger oss möjligheter-na till bättre beslutsstöd”

JESPER GÖRANSSON, VD PEAB AB

// HUR VÄL STÄMMER FÖLJANDE PÅSTÅEN-DEN FÖR ERT FÖRETAG?

Anm.: Avser medelvärde utifrån en tiogradig skala

”Digitalisering är ett slags överbegrepp. Jag tänker att man bör hålla det praktiskt så det inte blir för stort. Vi arbetar med det på ett väldigt jordnära sätt.”

MARI KADOWAKI, VD SAFT AB

För riskkapitalbolagen hägrar också digitaliseringstrenden, som ger IT-sektorns tjänsteleverantörer kunder inom helt nya branscher. I näringslivet i södra Sverige kan vi se tydliga tecken på investeringar och uppköp inom dessa områden.

Några exempel;

- Ikeas samarbete med Apple
- Ericssons tech-inkubator Ericson Garage
- Apples uppköp av teknologibolagen AlgoTrim och Polar Rose
- Boschs etablering av en forskningsenhet inom Internet of things
- Canons uppköp upp Axis
- H&Ms investering i PinMeTo
- Volvo Cars forskningsenhet för självkörande fordon

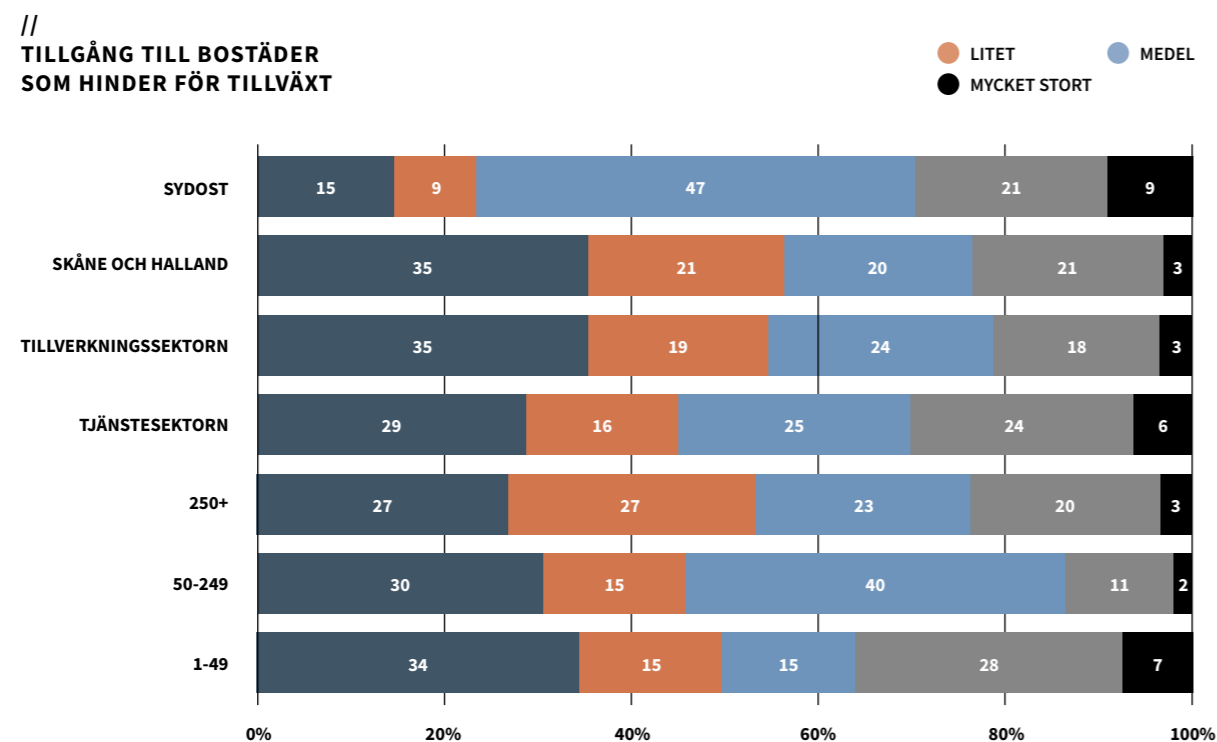
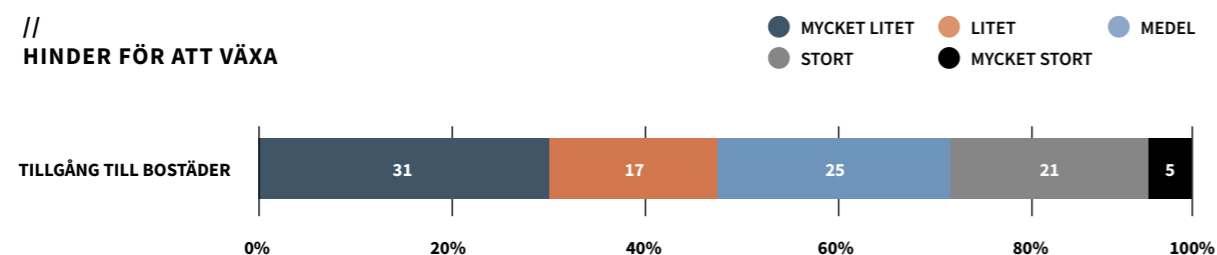
Det är tydligt att företagen utsätts för ett globalt konkurrenstryck. Aktörer som Apple, Amazon, Google, Facebook och Microsoft dominerar stort och vi kommer sannolikt att se fler uppköp framöver. Inte bara av start-ups, utan även av stora etablerade företag.

Väldigt få företag uppger att de ännu inte börjat arbeta alls med digitalisering. Men sammantaget är uppgifterna lite motstridiga när det gäller hur långt företagen har hunnit. Strategierna skiljer sig ganska markant mellan olika företag. E-handel är i sig inget nytt, men Ikea har exempelvis valt att avvakta och inleder just nu sin stora satsning. Andra har aldrig existerat som företag i en värld som inte är digital. Det finns anledning att återkomma till detta i senare analyser.

Bygginvesteringar

Investeringar i bostäder och kontor är viktiga för att säkra tillgång till kompetens och möjlighet att expandera.

Vart fjärde företag i intervjuundersökningen ser tillgången till bostäder som ett stort eller mycket stort hinder för att växa. Det är framför allt i mindre tjänsteföretag som detta upplevs som ett hinder. Vart tredje företag med 1-49 anställda uppger tillgång till bostäder som hinder för tillväxt.

Bostadsbyggande

Under 2016 påbörjades 11 740 lägenheter i Sydsverige, varav 9 227 i flerbostadshus och 2 514 i småhus.¹⁹ Inom regionen påbörjades det flest bostäder i Malmö-Lund-Helsingborg och denna region stod för nära 70 procent av bostadsbyggandet förra året. Under första halvåret i år har denna andel minskat något till dryga 60 procent, främst på grund av att bostadsbyggandet i de övriga FA-regionerna har inlett 2017 starkt. Det kan jämföras med att 56 procent av befolkningen bor i Malmö-Lund-Helsingborg.

Totalt i Sydsverige har det påbörjats 8 136 lägenheter, varav 6 400 i flerbostadshus och 1 736 i småhus, under årets första sex månader.²⁰ I riket uppgick motsvarande siffra till 37 600 lägenheter, vilket innebär att Sydsverige stod för ca 22 procent av det totala bostadsbyggandet. Totalt har det påbörjats 4,0 lägenheter per 1 000 invånare i Sydsverige under första halvåret 2017, vilket kan jämföras med 3,8 i riket. Starkast utveckling i regionen mätt i årstakt redovisar Kristianstad-Hässleholm och

Karlskrona-Olofström, då bostadsbyggandet i dessa regioner redan efter två kvartal överstiger fjolårets helårsvolym. Flera FA-regioner visar stark utveckling under inledningen av året och totalt väntas det påbörjade bostadsbyggandet öka med ca 15 procent i Sydsverige i år. Ökningen bedöms beröra merparten av regionerna i Sydsverige, med undantag för Halmstad och Kalmar. 2018 väntas bostadsbyggandet bromsa in något i Sydsverige och prognosen landar kring en ökning med 3 procent.²¹

Konjunktursprognos	Symbol	Förklaring
Väsentlig tillväxt	↑	Ökning med mer än 10%
Tillväxt	↗	Ökning med 3-10 %
Stabilt	→	Oförändrat ± 2%
Nedgång	↘	Minskning med 3-10%
Väsentlig nedgång	↓	Minskning med mer än 10%

// PÅBÖRJADE BOSTÄDER 2016, KV 1-2 2017, PROGNOS 2017-2018, ANTAL LÄGENHETER

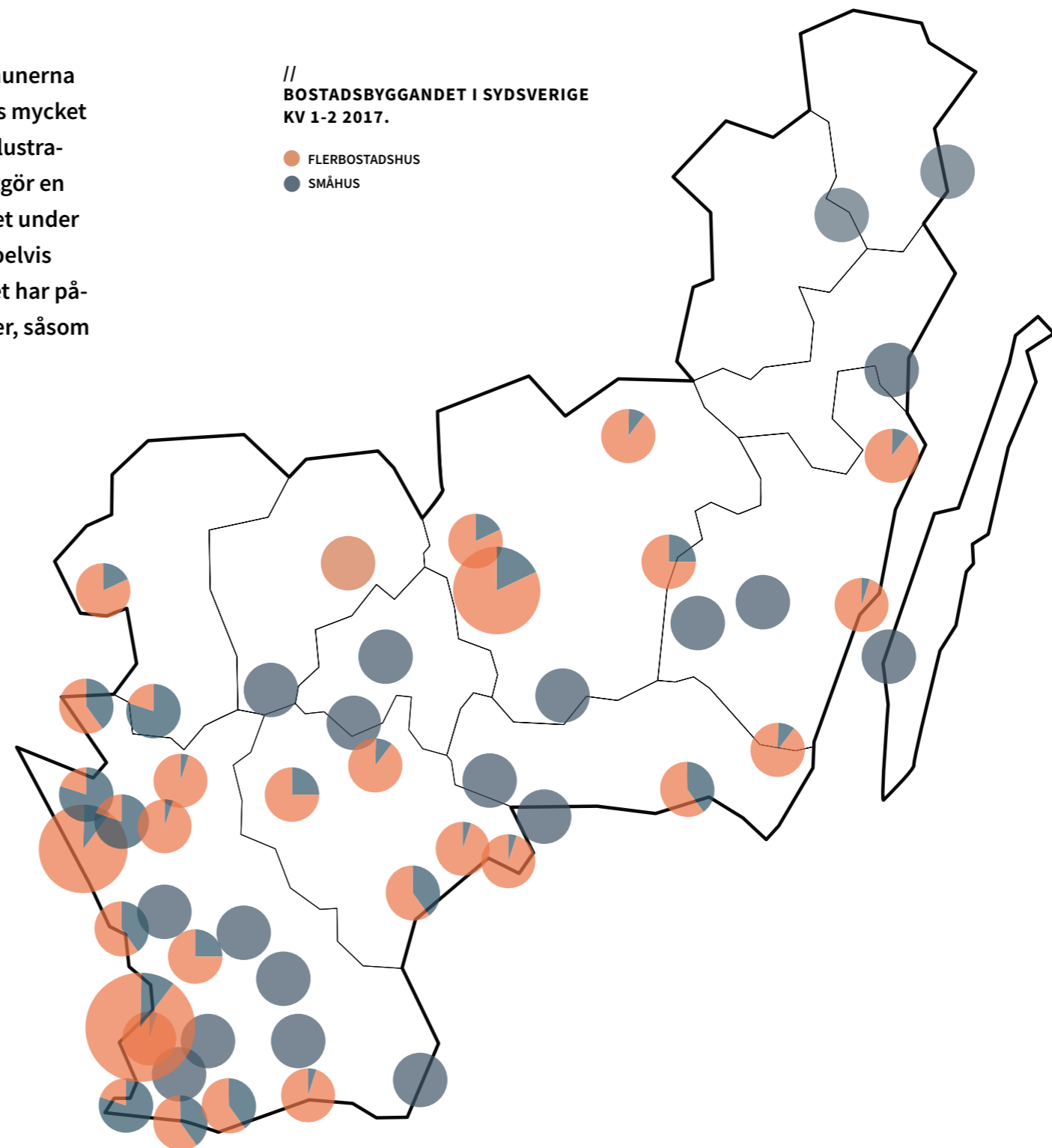
Bostäder	2016	Kv 1-2 2017	P2017	P2018
Halmstad	542	242	↘	→
Kalmar	670	580	↓	→
Karlskrona-Olofström	268	276	↑	↓
Kristianstad-Hässleholm	573	747	↑	↓
Ljungby	68	63	↑	↘
Malmö-Lund-Helsingborg	7 884	5 061	↑	↗
varav Malmö-Lund	5 059	3 572	↑	↗
Skåne Nordväst	2 616	1 247	→	↗
Österlen	209	242	↑	↘
Oskarshamn	79	7	↗	→
Vimmerby	0	3	↑	→
Västervik	109	20	↑	→
Växjö	1 364	1 094	↑	↓
Älmhult-Osby	183	43	↑	↓
Totalt	11 740	8 136	↑	

¹⁹/SCB

²⁰/Ibid.

²¹/Industrifakta

Bostadsbyggandet fördelat på de sydsvenska kommunerna illustreras i kartan intill. Att det byggs förhållandevis mycket bostäder i Malmö / Lund / Helsingborg blir tydligt. Illustrationen visar också att lägenheter i flerbostadshus utgör en övervägande del av det påbörjade bostadsbyggandet under första halvåret 2017 i de större kommunerna, exempelvis Malmö, Helsingborg, Halmstad och Växjö, medan det har påbörjats lägenheter i småhus i flera mindre kommuner, såsom Simrishamn, Höör, Karlshamn och Oskarshamn.

”Vi befinner oss idag i en bransch, bostadsbranschen, som halkat efter i digitaliseringen. Här finns en stor utmaning och en stor förbättringspotential – både för oss som beställare av IT-lösningar, men också på leverantörssidan som aktivt måste hjälpa till att flytta fram våra positioner.”

JONAS HANSSON, VD HELSINGBORGSHEM

Planerade flerbostadsprojekt

Trots att bostadsbyggandet redovisade kraftigt ökade volymer 2016, med fortsatt hög aktivitet under inledningen av 2017, finns det flera stora planerade flerbostadsprojekt i Sydsverige med byggstart 2017–2018. Störst, utifrån planerat antal lägenheter, väntas ett projekt i Växjö bli. Där planeras det för 900 lägenheter i Araby med byggstart 2018. I Malmö planeras det byggas 800 lägenheter vid Limhamns läge med start i höst. Det tredje största projektet i regionen är planerat i Helsingborg i Oceanhamnen, där det bedöms påbörjas 760 lägenheter.

Nedan följer större flerbostadshusprojekt som har planerad byggstart 2017-2018²²

KOMMUN	FA-REGION	PROJEKT	ANTAL LÄGENHETER	PLANERAD BYGGSTART
Växjö	Växjö	Araby-Norr	900	2018
Malmö	Malmö/Lund/Helsingborg	Limhamns läge	800	2017
Helsingborg	Malmö/Lund/Helsingborg	Oceanhamnen	760	2017-2018
Ängelholm	Malmö/Lund/Helsingborg	Fridhem	700	2018
Landskrona	Malmö/Lund/Helsingborg	Karlslundsområdet	650	sommar 2018
Ystad	Malmö/Lund/Helsingborg	Kv Urmakaren	550	höst 2018
Lund	Malmö/Lund/Helsingborg	Vipemöllan et 2	500	2018
Malmö	Malmö/Lund/Helsingborg	Kirseberg	500	vinter 2018
Kalmar	Kalmar	Kv Flodhästen	500	2018
Växjö	Växjö	Telestadshöjden	500	höst 2018
Karlskrona	Karlskrona/Olofström	World Trade Center	440	2018-2019
Älmhult	Älmhult/Osby	Västra Bökhult	400	höst 2017
Hässleholm	Kristianstad/Hässleholm	T4-området	400	2017
Landskrona	Malmö/Lund/Helsingborg	Norra Borstahuset et 2	400	2018
Kristianstad	Kristianstad/Hässleholm	Östermalms park	400	höst 2018
Kalmar	Kalmar	Karlssons äng	400	vår 2018
Halmstad	Halmstad	Albinsro	390	höst 2018
Halmstad	Halmstad	Gamla folkparken	375	2018
Helsingborg	Malmö/Lund/Helsingborg	Närlunda	300	höst 2018
Ängelholm	Malmö/Lund/Helsingborg	Saftstationen	273	höst 2017
Halmstad	Halmstad	Lundgren trädgårdar	255	höst 2017
Helsingborg	Malmö/Lund/Helsingborg	Fredriksdal	250	vår 2018
Växjö	Växjö	Örnen 28	238	höst 2018
Lund	Malmö/Lund/Helsingborg	Medicon Village	200	höst 2017
Karlskrona	Karlskrona/Olofström	Kihlströmskaj	50	vår 2018

²²/ Byggfakta AB

Kontorsbyggande

När det gäller kontorsbyggandet påbörjades det projekt i Sydsverige under fjolåret för nära 4 miljarder kronor.²³ Huvuddelen var belägna i Malmö-Lund-Helsingborg som stod för 80 procent. Framför allt var kontorsbyggandet koncentrerat till Malmö-Lund där det byggdes till ett värde av 3 miljarder kronor.

Efter första halvåret i år har dock Malmö-Lund-Helsingborgs andel minskat till ca 63 procent. Totalt i Sydsvenska har det påbörjats kontorsprojekt till ett värde av knappt 2,4 miljarder kronor under årets första sex månader. Det innebär att det har i år har investerats 1 150 kr per invånare i påbörjade kontorsprojekt, vilket ligger i linje med motsvarande siffra för riket. Flera regioner, Kalmar, Karlskrona, Ljungby och Växjö,

redovisar halvårsvolymen som redan överstiger fjolårets helårsvolym. Efter 2016 års höga volym i Sydsverige pekar prognosen för regionen på en minskning med ca 10 procent i år, följt av ytterligare 5 procent 2018. Det är främst en väntad rekyl i den dominerade regionen Malmö-Lund-Helsingborg som påverkar prognosen för 2017.

//
**PÅBÖRJADE NY-,
TILL- OCH OMBYGG-
NADSINVESTERINGAR
I KONTOR 2016, KV
1-2 2017, PROGNOSEN
2017-2018
MILJONER KRONOR**

KONTOR	2016	KV1-2- 2017	P2017	P2018
Halmstad	98	53	↗	→
Kalmar	39	127	↑	↓
Karlskrona-Olofström	16	301	↑	↓
Kristianstad-Hässleholm	283	22	↓	→
Ljungby	6	201	↑	↓
Malmö-Lund-Helsingborg	3 299	1 499	↘	→
varav				
Malmö-Lund	3 046	1 396	↘	→
Skåne Nordväst	220	63	↘	→
Österlen	33	40	↑	→
Oskarshamn	18	2	↓	→
Vimmerby	0	0	→	→
Västervik	13	7	↗	→
Växjö	109	148	↑	↓
Älmhult-Osby	47	16	↓	→
Totalt	3 927	2 375	↘	↘

²³/Bygghälsa AB

”Satsa på kontorskluster typ Ideon, Hyllie och Knutpunkten i Helsingborg. Då kan fler aktörer investera i transportsystemen.”

ANDERS JARL, VD WILHBORGS

//
**PLANERADE STÖRRE KONTORSPROJEKT MED
BYGGSTART 2017-2019²⁴**

KOMMUN	FA-REGION	PROJEKT	VÄRDE, MKR	PLANERAD BYGGSTART
Karlskrona	Karlskrona/Olofström	World Trade Center	2 000	2018-2019
Växjö	Växjö	Växjö Stationsområde	325	höst 2017
Karlshamn	Karlskrona/Olofström	Östra Piren, etapp 5	300	sommar 2018
Malmö	Malmö/Lund/Helsingborg	Priorn 5	300	aug-17
Malmö	Malmö/Lund/Helsingborg	Foajén, Södra Nyhamnen	225	vinter 2017
Kävlinge	Malmö/Lund/Helsingborg	Östra centrum	200	2018-2019

En rad större projekt bedöms starta i regionen framöver. I Karlskrona planeras ett projekt, World Trade Center, till ett uppskattat värde kring 2 miljarder med start 2018-2019. Projektvärdet kan jämföras med att det i Karlskrona påbörjades kontorsprojekt för totalt 16 miljoner kronor under hela 2016. Under hösten 2017 väntas det byggas kontor i Växjö Stationsområde för en uppskattad kostnad av 325 miljoner kronor.

I Karlshamn väntas etapp 5 av projektet Östra Piren påbörjas under sommaren 2018, vilket värderas till ca 300 miljoner kronor. Utöver projekten i tabellen är det värt att notera utvecklingen i Oceanhamnen i Helsingborg. Tre projekt, med byggherrarna Wihlborgs, Midroc och Norrporten, är planerade om totalt 32 000 kvadratmeter kontorslokaler med bedömd byggstart våren 2018.

²⁴/Bygghälsa AB

Fastighetsmarknaden: avkastning och exempel på försäljningar

På bostadsfastighetsmarknaden i Sydsverige är det en tydlig trend att institutionerna är de mest aktiva investerarna för stunden. Hittills under 2017 står institutionerna således för över 40 procent av den totala transaktionsmarknaden för bostäder. En trendspaning är att pensionskapitalet mer och mer allokeras till bostadsfastigheter. Bostadsfastigheter bedöms som en trygg och långsiktig investering och det är med största sannolikhet det som attraherar. Ett tydligt exempel av detta ges i Helsingborg. De två stora aktörerna Wilhem och Rikshem har utökat sitt bestånd och är tillsammans med kommunalt ägda Helsingborgshem de tre absolut största aktörerna på den lokala marknaden.

Flertalet av de kommunala bostadsbolagen avyttrar delar av sina bestånd. Landskronahem och Helsingborgshem har under 2017 avyttra stora portföljer. Trelleborgshem valde att sälja av en mindre fastighet med utvecklingspotential och Karlskronahem har flaggat för eventuellt kommande försäljningar. Anledningarna till dessa försäljningar är bland annat att möta ett kommande renoveringsbehov samt att investera i nyproduktion av bostäder för att tillgodose den ökade efterfrågan av bostäder.

Generellt för transaktionerna i Sydsverige är att nivån på avkastning bedöms som relativt låga. Detta beror sannolikt på att marknaden uppfattar fastighetsinvesteringar som relativt säkra och långsiktiga investeringar. Dock varierar avkastningsnivåerna kraftigt med avseende på läge. Läget blir alltmer avgörande för att erhålla bra betalt vid en transaktion.

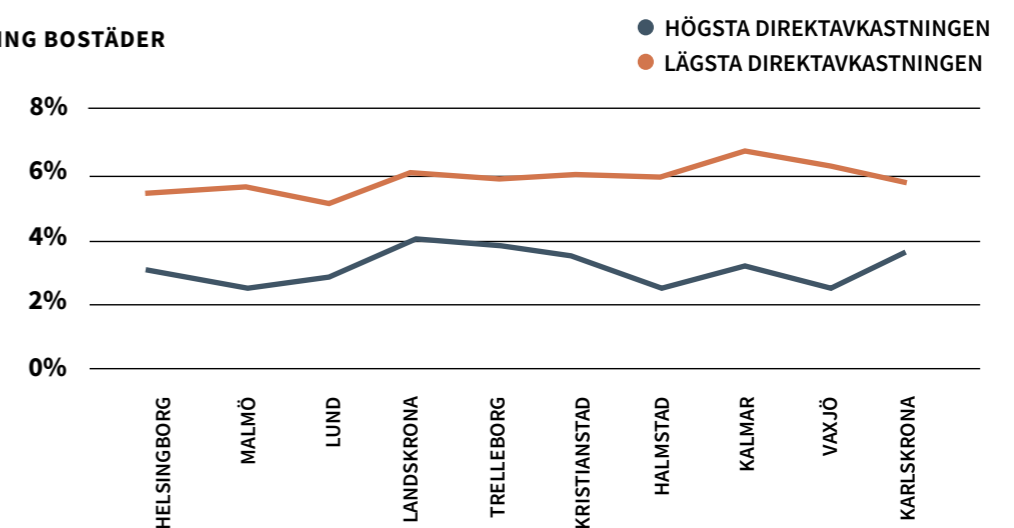
”Sydsverige är en expansiv region där jag mest ser möjligheter på fastighetsmarknaden.”

JESPER GÖRANSSON, VD PEAB

Variationen för bostäder mellan olika orter beror oftast på en kombination av nedanstående:

- En attraktivare ort innebär att investerarens riskbedömning är lägre och därmed accepterar lägre direktavkastning.
- Investerare bedömer att det finns en framtida hyrespotential för orten som bör höja avkastningen på sikt och kan därmed acceptera en lägre initial avkastning.
- Investeraren räknar in en framtida ombildningspotential till bostadsrätter.

// DIREKTAVKASTNING BOSTÄDER

Anm.: Direktavkastning beräknas som driftsnettot dividerat med fastighetens marknadsvärde.

En stor variation mellan topp och botten inom samma ort visar på att orten har några mycket attraktiva områden med hög efterfrågan och därmed lägre direktavkastningskrav i kombination med sämre, ofta ytterområden, med högre risk.

Beträffande kontorsmarknaden syns en allt mer tydlig inflyttning av huvudkontor till Malmö från mindre orter i Sydsverige. Malmös strategiska placering med bra kommunikationer ut i Europa är en faktor som avgör när företag väljer placeringsort för huvudkontoret.

I respektive centralort finns det fortsatt ett bra utbud på kontorsmarknaden, vilket medför att hyresnivåerna

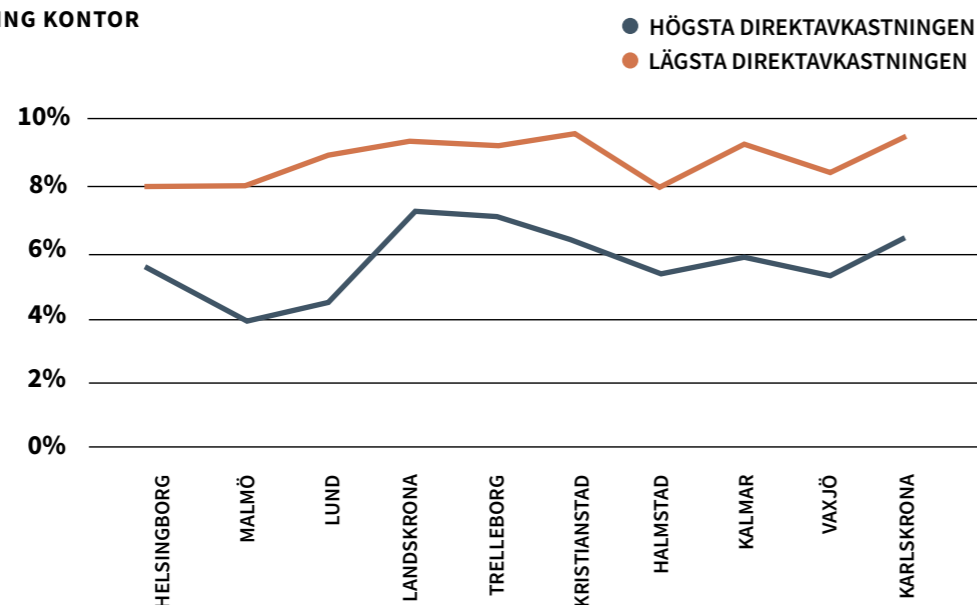
generellt sett är låga, i förhållande till betalningsförmågan. Trendspaningen är att under de närmaste åren kommer efterfrågan på nyproducerade och moderna kontor att öka. Vid etablering av nytt kontor kommer läget att vara än mer avgörande. Den direkta kopplingen till goda kommunikationer kommer att vara en viktig faktor.

Transaktionsmarknaden 2017 kommer förmodligen inte att komma upp till nivå med 2016, men det är fortsatt god aptit på att göra affärer. Detta gäller generellt i hela Sydsverige. 2018 spås att fortsätta i ungefär samma anda.

Variationen för kontor mellan olika orter beror ofta på en kombination av nedanstående:

- Ortens attraktion och förväntade potential att locka till sig och behålla företagsetableringar samt erbjuda bra boende till anställda.
- Tillgängligheten till infrastruktur.
- Ortens förmåga att kunna erbjuda ett attraktivt kluster.
- Ortens storlek eftersom de mest köpstarka investerarna av kontorsfastigheter främst vill koncentrera sitt innehav till de största städerna där man kan uppnå en större förvaltningsvolym.

// DIREKTAVKASTNING KONTOR

Anm.: Direktavkastning beräknas som driftsnettot dividerat med fastighetens marknadsvärde.

Låg variation inom orten indikerar oftast ett ganska begränsat och homogent utbud av olika kontorsfastigheter. Malmö har en stor variation av både nya moderna fastigheter i mycket bra lägen i kombination med äldre och ineffektiva fastigheter i sämre lägen.

Fastighetsförsäljningar i urval

FOLKSAM FÖRVÄRVAR AV AKELIUS, HELSINGBORG

Folksam förvärvar 28 fastigheter av Akelius. Sammanlagt utgör beståndet 1 161 lägenheter. Beståndet är fördelat över hela Helsingborg. Över 90 procent av hyresvärdet avser bostäder, resterande del är lokaler, garage och parkeringar.

Den kommunicerade köpeskillingen uppgår till 1,948 miljarder kronor, motsvarande cirka 22 700kr/kvm uthyrbar area. Den initiala direktavkastningen bedöms ligga kring 3,25-3,75 %.

DSV AVYTTRAR ANLÄGGNING, LANDSKRONA

Det nybildade fastighetsbolaget Logistea AB har köpt logistikfastigheten Örja 1:20 i Landskrona från det danska logistik- och transportföretaget DSV, som i samband med transaktionen tecknade ett långt hyresavtal för fastigheten.

Bedömd köpeskillning 685 miljoner kronor, motsvarande över 17 000 kr/kvm.

AB HELSINGBORGSHEM AVYTTRAR DEL AV DALHEM, HELSINGBORG

Riksbyggen förvärvar en del av AB Helsingborgshems bestånd inom stadsdelen Dalhem i Helsingborg. Beståndet består av kvarteren Edvard 1, Elof 1, Elias 1 samt Edvin 2. Dessa fyra kvarter består totalt av 582 lägenheter.

Bedömd köpeskillning 563 miljoner kronor, motsvarande över 12 000 kr/kvm uthyrbar area. Den initiala direktavkastningen bedöms ligga kring 3,4-3,9 %.

KUNGSLEDEN VÄXER YTTERLIGARE I HYLLE, MALMÖ

Kungsleden förvärvar Emporia Office i Malmö från Steen & Ström AB. Kontorens uthyrningsbara area uppgår till 10 250 kvm vilket innebär att Kungsleden expanderar sitt kluster i Hyllie till en total uthyrningsbar area om cirka 50 000 kvm. I klustret ingår det nyligen uppförda parkeringsgaraget beläget i anslutning till Malmömessan som tillträdde i december 2016. Parkeringshuset har knappt 350 parkeringsplatser. Bedömd köpeskillning 563 miljoner kronor, motsvarande över 12 000 kr/kvm uthyrbar area. Den initiala direktavkastningen bedöms ligga kring 3,4-3,9 %.

KLÖVERN ETABLERAR SIG I VÄSTRA HAMNEN, MALMÖ

Klövern förvärvar fastigheterna Stapelbädden 2 och Stapelbädden 4 i Malmö av Alecta. Det underliggande fastighetsvärdet uppgår till 360 mkr, vilket motsvarar över 27 000kr/kvm uthyrningsbar area.

Fastigheterna, som ligger i Västra Hamnen i centrala Malmö, har en total uthyrningsbar area om cirka 12 900 kvm och består mestadels av kontorsytor. Den ekonomiska uthyrningsgraden uppgår till 77 procent och största hyresgäster är CGI, Yara och U-Blox. Hyresvärdet uppgår till 29 mkr och genomsnittlig återstående kontraktstid är 6,2 år. Tillträde sker den 1 oktober 2017.

SPARBANKEN SKÅNE AVYTTRAR TILL BRINOVA, KRISTIANSTAD

Brinova förvärvar fem fastigheter i Kristianstads kommun med en uthyrbar yta om 8 000 kvm. Fastigheterna, som förvärvas för 135 Mkr, är fullt uthyrda till Sparbanken Skåne och har en viktad genomsnittlig återstående löptid på hyresavtalen på 8,2 år.

Köpeskillingen uppgår till 360 mkr, vilket motsvarar över 16 800kr/kvm uthyrningsbar area.

KOMMUNALA ÄLMHULTSBOSTÖDER AVYTTRAR, ÄLMHULT

Kommunala bostadsbolaget Älmhultsbostäder har avyttrat 5 fastigheter till 5 olika köpare under hösten. Köpare är bland annat Bubblo Fastigheter AB och Härlundagården AB. Bedömd total köpeskillning är strax över 38 Mkr vilket motsvarar strax under 8 000kr/kvm uthyrningsbar area.

SKANSKA AVYTTRAR, KALMAR

Intea Fastigheter AB förvärvar fastigheten Eldaren 6 i Kalmar från Skanska. Det underliggande marknadsvärdet uppgår till cirka 1,4 miljarder kronor, nästan 37 000kr/kvm uthyrningsbar area.

Fastigheten är centralt belägen vid västra hamnen i Kalmar och består av tre nya huskroppar som är under uppförande. Linnéuniversitet har ingått ett tioårigt hyresavtal. Byggnaderna har en total uthyrningsbar yta om 37 842 kvadratmeter. Tillträdet sker när hyresgästen flyttat in under senhösten 2018.

Regionens framtid

Sydsverige Live har gått igenom ett antal viktiga områden som formar företagens utveckling.

- Dels de strukturella förutsättningarna i termer av vägar och utbildningssystem.
- Dels de områden som mest påverkar företagens egna utveckling, nämligen kompetens, innovation/entreprenörskap och investeringar.

Den formella analysen tillsammans med intervjuerna ger ett bra underlag för en samlad bedömning av utvecklingen i Sydsverige.

I internationella jämförelser inom EU och OECD placerar sig Sydsverige alltid mycket högt när det gäller konkurrenskraft och innovation.²⁵ Men här är vi mer intresserade av en benchmark på de områden som främst är relevanta för företagens beslut och att benchmarka i syfte att identifiera nya potentialer.

I en stor dynamisk region som Sydsverige finns naturligtvis väldigt många företag och positiva initiativ att ta fasta på, liksom en rad strategiskt viktiga händelser med relevans för regionen som att Malmö högskola blir universitet, att ESS nu fullföljs, att Fehmarn bält-tunneln blir av och öppnar regionen ännu mer mot EU.

För att få överblick på framtidsfrågorna för Sydsverige kan man se på dem dels som de strategiska utmaningar som företagsledarna tar upp, dels de som blottläggs genom den samlade analysen.

²⁵ I internationella studier analyseras Sydsverige två grova regioner i form av Skåne/Blekinge och Småland inklusive Gotland/Öland och där Halland räknas som Västsverige.

Framtid

De intervjuade företagen har fått svara med spontana kommentarer på vilka som är de tre viktigaste framtidsfrågorna för deras företag och som man aktivt arbetar med. Med framtidsfrågor menas i detta sammanhang, utmaningar och frågeställningar som diskuteras i ledningsgrupper och styrelser.

Det handlar kortfattat om följande frågor

- Digitalisering
- Kompetensförsörjning
- Internationalisering
- Innovation och entreprenörskap
- Samverkan

Till detta kommer att frågor om hållbarhet och miljö ligger med som en ambition och förutsättning för samtliga dessa ingredienser. Samtliga dessa frågor ägs av företagsledningarna i de olika bolagen, men det finns också en viktig agenda för politiska beslut som underlättar och stödjer detta arbete.

Att Sydsverige till stora delar och i många sektorer har haft en dämpad tillväxt kan förklaras på olika sätt. En del tyder på att finanskrisen slog hårdare och varade längre i Sydsverige än vi tidigare trott – analysen i produktivi-

tetskommissionen tyder på det åtminstone för skånsk del. Men baserat på både analyser och företagens egna bedömningar är det genom insatser på bland annat dessa områden som vi kan skapa en mer kraftfull utveckling på bredare front.

När det gäller samverkan är det något som tas upp i flera av djupintervjuerna och i en av enkätfrågorna där företagen både tar upp möjligheter, olika strategier på företagsnivå och en strukturell utmaning när det gäller samverkan med myndigheter.

Skall det sydsvenska näringslivets utveckling sammanfattas i en mening blir den ungefär så här.

”Digitalisering och Fehmarn bältförbindelsen kommer att rita om geografin och förflytta oss närmare de stora marknaderna i EU och världen om vi arbetar med innovation och förnyar synen på yrkeskunskap och teknikutbildning kommer det att innebära möjligheter till internationalisering av affärer och medarbetare.”

Kompetensförsörjning

Det finns mycket att säga om rekrytering. Notabelt är att så stor andel av kompetensen hos våra företag hämtas inom arbetsmarknadsregionen. Kan vi lyckas ta bort väggarna mellan en del av dessa, så kommer det att betyda mycket för tillväxt och matchning. Att rekrytering är intimt förknippat med infrastruktur för pendling och fritidsresor är mycket tydligt i både data och djupintervjuer. Den stora gemensamma arbetsmarknaden Malmö-Lund-Helsingborg kan mycket väl vara hotad om investeringstakten inte håller jämna steg. Alla företagsledare i regionen tar upp behovet av ökad kapacitet på E6.

Den här analysen stärker bilden att det svenska utbildningssystemet är felmatchat. Det har funnits ett uppvaknande kring grundskolan. Det finns kanske anledning att titta på två andra delar av utbildningssystemet också.

Det ena är yrkesutbildningar där Sverige inte har moderniserat system och status på utbildningsmodellen. Det andra är högre utbildning. I båda modellerna är dimensioneringen väldigt centralstyrd av statsmakten och innehållet dåligt avstämt med arbetslivets bild av behoven. Kartan över tillgången på YH-utbildning i Sydsverige är tydlig liksom den väldigt statiska utvecklingen i antalet högskoleplatser.

På yrkessidan ser vi vissa genombrott där vi går från synen att yrken skall läras in i skolan innan man får arbeta till synsättet där företagen får möjlighet att ta större ansvar för professionell utveckling exempelvis genom rekrytering och samtidig utbildning av unga (som i lärlingsmodeller).

Högre utbildning bygger på en marknad som styr mot efterfrågan hos ena halvan av arbetsmarknaden, nämligen studenter. Men efterfrågan hos arbetsgivare saknas nästan

helt i ekvationen. Detta bidrar till en felallokering. Staten underinvesterar exempelvis i teknikutbildning på olika nivåer, från YH till högskolor.

Volymerna av internationella rekryteringar bör kunna öka. Näringslivet kan engagera sig mer. Men i vissa fall ställer myndigheterna sig i vägen. Det senaste året har det varit stor eftersläpning och regelverket är i behov av uppdatering så att talanger inte visas på porten. Här finns ett arbete att göra i kontakten med myndigheter.

”Mellan Hässleholm och Kristianstad är pendlingen instabil. Vi önskar bättre kommunikationer på den östra sidan av Skåne och önskar att man kopplar ihop Skåne på ett bättre sätt.”

CHARLOTTE LORENTZ HJORTH,
VD KRINOVA INCUBATOR & SCIENCE PARK

Innovation och entreprenörskap

I ett internationellt sammanhang rankas Sydsverige som en av världens mest innovativa regioner enligt OECD men denna rapport visar att det finns utmaningar. Utväxlingen kunde vara större.

”Erfarenhetsutbytet är den stora skillnaden. Man delar med sig, vilket ger en helt annan miljö. Det bygger på att man är delaktig. För att detta ska funka är det viktigt med hög densitet på ett avgränsat geografiskt område.”

MATS LEIFLAND, VD MEDICON VILLAGE

En viktig fråga för innovation är vad stabila aktörer som universitet och stat gör. Sydsverige får exempelvis knappt några medel av den forskning som bedrivs av statliga myndigheter, och det finns definitivt ytterligare skalbarhet i de nya universiteten i Sydsverige. En större genomgång av hur Staten och våra regioner samverkar och satsar kan ge intressanta uppslag.

Vi ser goda exempel och Kronoberg är illustrativt. Dels Ljungby med alla sina FoU-chefer som också tycks leverera en hel del resultat. Dels Älmhult / Olofström som visar att stora företag har mycket stor och positiv inverkan på dessa frågor.

En uppgift är att kartlägga detta lite mer i detalj för att få en bild av vad som driver investeringarna i FoU. En viktig fråga är om företagen har personal som kan ”katalysera” investeringar i utveckling.

”Vi har utvecklingsavdelning i Oskarshamn. Man behöver mycket forskning kombinerat med strategi, hur man ska tänka både för samhällsnytta i form av minskad miljöpåverkan och tillfredsställa ett ökat behov av energikonsumtion. Frågan är väldigt komplex.”

MARI KADOWAKI, VD SAFT AB

”Jag upplever att vi har en rätt jobbig situation i Skåne. Retoriken lyfter fram en tvådelad struktur. Man borde istället lyfta fram de bra sidorna och möjligheterna till samverkan för att stärka dessa. Östra och västra Skåne behöver lära känna varandra.”

CHARLOTTE LORENTZ HJORTH, VD KRINOVA INCUBATOR & SCIENCE PARK

Samverkan

Företagsledningarna har olika syn på hur mycket tid och resurser som är lämpligt att lägga på extern samverkan. Det finns inget entydigt svar såklart. En lärdom från Öresundsregionen är att bestående nätverk ofta bygger på genuina intressegemenskaper i sakfrågor. Det bör finnas inom ett sådant segment. Och frågan är vad vi kan göra för att underlätta med internationalisering och innovation i sådana initiativ.

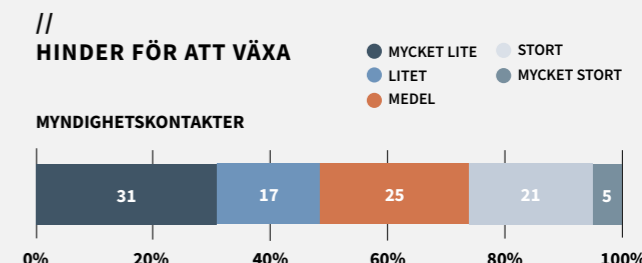
En sådan fråga som redan nämnts är internationella skolor. Arbetet med yrkesutbildning kan också nämnas som ett område med stor potential här.

Även om finansiering i sig knappast är en stor fråga i dagens makroekonomiska miljö med minusränta så kan det finnas anledning att notera att antalet 10-10-10 företag borde kunna vara större. Här är det knappast enbart fråga om finansiella muskler utan främst om rådgivning från finansiella ägare och partners. Här kan det kanske finnas anledning att stärka de nätverk som finns formellt och främst informellt, kanske främst i den internationella dimensionen med nätverk över sundet och i utlandet.

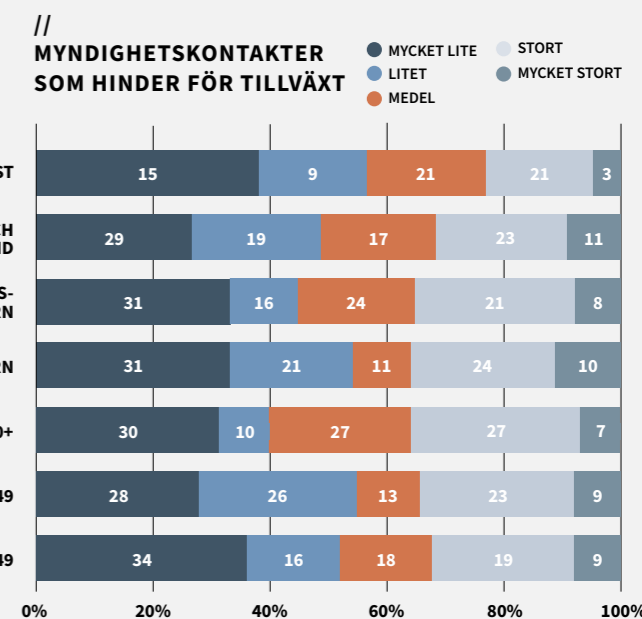
Ett annat område för samverkan är hamnar. Öresundsregionen har sammantaget en hamnverksamhet på en litet område med godvolym som motsvarar Göteborgs hamn. Men detta är okänt för svenska beslutsfattare som allokera infrastrukturmedel. Här finns potential.

Det finns mycket i snittytan mellan företag och region, stad eller stat som kan återupptäckas. En fråga som hör hit är tillståndsprövning. Därför har vi analyserat detta särskilt.

Det är notabelt att 30 procent av företagsledningarna upplever detta som ett hinder för tillväxt.

Särskilt uttalat tycks det vara i Skåne/Halland. Tillstånd är viktiga i en tillväxtfas och om internationella ägare upplever att denna typ av processer är svåra utan att de innebär mervärde i kvalitet kan det leda till tappade investeringar. Om produktion inte kan skala upp i takt med en stigande efterfrågan så kan en produktcykel komma av sig och tillväxten uteblir när tillstånden är på plats eftersom det har varit fall där detta tagit flera år.

Här är det viktigt med förtroendefull dialog med myndigheter och politik från näringslivets sida.

Digitalisering

Analysen av digitalisering visar att detta är en fråga som har tagit stor plats i företagens strategiska möten under en period. Det är ett arbete som nu pågår i stort sett i alla organisationer.

Den viktigaste trenden är helt klart digitalisering. Alla, vare sig de förstår eller inte, pratar om digitalisering. Dock är det viktigt att förstå att hela världen inte är digital utan det finns en gråskala att ta hänsyn till. Det finns en fara i att allt ska digitaliseras. Vi ska inte underskatta viktigheten av det personliga mötet.”

KENNETH NILSSON, VD RESURS HOLDING

Utmaningarna handlar om att bedöma vilka typer av processer och relationer som är lämpliga att börja med och vilka relationer som fortfarande är sådana att direkta mänskliga relationer avgör, eller till och med behöver fördjupas. De flesta ser hur hela företaget eller stora delar av verksamheten kommer att genomgå djuplodande förändringar och talar om en ny industriell revolution. Men bilden är komplex. I detta blir också i vissa fall den direkta kontakten än mer kritisk.

Processmässigt arbetar bolagen igenom och inventerar sina affärssystem, relationer och processer eller står i begrepp att göra det. Här handlar det om en mängd företagsstrategiska avväganden som att bedöma tempo i marknaderna och företagets egen mognad med mera. Löftet finns där om nya produkter och affärsmodeller, och effektivare produktion av tillverkning och tjänster. Men det finns också en aspekt på hur detta arbete driver kostnader och framförallt – mer strategiskt – att det skärper konkurrensen.

Hur digitaliseringen hanteras har stor betydelse och frågan avspeglas i samtliga övriga frågor som diskuteras i den här analysen och som företagsledare hela tiden återkommer till.

- Rekrytering och utbildning av relevant kompetens. Har vi medarbetare som kan verka i den digitala domänen nu och i framtiden?
- Internationalisering. I vissa fall driver digitalisering internationella förvärv, det skapar möjligheter till internationalisering av organisationen och bjuder in internationell konkurrens. Detta är ett viktigt skäl att det har så stor potentiell kraft.
- Det är en självklarhet att digitalisering innebär en inbjudan till forskning, utveckling och innovation och det i sig skapar strategiska frågor om exempelvis hur öppen denna skall vara mot omvärlden och partners.
- Samverkan är en möjlighet och ett konkret exempel är initiativet till fintech, alltså samverkan mellan teknikbolag som arbetar i finansiella sektorn.

Det finns en enorm potential i Sydsverige. Denna rapport har redan listat ett antal exempel och det finns fler. Ikea med en global omsättning vid omkring 300 miljarder har knappt inlett sin satsning på e-handel. Trelleborgskoncernen har rullat ut ett radikalt omtag som minskat kundrespons till minuter och sekunder. I Oskarshamn arbetar 280 robotar på Scania som exempel på hur digitalisering leder till industriell återkomst och i samma anda har Volvo investerat miljardbelopp i Olofström.

To be continued, som det heter.

Internationalisering

Finns det något område där potentialen för internationalisering bör vara stor är det i Sydsverige. Vi har en hel del grundarbete kvar inom Öresundsregionen, men till det kommer en mycket stor potential i det nära utlandet i övrigt. Inom kort sätts spaden i marken för projektet med en tunnel under Fehmarn bält – med kontraktsvärden på över 100 miljarder. Men det viktigaste är att det krymper avståndet till EU:s största marknad. Från Malmö når man Hamburg lika snabbt som Göteborg. Våra intervjuade företagsledare tycks tro på ökad internationalisering och flera djupintervjuer nämner detta som en stor potential.

En mycket intressant observation från den här studien är hur extremt internationell den högre utbildningen i Sydsverige är och det råkar vara studenter från just de marknader vi talar mest om som kommer hit, alltså Tyskland, Indien och Kina.

Men frågan är hur vi tar vara på detta för att bygga nätverk och relationer.

Man kan också fråga hur vi kan bygga nya erbjudanden för högre utbildning som stärker våra kluster. Vi har fintech företag med särskilda kompetensbehov. Men har vi egen internationellt gångbar utbildning i finansiell analys? Vi vill se en bättre matchning mellan de utbildningar som ges relativt den arbetskraft som efterfrågas av näringslivet.

Det finns all anledning att närmare studera hur vi ökar internationaliseringen. Det handlar om allt från att återuppta utbildning i expertkunnande till att se över vårt utbud av internationella skolor. Det senare är underskattat, men också en fråga där kommuner och region har stor möjlighet att agera. Ett skäl till att vi inte rekryterar fler medarbetare internationellt kanske är att det inte är så lätt att etablera sig här.

Det finns behov av en mer sammantagen analys av internationalisering. Ofta agerar offentlig sektor mer utifrån perspektivet att de skall erbjuda tillgång till rådgivning för företagens arbete i form av checkar, näringslivskontor och uppträdande på mässor. Här finns ofta betydande kunskande inom näringslivet. Däremot underskattar offentlig sektor ofta sin egen primära roll för internationalisering. Skolor, tillstånd, tillgång till tillfälliga bostäder, egna politiska nätverk i det nära utlandet, de egna verksamheternas internationella kontaktyta med mera. Här kunde man tänka sig mer medvetna och koordinerade insatser i Sydsverige och Öresundsregionen.

En viktig observation när man talar med företag och ser statistiken är att internationalisering inte är ett storstadsfenomen. Små orter i Småland kan mycket väl ha internationellt ledande företag med nästan uteslutande internationella affärspartners. Kronobergs exportframgångar är större än att man bara kan haka på Ikea i Älmhult.

Nästa steg

Arbetet med *Sydsverige Live* har omfattat totalt närmare 200 personer. De viktigaste är de som medverkat i kortare och längre intervjuer. Arbetet har visat att kombinationen av att lyssna in viktiga beslutsfattare och samtidigt gå på djupet med data och statistik ger många nya insikter. Vi vet redan nu att detta behöver fortsätta och återkommer under 2018.

Men det finns inte och kommer inte finnas enbart en slutsats av ett sådant här arbete. Den samlade bilden av Sydsverige är med självklarhet komplex. I en stor region är det aldrig bara goda nyheter men heller aldrig bara svårigheter. Med denna analys vill vi underlätta arbetet i näringslivet att producera det förra och övervinna det senare.

//
**APPENDIX INDELNING
 I FA-REGIONER**

FA-REGION	KOMMUNER	INDELNING MINDRE REGIONER
Malmö-Lund-Helsingborg	Staffanstorps	Malmö-Lund
Malmö-Lund-Helsingborg	Burlöv	Malmö-Lund
Malmö-Lund-Helsingborg	Vellinge	Malmö-Lund
Malmö-Lund-Helsingborg	Kävlinge	Malmö-Lund
Malmö-Lund-Helsingborg	Lomma	Malmö-Lund
Malmö-Lund-Helsingborg	Svedala	Malmö-Lund
Malmö-Lund-Helsingborg	Skurup	Malmö-Lund
Malmö-Lund-Helsingborg	Höör	Malmö-Lund
Malmö-Lund-Helsingborg	Malmö	Malmö-Lund
Malmö-Lund-Helsingborg	Lund	Malmö-Lund
Malmö-Lund-Helsingborg	Eslöv	Malmö-Lund
Malmö-Lund-Helsingborg	Trelleborg	Malmö-Lund
Malmö-Lund-Helsingborg	Svalöv	Skåne Nordväst
Malmö-Lund-Helsingborg	Örkelljunga	Skåne Nordväst
Malmö-Lund-Helsingborg	Bjuv	Skåne Nordväst
Malmö-Lund-Helsingborg	Perstorp	Skåne Nordväst
Malmö-Lund-Helsingborg	Klippan	Skåne Nordväst
Malmö-Lund-Helsingborg	Åstorp	Skåne Nordväst
Malmö-Lund-Helsingborg	Båstad	Skåne Nordväst
Malmö-Lund-Helsingborg	Landskrona	Skåne Nordväst
Malmö-Lund-Helsingborg	Helsingborg	Skåne Nordväst
Malmö-Lund-Helsingborg	Höganäs	Skåne Nordväst
Malmö-Lund-Helsingborg	Ängelholm	Skåne Nordväst
Malmö-Lund-Helsingborg	Sjöbo	Österlen
Malmö-Lund-Helsingborg	Hörby	Österlen
Malmö-Lund-Helsingborg	Tomelilla	Österlen
Malmö-Lund-Helsingborg	Ystad	Österlen
Malmö-Lund-Helsingborg	Simrishamn	Österlen
Kristianstad-Hässleholm	Sölvesborg	Kristianstad-Hässleholm
Kristianstad-Hässleholm	Östra Göinge	Kristianstad-Hässleholm
Kristianstad-Hässleholm	Bromölla	Kristianstad-Hässleholm

FA-REGION	KOMMUNER	INDELNING MINDRE REGIONER
Kristianstad-Hässleholm	Kristianstad	Kristianstad-Hässleholm
Kristianstad-Hässleholm	Hässleholm	Kristianstad-Hässleholm
Karlskrona-Olofstöm	Kalskrona	Karlskrona
Karlskrona-Olofstöm	Ronneby	Karlskrona
Karlskrona-Olofstöm	Olofström	Olofström
Karlskrona-Olofstöm	Karlshamn	Olofström
Älmhult-Osby	Älmhult	Älmhult-Osby
Älmhult-Osby	Osby	Älmhult-Osby
Ljungby	Markaryd	Ljungby
Ljungby	Ljungby	Ljungby
Halmstad	Hylte	Halmstad
Halmstad	Halmstad	Halmstad
Halmstad	Laholm	Halmstad
Växjö	Uppvidinge	Växjö
Växjö	Lessebo	Växjö
Växjö	Tingsryd	Växjö
Växjö	Alvesta	Växjö
Växjö	Växjö	Olofström
Kalmar	Torsås	Kalmar
Kalmar	Mörbylånga	Kalmar
Kalmar	Mönsterås	Kalmar
Kalmar	Emmaboda	Kalmar
Kalmar	Kalmar	Kalmar
Kalmar	Nybro	Kalmar
Kalmar	Borgholm	Kalmar
Oskarshamn	Högsby	Växjö
Oskarshamn	Oskarshamn	Olofström
Västervik	Västervik	Västervik
Vimmerby	Hultsfred	Vimmerby
Vimmerby	Vimmerby	Vimmerby
Göteborg	Falkenberg	Göteborg

INDUSTRIFAKTA
RÄTT BESLUT FOR BÄTTRE AFFÄRER

INDUSTRIFAKTA AB
Järnväggsgatan 11, 252 24 Helsingborg
www.industrifakta.se

Kontaktperson:
Magnus Johansson, 0768-17 18 18
magnus.johansson@industrifakta.se

 Handelskammaren
I sydsvenska företags intresse

SYDSVENSKA HANDELSKAMMAREN
Malmö Börshus, Skeppsbron 2, 211 20 Malmö
www.handelskammaren.com

Kontaktperson:
Pernilla Johansson, 0765-47 00 45
pernilla.johansson@handelskammaren.com